

श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती द्वारा संचालित
श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय
चिखली, जि. बुलडाणा-४४३ २०१

॥ ज्ञानम् परम् ध्येयम् ॥

शिवदर्शन

विशेषांक : २०२४ - २०२५

07264-242088 ■ www.shivajichk.ac.in ■ shivajichk@rediff.com

Achievements & Awards

Dr. G. G. Malte
HOD, Department of Marathi
Selected as Member of Academic Council,
SGB Amravati University

Prof. Sachin J. Kokode
Color Coat in SGBAU Chess
Team Manager 2024-25

Dr. Mukti E. Jadhav
Best Paper Presentation
Award

Prof. Swapnil S. Kale
Organizing Committee Member
of AVHAN-2K24

Ku. GauriPuja S. Chavre
B.Sc. [Final] [Exam - 2024]
8th Merit Rank in SGBAU

Dr. Smita S. Mandekar
Ph. D. Degree Awarded
[Marathi]

Dr. Bhagwat B. Patil
Ph. D. Degree Awarded
[Marathi]

Mr. Kalpesh Udaykar
SET in Botany

Mr. Laukik A. Shirale
SET in Chemistry

Ku. Kshama A. Bondre
SET in Chemistry

Mr. Sonone G. Santosh
SET in Chemistry

Mr. Pawan A. Kute
B.Sc. [3rd] Third Rank in SGBAU
Level GAT Exam [Chemistry]

Ku. Pranjali Dhokne
B.Sc. [2nd]
First Price in District Level
Reel Making Competition

Miss. Shrusti Shelke, Shravani Jadhao, Punam Solanki &
Payal Deshmane PG Students of Department of Botany
1st Prize for Best Poster Presentation

Ku. Vaibhavi Morgange B.A. [1st]
Third Price for Best Paper Presentation

आमचे प्रेरणास्थान

भाऊसाहेब

शिक्षणमहर्षी, कृषीरत्न

स्व. डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख

जीवन परिचय

जन्म : २७ डिसें. १८९८ (गीता जयंती)

मृत्यु : १० एप्रिल १९६५ (राम नवमी)

१९३१-१९३२

श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेची स्थापना
(संस्थापक अध्यक्ष)

१९५२

भारताचे पहिले कृषीमंत्री

१९५५

भारत कृषक समाजाची स्थापना
(भारतीय शेतकरी संस्था)

१९५९-१९६०

दिल्ली येथे जागतिक कृषी प्रदर्शनी अध्यक्ष

पंढरीनाथ पाटील

समाजभूषण दलीतमित्र

कै. पंढरीनाथ सिताराम पाटील, माजी खासदार

जीवन परिचय

जन्म : २० सप्टें. १९०१

मृत्यु : २ ऑक्टो. १९७८

महात्मा फुलेंचे आद्य चरित्रकार

विधानसभा सदस्य सी.पी. आणि बेराळ

राज्यसभा सदस्य

श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावतीचे
उपाध्यक्षपद भूषविले

संस्थापक

श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती द्वारे
संचालित बुलडाणा जिल्ह्यातील विविध शिक्षण संस्था

संपूर्ण जीवन सत्यशोधक आणि
शैक्षणिक क्षेत्राकरीता समर्पित

मार्गदर्शक

डॉ. वनिता यु. पोच्ची
प्राचार्या

संपादकीय मंडळ

प्रा. डॉ. एस. आय. जुझलकर
संपादक

प्रा. डॉ. जी. जी. मालटे
कार्यकारी संपादक

प्रा. डॉ. एस. एम. कलाखे
सहसंपादक

प्रा. एस. एस. काळे
सहसंपादक

प्रा. ए. डी. मुघल
सहसंपादक

प्रा. डॉ. एस. एस. गायकवाड
सहसंपादक

विद्यार्थी संपादक

वैभव स. मोरगंजे
बी. ए. भाग-१

गौतम मो. शर्मा
बी. कॉम. भाग-१

श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती द्वारा संचालित

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय
चिखली जि. बुलडाणा ४४३ २०१

NAAC Accredited B⁺⁺ Grade with CGPA 3.00

डॉ. पंजाबराव देशमुख शतकोत्तर रौप्य महोत्सवी

शिवदर्शन

Feel & Express : 2024-25

विशेषांक : २०२४-२५

- मार्गदर्शक -

प्राचार्या डॉ. वनिता यु. पोच्छी

- संपादक मंडळ -

प्रा. डॉ. जुक्लकर एस. आय.

- सहसंपादक -

प्रा. डॉ. जी. जी. मालटे

प्रा. डॉ. एस. एम. कलाखे

प्रा. डॉ. एस. एस. काळे

प्रा. ए. डी. मुघल

प्रा. डॉ. एस. एस. गायकवाड

श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती
कार्यकारी परिषद
(२०२२-२०२७)

* मा. श्री. हर्षवर्धन प्रतापसिंह देशमुख	अध्यक्ष
* मा. अॅड. गजानन केशवराव पुंडकर	उपाध्यक्ष
* अॅड. जयवंत उपाख्य भैय्यासाहेब वि. पाटील (पुसदेकर)	उपाध्यक्ष
* मा. श्री. केशवराव जगन्नाथराव मेटकर	उपाध्यक्ष
* मा. श्री. दिलीप भगवंतराव इंगोले	कोषाध्यक्ष
* मा. श्री. हेमंत वासुदेवराव काळमेघ	सदस्य
* मा. प्राचार्य केशवराव रामकृष्णराव गावंडे	सदस्य
* मा. श्री. सुरेश जनार्दनराव खोटे	सदस्य
* मा. श्री. सुभाष श्रीधरपंत बनसोड	सदस्य
* मा. प्राचार्य डॉ. विजय गोविंदराव ठाकरे	सचिव
* मा. डॉ. महेंद्र पुंडलीकराव ढोरे	स्वीकृत सदस्य
* मा. नरेशचंद्र मधुकरराव पाटील	स्वीकृत सदस्य
* मा. डॉ. पुरुषोत्तम शिवाजी वायाळ	स्वीकृत सदस्य
* मा. डॉ. अमोल मनोहरराव महल्ले	स्वीकृत सदस्य

संपादकीय....

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो, महाविद्यालयाच्या वतीने 'शिवदर्शन' चा वार्षिक अंक प्रकाशित करताना आम्हास अतीव आनंद होतो आहे. तसे पाहिले तर शिवाजी महाविद्यालयाची शैक्षणिक परंपरा खुप जुनी आहे. १९६७ साली श्री शिवाजी महाविद्यालयाची स्थापना समाजाची, शैक्षणिक गरज पूर्ण करण्यासाठी झालेली आहे. श्री शिवाजी शिक्षण संस्था भरभराटीस आणण्यासाठी शिक्षण महर्षी डॉ. पंजाबराव देशमुख, दलित मित्र पंढरीनाथ पाटील, संतोष पाटील डी. आर. डॉ. भोंडे सरकार यासारखे द्रष्टे व्यक्तिमत्व एकत्र आल्यामुळेच संस्थेचा आज महकाय वृक्ष तयार झाला आहे. नैतिक मूल्य, प्रामाणिकपणा, एकात्मता, आणि पारदर्शकता या बळावरच आमचे महाविद्यालय बुलढाणा जिल्ह्यामध्ये शैक्षणिक कार्य अवितरपणे करत आहे. 'शिवदर्शन' च्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना वाव मिळावा म्हणून महाविद्यालयात अनेकविध उपक्रम सातत्याने राबवले जातात. त्याचाच एक भाग प्रस्तुतचा वार्षिक विशेषांक आहे.

विद्यार्थी हा फुलपाखराप्रमाणे चंचल असतो. या फुलावरून त्या फुलावर बागडत असतांना त्यांची चौकस नजर अनेक गोष्टींचा आस्वाद घेत असते आणि त्याचा संचय तो आपल्या ज्ञानभंडारमध्ये करत असतो. अशा या आस्वाद गोष्टींच्या कडू-गोड ज्या काही आठवणी असतील, अनुभव असतील त्या त्यांच्या सृजनतेला व त्यांच्यातील साहित्यिकाला सक्रिय करून त्यांच्यातील सुप्त गुणांना वाव देण्यासाठी त्याच्याच शब्दांमध्ये सुरेख गुंफण करून 'शिवदर्शन' हे सुंदर कमलपुष्प प्रकाशित झाले आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये कलागुण वृद्धिंगत व्हावे व त्यांना आपले विचार निर्भीडपणे मांडता यावे यासाठीच आमचा हा अल्पसा प्रयत्न आहे.

शिक्षणमहर्षी डॉ. पंजाबराव देशमुख व दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील यांच स्वप्न साकार करणारं हे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासावर भर देणारे आहे. वैचारीक व ललित लेख, वैज्ञानिक लेख, कथा, चारोळ्या, विविध विषयांवर कविता असे दर्जेदार साहित्य 'शिवदर्शन' या वार्षिकांकामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे. मराठी व इंग्रजी या तीनही भाषांचा समावेश या अंकामध्ये केला आहे. समाविष्ट सर्व साहित्यातील विचार त्या संबंधित विद्यार्थ्यांचे असून संपादक मंडळातील सदस्य त्या विचारांशी सहमत असतीलच असे नाही.

वार्षिकांकाची मर्यादा लक्षात घेता सर्व विद्यार्थ्यांच्या सर्व साहित्याला न्याय देऊ शकलो नाही, याची आम्हा खंत आहे. आम्हाला सदोदित प्रेरणा देणाऱ्या माननीय प्राचार्या डॉ. वनिता पोच्छी यांनी 'शिवदर्शन' या वार्षिकांकासाठी मोलाचे मार्गदर्शन केले आहे. तसेच सर्वच महाविद्यालयीन प्राध्यापक, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थ्यांच्या समंजस सहकार्यातून हा वार्षिकांक साकार झाला आहे. त्यामुळे सर्वत्र त्याचे स्वागत होईल, अशी अपेक्षा.

संपादक मंडळ

श्री शिवाजी शिक्षण संस्थागीत हो तेजोमय अंबर हे !

विद्येची हो जिथे साधना त्या विद्येचे मंदिर हे
कण कण इथला हो ज्योतिर्मय, हो तेजोमय अंबर हे !

निष्ठेचे हो जेथे पूजन
ओंकाराचे तिथेच दर्शन
सृजनाचा उद्घोष सांगतो..... दीप आम्ही, तर भास्कर हे !

सकलांना या ज्ञान मिळू दे
सकलांचा सन्मान फळू दे
प्रगतीला ने शिखरावरती नव्यायुगाचे अक्षर हे !

एक महर्षी बीज पेरतो
समृद्धीचा मार्ग दावितो
त्या वृक्षाची फळे चाखती अवघे लोक निरंतर हे !

माणुसकी हा धर्म येथला
त्यासाठी हा जन्म घेतला
या जगण्याचे सार्थक व्हाया विश्व करू या सुंदर हे !
हो तेजोमय अंबर हे !

गीतकार : श्री अरुण सांगोळे

अनुक्रमणिका मराठी विभाग

पेज नं. (०१ ते १४)

अ.क्र.	लेख	
१)	अहिल्याबाई होळकर	आदित्य अंबादास मुकलवार
२)	किरण बेदी	कु. वैभवी संतोष मोरगंजे
३)	रमाई	कु. अंजली नंदकिशोर बेटवाल
४)	ताराबाई शिंदे	कु. वैष्णवी संतोष मांगुळकर
५)	फातिमा शेख	कु. सानिया सुभान हिरेवाले
६)	सावित्रीबाई फुले	कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
७)	माँ जिजाऊ	कु. धारा सुभाष सुरसे
८)	राणी लक्ष्मीबाई	मनिष शंकर गवई
९)	सरोजिनी नायडु	कु. आशना अकबर हिरेवाले
१०)	राणी चन्नमा	कु. शाहीन सय्यद युसुफ
११)	अभिजात भाषा	वैष्णवी मोरंजे
१२)	संविधान साक्षरता काळाची गरज	भाग्यश्री गणेश साळवे
१३)	दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील यांचे शैक्षणिक योगदान	धारा सुभाष सुरसे
१४)	प्रश्न आयुष्यातले	कृष्णा अनिल बोबडे
१५)	वंशाची पणती	कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
१६)	बालपणीची आठवण	कु. भाग्यश्री गणेश साळवे

इंग्रजी विभाग

पेज नं. (१५ ते २२)

१७)	Development in Science Our Responsibility	Shrushti Raju Deshmukh
१८)	Rabindranath Tagore : An Educationist	Gautam Mohanlal Sharma
१९)	Environmental change	Pooja Padghan
२०)	Geoffrey E., Thinton : The Godfather of AI	Samiksha Deshmukh
२१)	Relevance of in the Present Socio-Political Situation	Ashana Hriwale
२२)	The Rise of AI	Sanika Ramesh Deshmukh
२३)	The Dietor's Dilemma	Samradnyi Ambhore
२४)	Lost in Distraction	Tanvi Mhaske
२५)	The Path of a Leader	Vaibhavi Morgange
२६)	The Magic of Science	Pooja Padghan

नोंदी उपक्रमांच्या (विभागीय अहवाल)

- २७) मराठी विभाग
- २८) राज्यशास्त्र विभाग
- २९) गृहअर्थशास्त्र विभाग
- ३०) अर्थशास्त्र विभाग
- ३१) इतिहास विभाग
- ३२) Department of Commerce and Management
- ३३) Microbiology Department
- ३४) Department of Computer Science
- ३५) Department of Botany
- ३६) Department of Chemistry
- ३७) Department of Mathematics
- ३८) Department of Physics
- ३९) Department of Zoology
- ४०) Department of English

पेज नं. (२३ ते ८५)

नोंदी उपक्रमांच्या (समिती अहवाल)

- ४१) राष्ट्रीय सेवा योजना
- ४२) महामानवांच्या जयंती पुण्यतिथी उत्साचे अहवाल
- ४३) ग्रंथालय विभाग
- ४४) परिवहन समिती अहवाल
- ४५) कनिष्ठ महाविद्यालय विभाग अहवाल
- ४६) कनिष्ठ महाविद्यालय शैक्षणिक सहल अहवाल
- ४७) कनिष्ठ महाविद्यालय परिक्षा विभाग अहवाल
- ४८) बालिका दिन
- ४९) उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम
- ५०) महिला तक्रार निवारण समिती अहवाल
- ५१) य.च.म.मुक्त विद्यापीठ अभ्यासकेंद्र अहवाल
- ५२) Induction Program
- ५३) National Cadet Corps Annual Reports
- ५४) Report on Participation in Youth Festival
- ५५) Department of Physical Education & Sports
- ५६) Celebration of 126th Birth Anniversary of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh

-
- ५७) Career Katta, 2024-25
 - ५८) Soft Skill Development Workshop
 - ५९) Ph.D. Cell, Annual Report
 - ६०) Mother-Parent Meet
 - ६१) State Level Conference on Implementation of National Education Policy 2020
 - ६२) State Level Workshop on Research Methodology
 - ६३) State Level Interdisciplinary Conference on Gender Equality & Sensitization
 - ६४) Two days Workshop on Career Counselling & Job Opportunities

मराठी विभाग

असाध्य ते साध्य
करिता सयास ।
कारण अभ्यास
तुका म्हणे ॥

संत श्रेष्ठ संत तुकाराम महाराज

विद्यार्थी संपादक
वैभवी संतोष मोरगंजे
बी. ए. भाग-१

पुण्यलोक अहिल्यादेवी होळकर

आदित्य अंबादास मुकलवार
बी.ए. भाग-२

ज्यांच्या कृतिशील कार्याचा उल्लेख भारताच्या इतिहासात सोनेरी अक्षराने केला जातो अशा लोकमाता अहिल्याबाई होळकर. सर्वधर्मसमभाव अस्पृश्यता उच्चाटन, सामाजिक एकात्मता, स्त्री पुरुष समानता, गोरगरिबांना विषयी कळवळा, हुंडा पद्धतीचे उच्चाटन, अनिष्ट चालीरिती रुढी परंपरांचा बिमोड, मूल दत्तक वारसाहक्क, प्रजेविषयी तळमळ अशा कितीतरी समाजसुधारकांचे कृतिशील कार्य करणाऱ्या लोकमाता अहिल्याबाई होळकर यांचा जन्म ३१ मे १७२५ जामखेड तालुक्यातील चौंडी या छोट्याशा खेड्यात धनगर समाजातील माणकोजी व सुशीलाबाई शिंदे यांच्या पोटी झाला.

माणकोजी शिंदे हे सर्वसामान्य परिस्थितीत असून देखील ते विद्वान व दूरदर्शी गृहस्थ होते. अठराव्या शतकामध्ये आजच्या सारखी शिक्षणाची साधने उपलब्ध नसताना देखील त्यांनी अहिल्येमातेला शिक्षणाची घरीच व्यवस्था केली. अहिल्या मातेचे जीवन घडविण्यात त्यांचा फार मोलाचा वाटा होता. अवघ्या आठ वर्षांची असतानाच होळकर घराण्याचे संस्थापक राजर्षी मल्हारराव होळकरांचा बारा वर्षांचा एकुलता एक शूरवीर मुलगा खंडेराव यांच्याशी अहिल्यामातेचा विवाह झाला. २० मे १७३३ रोजी पुण्यातील शनिवारवाडा येथे झाला.

त्यांना मालेराव व मुक्ताबाई अशी दोन अपत्ये झाली. दूरदृष्टी ठेवून मल्हाररावांनी देखील पुरुषप्रधान संस्कृतीच्या काळातही सुनेला तत्कालीन दरबाराची गोडी, मराठी लिहिणे, वाचणे इत्यादी गोष्टी शिकवल्या. तसेच घोड्यावर बसणे, दांडपट्टा फिरवणे, युद्धांचे व राजकारणाचे डावपेच आखणे, लढाय्या करणे, पत्रव्यवहार करणे, न्यायनिवाडा करणे इत्यादी प्रशिक्षण दिले. परिणामी अहिल्येची सामाजिक व राजकीय बुद्धी परिपक्व झाली. इ.स. १७५४ मध्ये कुंभेरीच्या लढाईत अहिल्याचा शूरवीर पती खंडेराव यांना वीरमरण आले.

मल्हारराव होळकरांच्या मृत्यूनंतर २९ वर्षे अत्यंत

यशस्वीपणे कल्याणकारी योजना काय असू शकतात आणि त्या कशा राबवल्या जाव्यात हे त्यांनी दाखवून दिले. सासरा मल्हाररावांचा मृत्यू २० मे १७६६, मुलगा मालेरावांचा मृत्यू २७ मार्च १७६७ मध्ये झाला.

अशी एकामागून एक दुःखे येत असतानाही अत्यंत धीराने आपली प्रजा सुखी, समाधानी आणि संपन्न बनवण्यासाठी स्वतःच्या दुःखाचा विचार न करता अहिल्याबाईंनी धर्मनिरपेक्षता, स्वातंत्र्य, बंधुता, समता व न्याय या तत्त्वाप्रमाणे राज्य केले.

या अशा शासनकर्तव्यास मानवंदना म्हणून इंदूरच्या विमानतळाचे नाव “‘देवी अहिल्याबाई विमानतळ’ असे ठेवण्यात आले आहे. आणि इंदूर विद्यापीठास ‘देवी अहिल्या विश्वविद्यालय’ असे नाव देण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रातील सोलापूर विद्यापीठाचे नविन नाव ‘पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ’ ठेवण्यात आले आहे.

अहिल्याबाई होळकर यांच्या स्मरणार्थ १३ मार्च २०२४ रोजी महाराष्ट्र सरकारने अहमदनगरचे नामांतर अहिल्यानगर असे केले.

किरण बेदी

वैभवी संतोष मोरगंजे

बी.ए. भाग-१

“कठोर परिश्रम कधीही

थकवा आणत नाही

यामुळे समाधान मिळते.”

किरण बेदी यांनी अनेक क्षेत्रांत काम केले आहेत. जसे की पोलीस, जेल सुधारणा, महिला सशक्तिकरण, सामाजिक कार्य आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील काम. त्यांनी दोन गैर-सरकारी संघटनांची स्थापना केली आहे. त्यांना अनेक पुरस्कार मिळाले आहेत.

किरण बेदी पीपीएमजी पीएनबीबी (जन्म : ९ जून १९४९) अमृतसर (पंजाब) येथे झाला. ही एक माजी टेनिस खेळाडू आहे. जी १९७२ मध्ये भारतीय पोलिस सेवेत (आयपीएस) अधिकारी पदावर रुजू होणारी भारतातील पहिली महिला बनली आणि २८ मे २०१६ ते १६ फेब्रुवारी २०२१ पर्यंत पददुचेरीच्या २४ व्या लेफ्टनंट गव्हर्नर होत्या. मत्सुरी येथील राष्ट्रीय अकादमीमध्ये पोलीस ट्रेनिंगमध्ये ८० पुरूष तुकडीतील त्या एकमेव महिला होत्या.

२००७ मध्ये पोलिस, संशोधन आणि विकास ब्युरोच्या महासंचालक म्हणून स्वेच्छा निवृत्ती घेण्यापूर्वी त्या ३५ वर्षे सेवेत होत्या.

किरण बेदी यांची कामे :

* भारतीय पोलिस सेवेत (आयपीएस) सामील होणाऱ्या पहिल्या महिला होत्या.

* भारतात तुरुंग सुधारणा सुरु करण्यात त्यांनी महत्वाची भूमिका बजावली.

* २०११ च्या भारतीय भ्रष्टाचार विरोधी चळवळीतील त्या एक प्रमुख नेत्या होत्या.

* जानेवारी २०१९ मध्ये भारतीय जनता पक्ष (भाजप) मध्ये सामील झाल्या.

* त्यांनी 'पुलिस आणि जेल सुधारणासाठी काम केले.

* त्यांनी 'पुलिस अनुसंधान आणि विकास ब्युरो' च्या महानिर्देशक म्हणून स्वेच्छिक निवृत्ती घेतली.

* त्यांनी साक्षरता आणि औषध उपचारांची कार्यक्रम राबवले.

* त्यांनी कैद्यांसाठी ड्रग्सच्या व्यसनावर उपचार दिले.

किरण बेदी यांच्या कामगिरीची काही उल्लेखनीय उदाहरणे:

* त्यांनी १९८७ मध्ये नवज्योति इंडिया फाऊंडेशन (एनआईएफ) ची स्थापना केली होती. या संघटनेने नशा मुक्ती आणि पुनर्वासासाठी काम केले आहे.

* त्यांनी १९९४ मध्ये इंडिया विजन फाऊंडेशनची स्थापना केली होती. या संघटनेने महिला सशक्तिकरण, ग्रामीण आणि सामुदायिक विकास आणि जेल सुधारणा या क्षेत्रांत काम केले आहे.

* त्यांनी दिल्लीच्या तिहार जेलमध्ये स्वच्छता आणि पोषणाच्या समस्यांवर काम केले.

* त्यांनी तिहार जेलमध्ये साक्षरता आणि नशाविरोधी उपचारांच्या कार्यक्रमांना सुरुवात केली.

* त्यांनी २००३ मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या सैन्य सल्लागार म्हणून नियुक्ती मिळवली होती.

* त्यांनी भारत विरोधी भ्रष्टाचार चळवळीत सहभाग घेतला होता.

* त्यांनी पोलिस आणि जेल सुधारणांसाठी काम केले आहे.

* त्यांनी अनेक पुस्तके लिहिली आहेत.

* त्यांनी रेडिओ आणि टी.व्ही. शो केले आहेत.

रमाई

कु. अंजली नंदकिशोर बेटवाल

बी.ए. भाग-१

रमाबाई भीमराव आंबेडकर (जन्म ६ फेब्रुवारी १८९८ मृत्यू २६ मे १९३९) या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पहिल्या पत्नी होत्या. आंबेडकर अनुयायी त्यांना आईची उपमा देत रमाई संबोधतात. त्यांचा जीवन संघर्षावरील एक प्रेरणादायी गीत आजकल सर्वच ठिकाणी आणि सर्वच वयाच्या लोकांना तन, मन, धनाचे आकर्षित करते.

“नांदण नांदण होत रमाच नांदण”

११ फेब्रुवारी २०२१ पासून आजपर्यंत ३६ लाख लोकांनी हे गीत लाईक केले आहे तर हे गीत प्रकाश पवार यांनी लिहिले होते. हर्षद शिंदे यांनी संगीत देऊन आनंद शिंदे यांनी ते गायिल्या मुळेच अजरामर झाले.

शाळेत असतानाच १९०६ मध्ये १४-१५ वर्षीय भीमरावांचे लग्न दापोलिच्या भिंकु वलंगकर यांची कन्या रामीबाई उर्फ रमाबाई ८-९ वर्षांची असतांना झाले. रमाबाई ह्या बाबासाहेब यांच्या प्रत्येक आंदोलनात मनाने सहभागी होत्या पण शरीराने नाही मुलगा आजारी आहे. घरात पैसा अदला नाही. नवरा समाजसेवा करतो असे सहन करणारी महिला आज शोधून सापडणार नाही. त्या आजरान मुलगा मरण पावतो तरी ती महिला विचलित होऊन नवऱ्या बाबत राईचा पर्वत बनवीत नाही. परिस्थिती समजून घेते याला भावनिक मुद्दा कसा म्हणता येईल? हा समंजसपणा दुर दृष्टिपणा होता. त्याला दुरदृष्टी म्हणता येईल? हा मंत्र आज महिलांनी घेणे गरजेचे आहे. आज समान ज्या अवस्थेत आहे त्याच अवस्थेत त्यांचे (बाबासाहेबांचे) कुटुंब आहे. त्याकाळी बाबासाहेब आपल्या कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती बदलावी यासाठी शिकत नव्हते तर समाजाची एकुण सर्व परिस्थिती बदलण्या करिता शिकत होते हे माना रमाबाई समजु शकत होती. आजही एकही माता असा विचार करणारी दिसणार नाही. संपूर्ण देश बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विरोधात होत्या. गांधी पुण्याला उपोषणाला बसले तेव्हा ते त्यात मरणार त्याचा संपूर्ण राग माझ्या समाजावर निघणार यांची कल्पना बाबासाहेब यांना होती पण रमाबाईची मानसिक परिस्थिती काय असेल. घरात आणि बाहेर होणाऱ्या चर्चा पेपरात येणाऱ्या बातम्या रमाबाईला अस्वस्थ करीत होत्या. काय वर्णन करून ठेवले आपल्या थोर विचारवंतांनी.

ताराबाई शिंदे

कु. वैष्णवी संतोष मांगुळकर

बी.ए. भाग-२

ताराबाई शिंदे यांचा जन्म इ.स. १८५० साली व मृत्यु इ.स. १९१० मध्ये झाला. ह्या महाराष्ट्रातील एक स्त्रीवादी लेखिका व सत्यशोधक समाजाच्या कार्यकर्त्या होत. १८८२ साली प्रसिद्ध झालेल्या स्त्री-पुरुष तुलना या पुस्तकाच्या त्या लेखिका होत्या.

ताराबाई ह्या बुलढाणा येथील रहिवासी होत्या. ते समाजाचे सभासद होते. ताराबाई शिंदे यांचे भाऊ रामचंद्र होते. ज्योतिबांच्या कॉन्ट्रकिंग कंपनीत भागीदार होते. त्यामुळे ताराबाईच्या घरात सुरुवातीपासूनच स्त्री-पुरुष समानतेचे वातावरण होते.

ताराबाई शिंदे लिखित ‘स्त्री-पुरुष तुलना’ हे पुस्तक हा स्त्रीपुरुष सत्तासंबंधातील असमतोलाचे विवरण करणारा एकोणिसाव्या शतकातील महत्त्वाचा सामाजिक दस्तऐवज आहे. स्त्रियांचा आवाहक व चित्रदर्शी मांडणी मराठी वाङ्मयात अन्यत्र क्वचितच आढळेल. समस्त स्त्रीजातीचे दुःख दुर व्हावे आणि स्त्रियांना समाजात सन्मानाचे, प्रतिष्ठेचे व पुरुषांच्या बरोबरीचे स्थान प्राप्त व्हावे या आकांक्षेने ताराबाईंनी आपले लेखन केले आहे. तर्कशुद्ध प्रतिपादय, प्रक्षोयक, मतप्रदर्शन, विवेकनिष्ठ युक्तिवादकौशल्य आणि उपहास-उपरोधप्रचुर भाषाशैली या वैशिष्ट्यांनी संपन्न अशी स्त्रियांच्या दुःस्थितीची मीमांसा म्हणजे ताराबाई शिंदे यांचे ‘स्त्रीपुरुषतुलना’. या पुस्तकाची यथामुल आवृत्ती प्रो. विलास खोले यांनी सखोल संशोधन करून साक्षेपाने संपादन केले आहे. त्यामुळे ताराबाई शिंदे यांचे पुस्तक इ.स. १८८२ नंतर मुलाबरहुकुम पहिल्यादाच उपलब्ध होत आहे. त्यांच्या अभ्यासपूर्ण दीर्घ प्रस्तावनेमुळे एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील स्त्रियांच्या परिस्थितीवर चांगला प्रकाश पडतो आणि नेमकेपणाने दिलेल्या टिपांमुळे संहितेचे आकलन वाढते. ताराबाईंच्या लेखनाला निमित्त झालेल्या विजयालक्ष्मी खटल्यासंबंधीचे सन १८८१ मधील सर्व महत्त्वाचे कागदपत्र जसे प्रो. खोले यांच्यामुळे अभ्यासकांना येथे पहावयास मिळतात. तसेच महात्मा

जोतीराव फुले यांच्या मुक्ताबाई या चौदा वर्षांच्या विद्यार्थिनीने लिहिलेल्या मशदीतील पहिला दलित निबंधही यथामुल स्वरूपात स्वरूपात या पुस्तकात प्रथमच वाचवयास मिळतो.

“प्रत्येक आवाज, प्रत्येक लिंग, समान अधिकार

“मुलींनाही समान संधी मिळतात

“समान जग हे एक सशक्त जग आहे.”

फातिमा शेख

सानिया सुभान हिरिवाले

बी.ए. भाग-२

फातिमा शेख या एक भारतीय शिक्षणतज्ज्ञ आणि समाजसुधारक होत्या. त्या आधुनिक भारतातील पहिल्या मुस्लिम महिला शिक्षकांपैकी एक होत्या. त्यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या शाळेत दलित मुलांना शिक्षण देण्याचे काम केले.

फातिमा शेख यांची माहिती -

* त्यांचा जन्म ९ जानेवारी १८३१ रोजी पुणे, महाराष्ट्र येथे झाला.

* त्या समाजसुधारक ज्योतिबा फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांच्या सहकारी होत्या.

* त्यांनी भारतातील शिक्षण प्रसारात मोलाची भर घातली.

* त्यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्यात मोलाचे योगदान दिले.

* त्या भारतातील पहिल्या काही मुस्लिम शिक्षकांपैकी एक होत्या.

* त्यांनी देशातील शिक्षणप्रसारात मोलाची भर घातली.

शेख फातिमा यांच्या कार्याची माहिती -

* शिक्षण क्षेत्रात योगदान - फातिमा शेख यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्यासोबत काम करत १८४८ मध्ये मुलींसाठी भारतातील पहिल्या शाळांपैकी एकाची स्थापना केली.

* फातिमा शेख या एक शिक्षणतज्ज्ञ आणि समाजसुधारक होत्या. त्यांनी महिला आणि मुलींच्या शिक्षणासाठी महत्त्वपूर्ण योगदान दिले.

* त्यांनी दलित, मुस्लिम आणि महिलांना शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देण्यासाठी काम केले.

* त्यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्यासोबत मिळून अस्पृश्य आणि मुस्लिम मुला-मुलींना शिक्षण मिळावे यासाठी प्रयत्न केले.

* फातिमा शेख यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्यासोबत थॉमर्स एरस्काईन पेरी यांच्या आर्थिक मदतीने १८५१ मध्ये स्थापना केलेल्या दोन शाळांमध्ये शिकवले.

सामाजिक सुधारणा-

* फातिमा शेख या समाजसुधारक ज्योतिबा फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांच्या सहकारी होत्या.

* त्यांनी समाजातील रुढीवादी विचार आणि धर्माच्या नावाखाली शिक्षणापासून वंचित ठेवण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या आवाज उठवला.

* त्यांच्या कार्यामुळे दलित, मुस्लिम आणि महिलांना शिक्षण मिळण्यास मदत झाली.

सावित्रीबाई फुले यांच्यासोबतचे कार्य -

फातिमा शेख यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्यासोबत दलित मुलांना शिक्षण देण्याचे काम केले. त्यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्याला साथ दिली आणि त्यांच्यासोबत शिक्षणाच्या कामाला सुरुवात केली. त्यांनी दारोदार जाऊन शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देण्याचे काम केले. ज्योतिराव आणि सावित्रीबाईंना त्यांचे घर सोडावे लागल्यावर फातिमाने त्यांना आपल्या घरी आश्रय दिला. असेही म्हटले जाते की फातिमा जिथे राहत होती, तेच घर फुलेंनी महिलांसाठी शाळा सुरू करण्यासाठी वापरले.

मिशनरानी १८१५ पासून महिलांना शिकवण्याचा प्रयत्न केला. याच प्रयत्नांचा भाग म्हणून शिक्षण क्षेत्रात काम करणाऱ्या सिथिया फरार यांनी अहमदनगराला शिक्षण प्रशिक्षण संस्था सुरू केली. याच संस्थेत फातिमाबी शेख आणि सावित्रीबाईंनी कसं शिकवावं याचं शिक्षण घेतलं.

सावित्रीबाई फुले

कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
बी.ए. भाग-२

स्त्रियांच्या शिक्षणाची खरी,
सावित्री तूच कैवारी,
तुझ्यामुळेच शिकते आहे
आज प्रत्येक नारी

सावित्रीबाई फुले या भारतातील पहिल्या महिला शिक्षिका. समाजसुधारक आणि स्त्री शिक्षणाच्या अग्रेसर नेत्या होत्या. त्यांचा जन्म ३ जानेवारी १८३१ रोजी सातारा जिल्ह्यातील नायगाव या छोट्या गावात झाला. वयाच्या नवव्या वर्षी त्यांचे लग्न ज्योतिराव फुले यांच्याशी झाले. ज्योतिराव यांच्या प्रोत्साहाने त्यांनी शिक्षण घेतले आणि स्वतः शिक्षिका बनल्या. सावित्रीबाईंनी १८४८ साली पुण्यात मुलींसाठी पहिली शाळा सुरु केली. त्या काळात समाजाने त्यांना तीव्र विरोध केला, पण सावित्रीबाईंनी आपले कार्य सुरुच ठेवले.

त्यांनी अस्पृश्यांसाठी शाळा आणि विधवा महिलांसाठी पुनर्विवाहाचा प्रचार केला. बालहत्या प्रतिबंधक गृह स्थापन करणे हा त्यांच्या समाजकार्याचा एक महत्वाचा टप्पा होता.

वयाच्या नवव्या वर्षी त्यांचे लग्न १३ वर्षीय ज्योतिराव फुले यांच्याशी झाले.

ज्योतीराव हे विचारशील आणि समाजसुधारक प्रवृत्तीचे होते. त्यांनी समाजसुधारणा केल्या. सावित्रीबाईंनी शिक्षणाच्या महत्वाला ओळखले. प्रोत्साहनाने सावित्रीबाईंनी शिक्षणाचा निर्धार केला. ज्योतिराव फुलेंनी सावित्रीबाईंना शिक्षण देण्यासाठी शिक्षक ठेवले. त्यानंतर सावित्रीबाई पुण्यात फातिमा शेख यांच्या मदतीने शिक्षण घेतले आणि स्वतः शिक्षिका बनल्या. सावित्रीबाईंच्या शिक्षणाने त्यांच्या जीवनाला नवीन दिशा मिळाली. शिक्षण हा स्त्रियांना समाजातील अन्यायकारक प्रथा अज्ञानाच्या अंधारातून बाहेर काढण्याचा मार्ग आहे, हे त्यांनी ओळखले. त्यांच्या प्रवासाने स्त्री शिक्षणाच्या क्षेत्रात एका नवीन अध्यायाची सुरुवात केली, आणि भारतात समाजसुधारणेचा पाया घातला. सामाजिक

विरोधाचा सामना करत त्यांनी आपले कार्य सुरु ठेवले. समाजातील अडाणी लोकांनी त्यांच्यावर शेंण आणि दगड फेकून अपमान केला. परंतु सावित्रीबाई यांनी खचून न जाता शिक्षणाचा दीप तेवत ठेवला. त्यांनी केवळ मुलींसाठीच नाही तर अस्पृश्य आणि गरीब मुलांसाठीही शाळा सुरु केल्या. सावित्रीबाईंच्या कार्यामुळे स्त्रियांना शिक्षणाचा अधिकार मिळाला आणि समाजात सकारात्मक परिवर्तन घडले.

त्यांची स्त्री-शिक्षणासाठीची ही सुरुवात भारतीय समाजाच्या इतिहासातील एक महत्वाचा टप्पा ठरली.

सावित्रीबाई फुले या समाजसुधारणेच्या इतिहासातील एक महान व्यक्तिमत्व होत्या. त्यांनी केवळ स्त्री-शिक्षणाच्या क्षेत्रात नाही, तर समाजातील अनेक गैरवर्तुवणुक, अंधश्रद्धा आणि विषमता याविरुद्ध लढा दिला. त्यांचे योगदान भारतीय समाज परिवर्तनासाठी अति महत्वाचे आहे.

त्यांच्या विचारांनी आजही लाखो लोकांना प्रेरणा मिळते आणि समाजसुधारणेचा मार्ग सुकुर होतो. एकोणविसाव्या शतकाच्या मध्यार्थात ज्यावेळी भारतासारख्या रुढीवादी परंपरा असणाऱ्या देशात स्त्रीला समाजात चुल आणि मूल एवढेच स्थान होते. महिलांना समाजात कोणताही दर्जा दिला जात नव्हता. अशा वेळी महिलांना शिक्षणाच्या माध्यमातून एक नवी दिशा नव संजीवनी देण्याचे काम क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांनी केले.

अशा या महान ज्ञानज्योती सावित्रीबाई फुले यांनी महिलांसाठी शिक्षणाचे द्वार खुले केले.

अशा या महान मातेच्या कार्याला शत-शत प्रणाम...

सावित्री जुन्या जगाची

तु प्रेरणा नव्या युगाची

झेलुनी चिखल शेंणमातीचे

अन्यायी अत्याचारी सडे

दुःखीतांच्या शिक्षणासाठी

तुज काळीज तव भिडे

निर्मळा गंगा तु अक्षराची.....

माँ जिजाऊ

धारा सुभाष सुरसे
बी.ए. भाग-२

ज्यांनी घडविला
महाराष्ट्राचा भाग्यविधाता,
धन्य त्या थोर
जिजाऊ राजमाता!

राजमाता जिजाबाई यांचा जन्म महाराष्ट्रातील बुलढाणामध्ये १२ जानेवारी १५९८ मध्ये झाला. त्यांचे वडील लखुजिराव जाधव आणि आई महासळाबाई जाधव होत. जाधव हे देवगिरीच्या यादव घराण्याचे वंशज होते. जिजामाता असे त्यांचे नाव ठेवण्यात आले. पण त्यांना सगळे लहानपणी जिजाऊ असे म्हणत. त्यामुळे त्यांना पुढे देखील त्याच नावाने ओळख मिळत गेली. जिजाऊ या स्वातंत्र्य अशा विचारांच्या होत्या. त्यांना कायमच आपल्या देशाबद्दल आणि आपल्या राज्याबद्दल खूप प्रेम होते. त्यासाठी काहीतरी करावे असे त्यांना कायम वाटत असायचे. पुढे जाऊन त्यांनी संभाजी राजे आणि छत्रपती शिवाजी महाराज यांना जे स्वराज्याचे संस्कार दिले त्यावरून त्यांचे प्रेम दिसून येते. मराठी साम्राज्य स्थापन करण्यामागे जिजाऊंचा मोठा हातभार आहे.

पुर्वी मुलींची बालविवाह केली जात. जिजामाता यांचे लग्नही लहान वयातच झाले. लखुजी जाधव हे निजामधील एक सरदार होते. भोसले घराण्यातील शहाजीराजे यांच्याशी त्यांचा विवाह लावून दिला. सन १६०९ मध्ये त्यांचा विवाह शहाजीराजे भोसले यांच्याशी झाला. शहाजीराजे हे त्यावेळी निजामशाहीतील प्रमुख सेनापती होते. त्यांच्या आयुष्याचा बराच काळ हा निजाम, मोगल आणि आदिलशाहा यांच्या सेवेत गेला. पण तरीही ते शूरवीर योद्धे होते. त्यांच्या घराण्यात राजकारण असल्यामुळे महाराष्ट्राच्या स्वराज्याची त्यांना आधिपासूनच आस होती. वडीलांकडून त्यांना पुणे आणि सुपली येथील जहागिरी मिळाल्यामुळे त्या पुण्यातच राहिल्या. राजमाता आणि शहाजीराजे भोसले यांना एकूण ८ मुले झाली. मोठा मुलगा संभाजी जे शहाजीराजां सोबत होते. तर त्यानंतर ६ मुली झाल्या. त्यांच्या पाठीवर झालेला मुलगा म्हणजे छत्रपती शिवाजी महाराज भोसले. ज्यांनी

जिजामाता यांच्या मार्गदर्शनाखाली स्वराज्याची घडी बसवली.

जिजामाता यांना राजकारणातील अनेक डावपेच माहित होते. त्यांच्या वडिलांनी देखील निजामासाठी काम केले होते. पण यापुढे मराठ्यांचे राज्य यावे यासाठी त्यांनी स्वराज्याची मुहूर्तवेढ रोवली. जिजामाता यांची दूरदृष्टी चांगली होती. स्वराज्याची सुरुवात ही तोरणा किल्ल्यापासून करायची हे त्यांना माहित होते. म्हणूनच त्यांनी स्वतः छत्रपती शिवाजी महाराजांना तलवारबाजी आणि घोडस्वारीचे प्रशिक्षण दिले. त्या स्वतः त्यामध्ये माहिर होत्या. छत्रपती शिवाजी महाराज शूर, धाडसी बलवान आणि शक्तिशाली योद्धे बनले. त्यामागे जिजामाता यांचे योगदान आहे.

जिजामाता यांच्यासाठी स्वराज्य हे फारच महत्त्वाचे होते. त्यासाठी त्यांनी शिवाजी महाराजांना तयार केले. त्यांच्या करारी स्वभावाबद्दल आपण सगळेच जाणतो. ऐतिहासिक दाखल्यानुसार ज्यावेळी छत्रपती शिवाजी महाराजांचा राज्यभिषेक सोहळा झाला. तो दिमाखदार सोहळा आपल्या डोळ्यांनी जिजामाता यांनी पाहिला. त्यानंतर अगदी १२ दिवसात त्यांनी अखेरचा श्वास घेतला. १६ जुन १६७४ रोजी त्यांचे निधन झाले. रायगड किल्ल्याच्या पायथ्याशी असलेल्या पाचड या गावी राजमाता जिजाबाई यांचे निधन झाले. त्यांच्या निधनाने सगळीकडे शांतता पसरली पण त्यांच्या संस्कारांचा वसा हा छत्रपती शिवाजी महाराजांनी पुढे नेला आणि महाराष्ट्राला जगाच्या नकाशात एक वेगळीच ओळख मिळवून दिली. अशी ही धन्य माता माँ. जिजाऊ.

राणी लक्ष्मीबाई

मनिष शंकर गवई

बी.ए. भाग-२

राणी लक्ष्मीबाई, भारतीय इतिहासातील एक अत्यंत महत्वाची व्यक्ती होत्या आणि त्यांची जीवनगाथा धैर्य, संघर्ष आणि देशभक्तीचे प्रतीक बनली आहे. त्यांचा जन्म १९ नोव्हेंबर १८३५ रोजी वाराणसी येथे झाला. त्यांचे मूळ नाव मणिकर्णिका असे होते. झाशीचा राजा गंगाधर राव यांच्याशी विवाहानंतर त्यांना लक्ष्मीबाई हे नाव मिळाले. १८५७ च्या भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात त्यांची वीरता आणि नेतृत्व यामुळे त्यांना इतिहासात एक महत्वाचे स्थान प्राप्त झाले आणि ते भारताच्या स्वातंत्र्याच्या लढ्याचे एक अत्यंत प्रेरणादायक प्रतीक बनले.

लक्ष्मीबाईंना लहानपणीच घोडेस्वारी, तलवारबाजी आणि धनुर्विद्या यासारख्या असामान्य कौशल्यांमध्ये शिक्षण दिले गेले होते. हे कौशल्य त्यांच्या भविष्यातील युद्धकला आणि नेतृत्व यासाठी महत्त्वपूर्ण ठरले. विवाहानंतर त्या झाशीच्या राणी बनल्या. त्यांचे जीवन सुरुवातीला सुखी होतं. पण पतीच्या मृत्युमुळे आणि राज्याशी संबंधित अडचणीमुळे त्यांच्या आयुष्यात अडथळे निर्माण झालेत.

१८५७ चा स्वातंत्र्य संग्राम हा भारताच्या इतिहासातील एक महत्वाचा टप्पा ठरला. ब्रिटीश इस्ट इंडिया कंपनीने झाशीचे राज्य Doctrine of lapse अंतर्गत जप्त केल्यावर राणी लक्ष्मीबाई यांनी त्यांच्या शासनाला नकार दिला. ब्रिटीशांनी त्यांच्या दत्तक पुत्राला राज्याचा वारस म्हणून मान्यता नाकारली आणि त्यांना राजदरबारातून हद्दपार करण्याचा प्रयत्न केला.

यावर राणी लक्ष्मीबाई यांनी प्रतिकार केला आणि ब्रिटीशांविरुद्धात आपले सैन्य उभे केले त्यांची नेतृत्व क्षमता आणि युद्धातील कुशलता यामुळे त्यांनी आपल्या सैन्याचे नेतृत्व अगदी चांगल्या प्रकारे केले. युद्धात कमी संख्या असूनही राणी लक्ष्मीबाई यांनी ब्रिटीश सैन्य विरोधात अखंड लढा दिला.

जरी ब्रिटीशांनी झाशीचा किल्ला काबीज केला असला तरी राणी लक्ष्मीबाईंनी कधीही शरणागती स्वीकारली नाही. त्यांनी आपल्या सैन्याचे नेतृत्व करत शेवट पर्यंत लढाई लढली. त्यांचा मृत्यू युद्ध भूमीवर झाला असे मानले

जाते. जिथे त्या आपल्या घोड्यावर बसून शत्रूला तोंड देणे होत्या. त्याचे बलिदान आणि त्याची विरता भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीला एक नवा जिवंतपणा देऊन गेली.

राणी लक्ष्मीबाईंचा वारसा आजही भारतीयांना प्रेरणा देतो. त्या धैर्य संघर्ष आणि देशभक्तीचे प्रतीक बनल्या आहेत. १८५७ च्या विद्रोहात त्यांची भूमिका त्यांना भारताच्या स्वातंत्र्य संग्रामातील एक महान नायक बनवते. त्यांची कथा आजही स्त्रियांना सामर्थ्य, नेतृत्व आणि आत्मविश्वासाचे प्रेरणास्थान आहे. आजच्या भारतात त्यांचे योगदान सन्माननीय आहे. वीरतेच्या आणि शौर्याच्या गाथांमुळे त्यांचा आदर्श प्रत्येक भारतीयांच्या मनात कायम राहील.

राणी लक्ष्मीबाई यांचे सामाजिक कार्य -

राणी लक्ष्मीबाई म्हणजे झाशीची शूर व पराक्रमी राणी. ज्यांनी १८५७ च्या स्वातंत्र्य महत्त्वपूर्ण भूमिका बनावली. केवळ युद्धक्षेत्रात नव्हे तर सामाजिक स्तरावरही त्यांनी उल्लेखनीय कार्य केले.

१) स्त्री शिक्षण आणि महिला सशक्तीकरण -

राणी लक्ष्मी बाई यांनी स्त्रियांना शिक्षण मिळावे यासाठी प्रयत्न केले. त्या काळात महिलांना शिक्षण घेण्यास मर्यादा होत्या. परंतु त्यांनी स्त्रियांमध्ये आत्मनिर्भरता निर्माण करून दिली.

२) जातीभेद विरोधात भूमिका -

त्यांनी जातीभेदविरोधात ठाम भूमिका घेतली. त्यांच्या सैन्येत सर्व जातीधर्माचे सैनिक होते. यावरून त्यांच्या सामाजिक समतेचे विचार सरणीची कल्पना येते.

३) विधवा पुनर्विवाहास समर्थन -

त्याकाळात विधवा महिलांना खूप मोठ्या अडचणीचे सामोरे जावे लागत असे. राणी लक्ष्मीबाई यांनी विधवांच्या पुनर्विवाहाचा विचार समाजात रुजवण्याचा प्रयत्न केले.

४) लोककल्याणकारी प्रशासन -

राणी लक्ष्मीबाई ह्या केवळ शूरच नव्हत्या तर चांगल्या शासन प्रशासक ही होत्या. त्यांनी कर प्रणालीतील सुधारणा करून शेतकरी व शरीर लोकांवर अन्याय कमी करण्याचा प्रयत्न केला.

राणी लक्ष्मीबाई केवळ शूर योद्धाच नव्हत्या. तर त्या एक आदर्श समाजसेविका आणि न्यायप्रिय प्रशासक होत्या. त्यांचे सामाजिक कार्य आजही प्रेरणादायी आहे.

शिवदर्शन

सरोजनी नायडू

आशना अकबर हिरीवाले

बी.ए. भाग-१

पूर्वाश्रमीच्या - चव्होपाध्याय, १३ फेब्रुवारी १८७९ - २ मार्च १८४९ या एक राजकीय कार्यकर्त्या आणि कवियित्री होत्या. नागरी हक्क, महिला मुक्ती आणि साम्राज्यवाद विरोधी विचारांच्या समर्थक, वसाहतवादी राजवटीपासून भारताच्या स्वातंत्र्याच्या लढ्यात त्या एक महत्त्वाची व्यक्ती होत्या. नायडू यांच्या कवितांमुळे त्यांना 'भारताची नाइटिंगेल' किंवा, भारत कोकिला ही उपाधी महात्मा गांधी यांच्याकडून मिळाली. यामागे त्यांच्या कवितेतील रंग, प्रतिमा आणि गीतात्मक गुणवत्ता ही कारणे होती.

सरोजिनी नायडू या उत्तरप्रदेशचे. त्यांचा राज्यपाल कार्यकाळ इ.स. १९४७ - इ.स. १९४९. त्यांचा जन्म १३ फेब्रुवारी, इ.स. १८७९ हैद्राबाद, आंध्र प्रदेश. मृत्यु - २ मार्च इ.स. १९४९ अलाहाबाद, उत्तर प्रदेश, भारत. त्यांचे राष्ट्रत्व भारतीय. त्यांचे पती श्री मत्तयला गोविंदराजुलु नायडू हे होते. त्यांना अपत्ये जयसूर्य, पद्मजा, रणधीर, लीलामणी. त्यांचा धर्म हिंदू होता..

हैद्राबादमधील बंगाली कुटुंबात जन्मलेल्या चट्टोपाध्याय यांचे शिक्षण मद्रास, लंडन आणि केम्ब्रिजमध्ये झाले. इंग्लंडमध्ये राहिल्यानंतर जिथं त्यांनी मताधिकारवादी म्हणून काम केले त्या ब्रिटीश राजवटीपासून भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या चळवळीकडे आकर्षित झाल्या. त्या भारतीय राष्ट्रवादी चळवळीकडे एक भाग बनल्या आणि महात्मा गांधी आणि त्यांच्या स्वराज्याच्या कल्पनेच्या अनुयायी बनल्या. त्यांनी १८९८ मध्ये गोविंदराजुलु नायडू, एक सामान्य चिकित्सक यांच्याशी विवाह केला. १९२५ मध्ये त्यांची भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या अध्यक्षपदी नियुक्ती झाली आणि नंतर १९४७ मध्ये त्या संयुक्त प्रांताच्या राज्यपाल झाल्या. त्या भारताच्या वर्चस्वात राज्यपाल पद धारण करणारी पहिल्या महिला बनल्या. नायडूंच्या कवितेत लहान मुलांच्या कविता आणि देशभक्ती प्रणय आणि शोकांतिका यासह अधिक गंभीर विषयावर लिहिलेल्या दोन्ही

कवितांच्या समावेश आहे. १९१२ मध्ये प्रकाशित "इन ह बाजार्स ऑफ हैद्राबाद" ही त्यांची सर्वात लोकप्रिय कविता आहे. २ मार्च १९४९ रोजी हृदयविकाराच्या झटक्याने त्यांचा मृत्यू झाला.

वैयक्तिक जीवन :- सरोजिनी चट्टोपाध्याय यांचा जन्म हैद्राबाद राज्यात १३ फेब्रुवारी १८७९ रोजी अधोरेनाथ चट्टोपाध्याय आणि वरदा सुंदरी देवी यांच्या पोटी झाला. त्यांचे मूळ घर ब्राह्मणगाव विक्रमपूर, ढाका, बंगाल प्रांत (सध्याचे कोनोकरार गाव, लहाजंग, मुर्शीगंज बांगलादेश) येथे होते. त्यांचे वडील बंगाली ब्राह्मण होते आणि हैद्राबाद कॉलेजचे प्राचार्य होत. जे नंतर निजाम कॉलेज बनले. त्यांनी गिकनबर्ग विद्यापीठातून डॉक्टरेट ऑफ सायन्स घेतली. त्यांच्या आई बंगालीत कविता लिहीत असत.

कारकीर्द - १९०४ पासून नायडू या वाढत्या प्रमाणात लोकप्रिय वक्त्या बनल्या. त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य आणि महिलांच्या हक्कांचा, विशेषतः महिलांच्या शिक्षणाचा प्रचार केला. न्याय तर्काच्या पाच भागांच्या वक्तृत्व रचनांनुसार त्यांच्या वक्तृत्वाने अनेकदा-युक्तिवाद केले. त्यांनी १९०६ मध्ये कलकत्ता येथे भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस आणि भारतीय सामाजिक परिषदेला संबोधित केले. पूर निवारणासाठीच्या त्यांच्या सामाजिक कार्यामुळे त्यांना १९११ मध्ये कैसर-ए-हिंदू पदक मिळाले, जे त्यांनी नंतर एप्रिल १९१९ च्या जालियनवाला बाग हत्याकांडाच्या निषेधार्थ परते केले.

राणी चेन्नम्मा

शाहीन बी. सय्यद युसूफ

बी.ए. भाग-१

कितुर चेन्नम्मा (१४ नोव्हेंबर, १७७८-२१ फेब्रुवारी १८२९) ही सध्याच्या कर्नाटकातील एक माजी संस्था असलेल्या कितुरची भारतीय राणी होती. तिने आपल्या अधिपत्यावरील नियंत्रण राखण्याच्या प्रयत्नात, ब्रिटीश ईस्ट इंडिया कंपनीविरुद्ध सशस्त्र प्रतिकार केला. पहिल्या बंडात तिने कंपनीचा पराभव केला, परंतु दुसऱ्या बंडानंतर युद्धकैदी म्हणून तिचा मृत्यू झाला. ब्रिटीश वसाहतवादाच्या विरोधात कितुर सैन्याचे नेतृत्व करणाऱ्या पहिल्या आणि मोजक्या महिला शासकांपैकी एक म्हणून, तिला कर्नाटकातील लोकनायक म्हणून अजुनही ओढवले जाते. ती भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचे एक महत्वाचे प्रतीक देखील आहे.

१९४२ पासून स्वतंत्र्य भारतीय राज्यांना जोडण्यासाठी भारताचे गव्हर्नर जनरल लॉर्ड डलहौसी यांनी नंतर सुरु केलेल्या लॅपाच्या सिद्धांताच्या धोरणाचा हा एक पूर्वतमी म्हणून पाहिला जातो. हा सिद्धांत या कल्पनेवर आधारित होता की जर स्वतंत्र राज्याचा शासक निपुत्रिक मरण पावला तर राज्यावर राज्य करण्याचा अधिकार परत येतो. किंवा अधिपतीकडे निघून जातो.

१८२३ मध्ये राणी चेन्नम्मा यांनी मुंबई प्रांताचे लेफ्टनंट गव्हर्नर मार्कंटस्टुअर्ट एल्फिन्स्टन यांना एक पत्र पाठवून त्यांची बाजू मांडली, परंतु ही विनंती फेटळण्यात आली आणि युद्ध सुरु झाले. युद्ध सुरु झाल्यावर ब्रिटीशांनी कितुरच्या तिजोरी आणि मुकुट रत्नाभोवती पहारेक्यांचा एक गट तैनात केला. ज्यांनी किंमत सुमारे १.५ दशलक्ष रुपये होती. त्यांनी युद्ध लढण्यासाठी २०,७९७ सैनिक आणि ४३७ तोला देखील जमवल्या मुख्यतः मद्रास नेटिव्ह हॉर्स आर्टिलरीच्या तिसऱ्या तुकडीच्या युद्धात पहिल्या फेरित, ऑक्टोबर १८२४ मध्ये ब्रिटीश सैन्याचे मोठे नुकसान १८२४ झाले आणि सेंट जॉन ठाकरे, कलेक्टर आणि रजाकीय एजंट युद्धात मारले गेले. चेन्नम्मा येथील लेफ्टनंट अमातुर बालपण त्यांच्या हत्येसाठी आणि ब्रिटीश सैन्याच्या नुकसानासाठी प्रामुख्याने जबाबदार होते. या दोन ब्रिटीश

अधिकाऱ्यांनाही ओलीस ठेवण्यात आले राणी चेन्नमाने चॅपलेनशी झालेल्या करारानुसार त्यांना सोडले आणि युद्ध संपुष्टात आणले जाईल असे सांगितले. परंतु चॅपलेनने अधिक सैन्यासह युद्ध सुरु ठेवले दुसऱ्या हल्ल्यादरम्यान सोलापुरचे उपजिल्हाधिकारी थॉमस मुनरो यांचे पुतणे मुनरो मारले गेले. राणी चेन्नमाने त्यांचे नायब, सांगोली रायण्णा यांच्या मदतीचे जोरदार लढा दिला. बैलहोंगल किल्ल्यावर तुरुंगात टाकण्यात आले. जिथे २१ फेब्रुवारी १८२९ रोजी प्रकृती बिघडल्यामुळे त्यांचा मृत्यू झाला.

सांगोली रायण्णा १८२९ पर्यंत गनिमी युद्ध चालू ठेवले पण तोपर्यंत तो निष्फळ ठरला. रायण्णा दत्तक घेतलेल्या शिवलिंगयाला कितुरचा शासक म्हणून प्रस्थापित करू इच्छित होता. परंतु रायण्णाला पकडण्यात आले आणि फाशी देण्यात आली. शिवलिंगयालाही ब्रिटीशांनी अटक केली दरवर्षी २२-२४ ऑक्टोबर रोजी होणाऱ्या कितुर उत्सवादरम्यानचे नामाचा वारसा आणि पहिला विजय आजही कितुरमध्ये साजरा केला जातो.

अभिजात भाषा

वैभववी मोरगंजे

बी.ए. भाग-१

मोदी सरकारची मराठीला भाषेला दर्जा देण्याबद्दल काय भूमिका आहे हे आपण पाहुच पण. त्याआधी हे सांगा की किती लोकांना माहीत आहे की अभिजात भाषा म्हणजे नेमकं काय, तो दर्जा कसा मिळतो आणि तो मिळाल्याने काय फायदा होतो ?

मराठीला अभिजात दर्जा देण्याची मागणी करणारे जसे आहेत तसचं त्यात फारसं तथ्य नसल्याचे मांडणारेही आहेत. जवळपास सगळ्याच राजकीय पक्षांनी या मागणीला एकमुखाने पाठींबा दिला आहे. अभिजात दर्जा कसा दिला जातो आणि तो दिल्यानंतर त्या भाषेसाठी काय विशेष गोष्टी केल्या जातात ते आधी आपण पाहु या.

एखादी भाषा अभिजात कशी ठरते -

कोणत्याही भाषेला अभिजात दर्जा देण्याचे अधिकार हे केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्रालयाला आहेत. गृह मंत्रालयाने २००५ साली हे अधिकार सांस्कृतिक मंत्रालयाला दिले त्याचे काय निकष आहेत ?

* भाषेला नोंदवलेला इतिहास हा अतिव प्राचिन स्वरूपाचा म्हणजे १५००-२००० वर्ष जुना हवा.

* प्राचीन साहित्य हवं. जे त्या भाषिकांना मौल्यवान वारसा वाटतं.

* दुसऱ्या भाषासमुहाकडून उसनी न घेतलेली अस्सल साहित्यिक परंपरा हवी.

* अभिजात भाषा ही आजच्या निराळी हवी.

भारतात आताच्या घडीला ६ भाषांना अभिजात दर्जा दिलेला आहे. तामिळ (२००४), संस्कृत (२००५), कन्नड (२००८), तेलुगु (२००८) मल्याळम (२०१३) आणि भोडिया (२०१४)

मराठी अभिजात आहे की नाही ?

मराठीच्या अभिजात दर्जाबद्दल संशोधन करून तसा अहवाल केंद्र सरकारला देण्यासाठी २०१३ साली प्रा. रंगनाथ पठारे यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमली गेली. २०१३ साली या समितीने आपला हक्क अहवाल प्रकाशित केला. महारही महरढी मन्हाटी-मराठी असा मराठीचा उच्चार बदलत

गेला. असं या अहवालात म्हटलं आहे. महाराष्ट्री भाषा ही महाराष्ट्र हा प्रदेश अस्तित्वात येण्याचा फार पुर्वीपासुन प्रचलित होती आणि मराठीचं वय किमान अडीच हजार वर्षे जुनं असल्याचे पुरवो असल्याचं या अहवालात म्हटलं आहे.

या १२८ पानी अहवालाच्या समारोपात समितीने काय म्हटलं आहेत ? अकरा कोटी लोकांची मराठी जगातील १० व्या ते १५ व्या क्रमांकांची भाषा आहे. देशातली ती एक महत्त्वाची राष्ट्रीय भाषा आहे. तिच्या ऐतिहासिक प्रवासाचे संदर्भ देत नाही आणि विविध शतकांमध्ये विविध साहित्यिकांनी दिलेल्या योगदानाचा विचार करून तिचं अभिजातपणा स्वयंसिद्ध आहे.

समितीने सादर केलेले पुरावे सगळ्यांनाच पटतात असंही नाही. भाषावैज्ञानिक चिन्मय धारूरकर यांनी बीबीसी मराठीसाठी लिहिलेल्या लेखात म्हटलं होत की, “महाराष्ट्र हे केवळ अटीत बसवण्याचा अड्डास होय. मुळात केवळ नावात महाराष्ट्र असल्याने संबंध प्रस्थापित झाला. इतकी ती सहज सोपी गोष्ट नाही. महाराष्ट्री प्राकृतची नाळ ज्या निकषांवर मराठीशी जोडता येत तशीच ती गुजरातीदेखील हा दर्जा मागु शकेल.

अभिजात दर्जाने काय बदल होतात ?

एखाद्या भाषेला अभिजात दर्जा दिल्यानंतर काय काय होतात ? आणि आतापर्यंत ज्या भाषांना हा दर्जा दिलाय त्यांना यातले कोणते लाभ दिले गेले. याबद्दल २०१६ साली सांस्कृतिक मंत्रालयाने सांगितले होत की संस्कृत, तामिळ, कन्नड, तेलुगु या भाषांसाठी काही संस्था उभारल्या गेल्या आहेत. तसंच या भाषामधल्या प्रकल्पना पाठबळ देण्यासाठी आर्थिक तरतुदही केली गेली होती. यात प्रत्येक भाषेसाठी दरवर्षी काही कोटी रुपये दिले गेले होते.

महाराष्ट्र शासनाच्या मराठी भाषा विभागाने आपल्या वेबसाईटवर अभिजात दर्जा मिळवण्याचे भाषा संवर्धनासाठी काय फायदे सांगितले आहे.

- * मराठीच्या बोलींचा अभ्यास संशोधन, साहित्यसंग्रहकरण.
- * भारतातील सर्व ४५० विद्यापीठांमध्ये मराठी शिकवण्याची सोय करणं.
- * प्राचीन ग्रंथ अनुवादित करण.
- * महाराष्ट्रातील सर्व १२००० ग्रंथालयांना सशक्त करणं

संविधान साक्षरता काळाची गरज

कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
बी.ए. भाग-२

भारतीय संविधानाची साक्षरता वाढणे ही आजच्या काळाची गरज आहे. संविधानाच्या साक्षरतेमुळे देशाच्या लोकशाहीला मजबुती येईल आणि जनतेच्या हक्कांचे संवर्धन होईल. संविधानाच्या साक्षरतेमुळे देशात, विश्वसर्हिता, शासन, प्रशासन आणि जनतेत स्नेहसंबंध, सहकार्य, समन्वय आणि संयुक्त कृतीत प्रोत्साहन मिळेल. संविधानाच्या साक्षरतेमुळे देशात जागतिक शांतता आणि सुरक्षितता निर्माण होईल. लोकजागृती होईल आणि कायदा, सार्वभौमत्व, लोकशाही उन्नत राखण्यास मदत होईल. संविधान साक्षरता निर्माण होण्याची गरज यासाठी आहे की, संविधानचे रक्षण, पतन आणि विनाश करण्याची ताकद सर्व शक्तीचा उगम असलेल्या प्रजेतच आहे. प्रजा मठठ, मुख, राजकीय बाबतीत झोपलेली असेल तर संविधानाचा खेळखंडोबा व्हायला फार वेळ लागत नाही. लोकशाहीमध्ये 'लोकशाही-हुकुमशाही' निर्माण होऊ शकत नाही. असे समजण्याचे कारण नाही. माणसाला माणूस म्हणून जगण्याचा उच्च-निच्च भेदभाव न करता सर्व मानव जातीला घटनात्मक असे बहुमोल हक्क अधिकार सर्वांगीन विकासाचे द्वार खुले केले. जातीच्या अहंकाराला मुठमाता देऊन सर्व भारतीय लोक अशी समाजाला ओळख देणारा पवित्रग्रंथ म्हणजे आपले संविधान. भारतीय संविधान हे जगातील सर्वात मोठे संविधान आहे. भारतीय संविधान सभेन २६ नोव्हेंबर १९४९ रोजी राज्यघटना स्वीकारली होती.

भारतीय संविधान २६ जानेवारी १९५० रोजी अंमलात आले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना संविधानाचे निर्माते असण्याचे श्रेय दिले जाते. ज्याचे ते हक्कदार आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मात्र स्वतःसाठी एक रुपयाचीही अपेक्षा न करता भारतीय वंचित, अपेक्षित सामान्य जनतेला संविधानाच्या माध्यमातून कायदेशीर हक्क मिळावेत म्हणून एकटे लढत होते. कायदेपंडित डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी कोलंबिया विद्यापीठ लंडन स्कुल ऑफ इकॉनामिक्स, जर्मनीतील विद्यापीठ अशा परदेशातील उच्चतम, विद्यापीठातू कायद्याचे समाजकारणाचे, मानववंशशास्त्राचे अर्थशास्त्राचे,

मानवी हक्कांची सर्वांगीत शिक्षण घेतले होते व त्याचा फायदा आपल्या भारतीय उपेक्षितवंचित सामान्य जनतेला व्हावा हाच संदेश त्यांच्या डोळ्यासमोर होता. या परिश्रमातून त्यांनी घटनानिर्मितीचे अवघड कार्य तडीस नेले.

समाज संघर्षमुक्त, विषमतायुक्त करायचा असेल. विकास लोकभिमुख व व्यवस्था भ्रष्टाचारमुक्त करायची असेल तर संविधान साक्षरतेची गरज आहे. साक्षरतेचे पाऊल शिक्षण प्रक्रियेतून गतिमान होण्याची गरज आहे.

ही गोष्ट खरी आहे की, आपल्या संविधानाचे निर्माते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आहेत. स्वातंत्र्य समता, बंधुता या तत्त्वावर संविधानाची रचना उभी आहे. समाजातील दुर्बल घटकांना या संविधानाने सर्व प्रकारचे संरक्षण दिले आहे. ही गोष्ट देखील खरी आहे की, वंचित वर्गाचा विचार करता संविधान हा त्यांच्या दृष्टीने अतिशय श्रद्धेचा आणि धर्म ग्रंथासारखा पवित्र विषय आहे. दलित वंचित वर्गाचा विषय थोडा बाजुला ठेवला तरी भारतीय संविधान हे भारताचा विचार करता अतिशय उत्कृष्ट संविधान आहे. आपल्याला ज्यांच्याशी लढायचे आहेत, ते मायावी लोक आहेत ७५ वर्षे खोटा प्रचार करण्याची कला आणि शक्ती त्यांनी प्राप्त केलेली आहे. त्यांच्याशी आपल्याला लढायचे आहे. आणि ही लढाई सर्वांची लढाई आहे. संविधानाविषयी जर खोटा प्रचार करून आपल्या समाजबांधवांची दिशाभूल ते करू शकतात तर सत्याचा नाण खणखणीत वाजवून त्याच्या प्रतिकार आपण ही करू शकतो फक्त त्यासाठी प्रत्येक भारतीय व्यक्तीने संविधानाचा आदर अभ्यास माहिती घेऊन संविधान जागृती घडवून संविधान साक्षर होऊ शकेल. जी आज काळाची गरज झाली आहे.

संविधान वाचेल तर
देश वाचेल.....

दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील यांचे शैक्षणिक योगदान

धारा सुभाष सुरसे
बी.ए. भाग-२

रविवार दि. २० सप्टेंबर १९०३ रोजी दुपारी १२ वाजता अंबोडा ता. खामगाव, जि. बुलढाणा येथे पंढरीनाथ सिताराम पाटील यांचा जन्म झाला. त्यांच्या शिक्षणाची सुरुवात स्वतःच्या गावापासून झाली. परिस्थितीमुळे त्यांना इयत्ता ६ वी पर्यंत शिक्षण घेता आले. ६ वी मध्ये असतांना श्री तुकारामजी कुंभारे नावाच्या शिक्षकांनी पंढरीनाथांना ब्राह्मण आणि बहिष्कार' नावाचे सत्यशोधक समाजाशी निगडीत पुस्तक दिले. या पुस्तकाचे वाचन हि घटना पंढरीनाथांच्या आयुष्यात परिवर्तनिय ठरली.

पंढरीनाथ पाटलांना बालपणापासून धार्मिक वाचनाबरोबर वृत्तपत्र वाचनाचाही छंद होता. बिजक ग्रंथ, सत्यार्थ प्रकाश व ब्राह्मण आणि बहिष्कार अशा प्रकारची वैचारिक ज्ञानाची भूक वाढविणारी पुस्तके ते वाचत असत. वेगवेगळ्या प्रकारच्या ग्रंथांच्या वाचनामुळे पंढरीनाथामध्ये चिकित्सक दृष्टि तयार झाली. हळूहळू समाजातील धर्ममार्तंडाचा ढोंगीपणा त्यांच्या लक्षात येऊ लागला. त्यातुनच ते सत्यशोधकी विचाराकडे आकर्षित झाले.

पंढरीनाथ पाटील यांनी १९२१ पासून शैक्षणिक कार्य केले. मुलांसाठी बोर्डिंग वाचनालय अनेक प्राथमिक ते माध्यमिक शाळा, महाविद्यालय, शारीरिक शिक्षण, औद्योगिक शिक्षण, विद्यार्थी संमेलन, शिक्षणक्षेत्रातील भ्रष्टाचाराविरुद्ध लढा मराठा शिक्षण परिषदेत सहभाग, शिक्षक संघटना, चिखली येथील हायस्कूलची इमारत श्री शिवाजी शिक्षण संस्थांच्या शाळा अशा अनेक बाबींमध्ये त्यांचा महत्वाचा सहभाग राहिला आहे. ब्राह्मणेतर चळवळ, सत्यशोधक चळवळ, शेतकरी चळवळ, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ, राष्ट्रीय चळवळ, शिक्षण चळवळ अशा अनेक चळवळीत ते होते. यातून अनेकानेक दिग्गजांशी आलेला संपर्क भूमिकेमुळे झालेले संघर्ष आणि लोकहितासाठी घेतलेल्या भूमिका आणि त्यांची नाममुद्रा उमटवून जातात. कर्मवीर भाऊराव पाटील आणि पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब

यांचा त्यांना सहवास लाभला. तत्कालीन मुख्यमंत्री शंकरराव चव्हाण यांनी त्यांच्या कार्याचा गौरव औरंगाबादेत सत्कार करून केला. यशवंतराव चव्हाण वसंतराव नाईक, वसंतदादा पाटील, इंदिरा गांधी, व्ही.व्ही. गिरी यांच्यासह अनेकांशी सामाजिक कार्य करतांना संपर्क आला आणि सहवास लाभला. ते वयाच्या सतराव्या वर्षापासून पंचाहत्तराव्या वर्षापर्यंत सतत भूमिकेसह चळवळीत सामर्थ्यानिशी उभे राहिले. त्यांनी महात्मा जोतीराव फुले यांचे चरित्र लिहिले. तेही वयाच्या चोविसाव्या वर्षी प्रसिद्ध केले. हे सारे आपण समजून घेतले पाहिजे.

पंढरीनाथ सीताराम पाटील यांनी महात्मा जोतीराव फुले यांचे चरित्र लिहिण्यापूर्वी काही चरित्रे प्रसिद्ध झाली. मात्र त्यांचे स्वरूप फारच त्रोटक आहे. ही चरित्रे स्मरणनौदीच्या आधारे लिहिली गेली. जोतीराव फुले यांचे पंढरीनाथ सीताराम पाटील यांनी लिहिलेले हे पहिले चरित्र मानले जाते. आत्मभान आणि आत्मभानातून आत्मशोधाची प्रक्रिया त्यांच्या कर्तृत्वामुळे घडली. ही प्रक्रिया म्हणजे विवेक जागवण्याची प्रक्रिया होती. त्यांच्या चळवळीने आणि विचाराने नवे विचारमंथन घडले. या महात्म्याचे चरित्र लोकांसाठी उपलब्ध नाही, याची खंत पंढरीनाथ सीताराम पाटील यांना होती. ही जाणीव शिक्षणाने निर्माण होत नाही, तर मातीतून आलेल्या शहाणपणातून ही जाणीव येत असते. महाराष्ट्रभर फिरून सत्यशोधक कार्यकर्त्यांच्या आणि शेकडो लोकांच्या भेटी घेतल्या. त्याच भेटीतून महात्मा फुले यांच्या विषयीच्या आठवणी जमा केल्या. त्याची सत्यता पडताळून पाहिली. त्यासाठी त्यांनी हजारो मैलांचा प्रवास करत माहिती मिळवण्यासाठी अपार कष्ट घेतले. त्यातुनच महात्मा जोतीराव फुले यांचे चरित्र छायाचित्रासह स्वखर्चाने प्रसिद्ध केले. पहिल्या आवृत्तीच्या दोन हजार प्रति काढल्या. काही महिन्यात १५०० प्रती विकल्या गेल्या, याची दखल 'विजयी मराठा' या वृत्तपत्राने घेतली. 'दै. महाराष्ट्र' ने टिका करीत हे चरित्र चांगले झाले असे म्हटले. कोल्हापूरच्या 'हंटर' ने या चरित्रग्रंथाचा गौरव केला.

पंढरीनाथ सीताराम पाटील यांना हे चरित्र लिहून ऐतिहासिक कार्य पार पाडले आहे. त्याची कारणे अनेक आहेत. मला दोन कारणासाठी हे लेखन ऐतिहासिक वाटते.

पहिले कारण असे की महाराष्ट्रालाच नव्हे तर भारताला सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, धार्मिक आणि आर्थिक परिवर्तनाची दिशा देणाऱ्या महात्मा ज्योतीराव फुले यांचे हे चरित्र त्यांच्या भूमिकेसह लिहिले आहे. त्यांचे विचार, विचारातून आलेल्या चळवळी, त्यांच्या काळाच्या पार्श्वभूमीवर त्यांचे कार्य-कर्तृत्व शुद्रातिशूदांच्या आणि स्त्रियांच्या शोषणाविरुद्ध असलेले हे सामाजिक युद्ध चरित्रातून मांडणे गरजेचे होते. ती तिकेडे होती. हे कार्य त्यांनी केले.

दुसरे कारण असे की चरित्रनायकाच्या वैचारिक भूमिकेशी चरित्रलेखकाची भुमिका जुळते. म्हणून या चरित्राचे रूपांतर गौरवपर लेखनात होऊ न देता चरित्राचे स्वरूप त्याला दिले. आपण चरित्र लिहित आहोत, याचे भान पंढरीनाथ सीताराम पाटील यांनी ठेवले. त्यामुळे केवळ इतिहास कथनही झाले नाही. साहित्यातील ललित आणि इतिहासातील सत्य यांचा सुरेख मेळ त्यांनी घातला. त्यामुळे शुद्रातिशूद्र आणि स्त्रिया यांच्या हाती सत्यशोधक पठडीतील अप्रतिम चरित्र जाऊ शकले.

हे चरित्र 'महात्मा ज्योतीराव फुले' या शीर्षकाने १९२७ साली पंढरीनाथ पाटील यांनी लिहून प्रसिद्ध केले. महात्मा फुले यांचे हे जन्मशताब्दीचे वर्ष होते. त्यांचे औचित्य साधूनच पंढरीनाथ पाटील यांनी हे लेखन केले. त्यास सामाजिक कार्यकर्ते आणि मोर्शीचे सत्यशोधक वकील नारायण गणपतराव अमृतकर यांची प्रस्तावना आहे. "महात्मा फुले यांच्यासारख्या थोर पुरुषाचे चरित्र लिहिण्यास आमची लेखणी जरी समर्थ नसली, तरी त्या दिशेने प्रयत्न करण्यात तिला मोठी

प्रश्न आयुष्यातले.....!

प्रश्न आयुष्यातले असतात फार गुंतागुंतीचे
प्रत्येक वळणावरती एका वेगळ्या धुंदिचे.....!

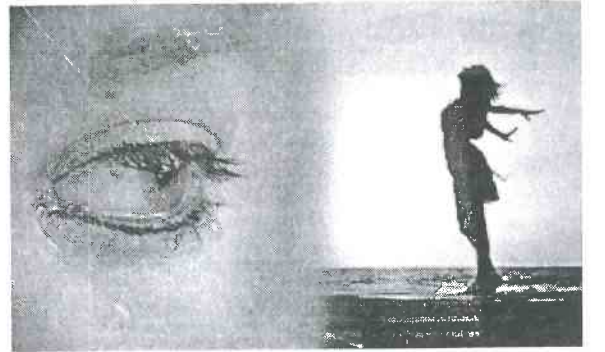
प्रश्न आयुष्यातले हाताळता हाताळता आयुष्य सरत
प्रत्येक वळणावरती आयुष्य एक नवा प्रश्न सोबत घडत

प्रश्न आयुष्यातले कधी-कधी हृदयाला टोचतात
तुफान वातलासारखे जीवघेणे वाटतात

प्रश्न आयुष्यातले जेव्हा अडचणीत आणतात पुर
आयुष्य दिशाहिन होते रुन दुःखाचा निघतो सुर

प्रश्न आयुष्यातले म्हणजे सुख:दुःखाचा मेळावा
प्रत्येकान हा खेळ आनंदाने खेळावा.

कृष्णा अनिल बोदडे
बी.ए. भाग-२

वंशाची पणती

स्वर्ग नको, ऐश्वर्य नको
जन्म जागते तुला
वंशाची बनून पणती
प्रकाश देईन तुला
पुरूषी वर्चस्वापुढे
मान झुकवू नकोस
गर्भपाताचे अघोरी
पातक करू नकोस
जुनाट रुढी, परंपरांच्या
टाळ तोडून शृंखला
उद्धार करीन कुळाचा
देते वचन तुला
अंधारलेल्या रात्रीची
होईन मी पहाट
दीपस्तंभ होऊन मी
दाखवीन सर्वांना वाट

कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
बी.ए. भाग-२

बालपणीची आठवण

मला आजही आठवते
माझे निरागस बालपण
सुखदुःखाने भरलेले
रंगीबेरंगी क्षण
आठवण येता आजही
भरून येते मन
उत्साहाने साजरे होत
वर्षातले हरेक सण
घासातल्या घास देणारी
मित्र-मैत्रिणींची संगत
अंगणात खेळ खेळताना
यायची खासच रंगत
बदलत्या काळासोबत
बदलून गेलं सारं
बालपणीच्या आठवणी
आठवती आता फार

कु. भाग्यश्री गणेश साळवे
बी.ए. भाग-२

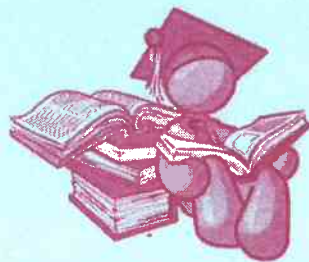

English Section

The woods are lovely, dark and deep,
But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep,
And miles to go before I sleep

Robert Frost

Student Editor
Gautam Mohanlal Sharma
B.Com (Part - 1)

Development in Science and Our Responsibility

Srushti Raju Deshmukh
B.Sc. I

Science has helped human beings grow and improve their lives. It has given us many inventions and discoveries that make our daily tasks easier. From the discovery of fire to the development of artificial intelligence, science has played a big role in shaping the world. However, with great scientific progress comes great responsibility. It is important to use science for good purposes and not for harm.

Development in Science

Science has made huge progress in different areas like health, communication, transport, and technology. Some of the most important developments in science include :

Science has made huge progress in different areas like health, communication, transport, and technology. Some of the most important developments in science include :

1) Medical Science - Science has helped in finding cures for many diseases. Vaccines and medicines have saved millions of lives. Surgeries and treatments have become more advanced, helping people live longer and healthier lives.

2) Technology - The invention of computers, the internet, and smartphones has changed the way we live. We can now communicate with people across the world in seconds. Work, education, and entertainment have become more accessible.

3) Transport - Science has given us cars, trains, airplanes, and even space travel. It has become easier to travel long distances in a short time. Scientists are even working on electric and self-driving vehicles to make travel safer and eco-friendly.

4) Energy - We now have different sources of energy like solar, wind and nuclear power. These help us get electricity without harming the environment. Renewable energy sources are being developed to replace fossil fuels.

5) Space Exploration - Scientists have sent humans to the moon and robots to Mars. Space science helps

us understand the universe and discover new planets. Satellites help us predict weather, track natural disasters, and improve communication.

Our Responsibility -

While science has made life better, it also brings challenges. We must use science wisely and responsibly. Some of our responsibilities include :

1. Medical Science - Science has helped in finding cures for many diseases. Vaccines and medicines have saved millions of lives. Surgeries and treatments have become more advanced, helping people live longer and healthier lives.

2. Technology - The invention of computers, the internet, and smartphones has changed the way we live. We can now communicate with people across the world in seconds. Work, education, and entertainment have become more accessible.

3. Transport - Science has given us cars, trains, airplanes, and even space travel. It has become easier to travel long distances in a short time. Scientists are even working on electric and self-driving vehicles to make travel safer and eco-friendly.

4. Energy - We now have different sources of energy like solar wind, and nuclear power. These help us get electricity without harming the environment. Renewable energy sources are being developed to replace fossil fuels.

5. Space Exploration - Scientists have sent humans to the moon and robots to Mars. Space science helps us understand the universe and discover new planets. Satellites help us predict weather, track natural disasters, and improve communication.

Our Responsibility

While science has made life better, it also brings challenges. We must use science wisely and responsibly. Some of our responsibilities include.

1) Protecting the Environment - Factories, vehicles, and plastic waste have caused pollution. Climate change is a big problem today. We should use science to create eco-friendly solutions and reduce waste.

2) Using Technology Wisely - The internet and social media have many benefits, but they can also be misused. Cybercrime, fake news, and online addiction are growing issues. We should use technology for learning

and good communication, not for spreading harm.

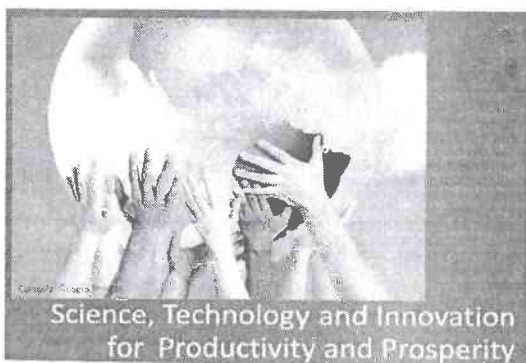
3) Ethical Use of Science - Science should be used for good purposes, not for destruction. Weapons and harmful chemicals can cause wars and damage the earth. Scientists and governments must ensure that scientific discoveries are used for peace and development.

4) Helping Others with Science - Science should not only benefit the rich and powerful. Poor and developing countries should also have access to medical treatments, clean water, and technology. Scientists should work towards making the world equal and fair for everyone.

5) Encouraging Scientific Education - Science education should be given to everyone, especially young minds. More scientists and researchers are needed to solve global problems like diseases, pollution, and food shortages. Schools and governments should promote scientific learning.

Conclusiong -

Science has changed our lives in many positive ways. It has given us better health, faster communication, and improved technology. However, we must be responsible in how we use it. Science should help humanity and nature, not harm them. By making wise choices and using science for good, we can create a better and safer future for all.

Rabindranath Tagore : An Educationist

Gautam Mohanlal Sharma
B. Com. I

Rabindranath Tagore was a great poet, writer, and philosopher. He was also a great educationist who believed in a new way of teaching and learning. He wanted education to be natural, creative, and free from pressure. His ideas on education are still important today.

Early Life and Education :

Rabindranath Tagore was born on May 7, 1861, in Kolkata, India. He came from a family that loved art and culture. He did not like the strict school system, so he mostly studied at home. He traveled to England for higher studies but returned to India without completing his degree. He believed that learning should not be just about books but also about nature, music, and creativity.

Shantiniketan - His Dream School -

Tagore wanted to create a school where children could learn in a free and happy environment. In 1901, he started a school in Shantiniketan, which means "abode of peace." This school later became Visva-Bharati University. He wanted students to learn in the open air, close to nature. He believed that nature is the best teacher.

His Ideas on Education -

Tagore's education system was different from traditional schools. He focused on creativity, freedom and self-learning. His main ideas on education were :

1) Learning from Nature - Tagore believed that children should not be kept inside classrooms for long hours. They should learn from trees, birds, rivers, and the sky. He thought nature helped in the overall development of a child.

2) Freedom in Learning - He did not like the strict rules of regular schools. He wanted students to feel free and happy while learning. He thought students should not memorize lessons but understand them through real experiences.

3) Focus on Art and Music - Tagore was a great poet and musician. He thought that music, dance, and

art should be a part of education. He encouraged students to express themselves through creativity.

4) Education for All - He believed that education should be for everyone, not just the rich. He opened his school for students from all backgrounds, including poor children.

5) International Understanding - Tagore wanted students to know about different cultures and countries. He invited teachers and students from all over the world to Visva-Bharati. He believed that education should promote peace and unity.

Visva- Bharati University

In 1921, Shantiniketan grew into Visva-Bharati University. It became a center for learning where students from India and other countries came to study. Many famous teachers and scholars worked there. It was a place where students could learn many subjects, including science, art, music, and literature. Today, Visva-Bharati is an important university in India.

His Influence on Indian Education

Tagore's ideas on education influenced many people in India and around the world. His thoughts on open-air learning, creativity, and international understanding are still important today. Many schools in India now follow his methods, focusing on creativity and free thinking.

Conclusion :

Rabindranath Tagore was not just a poet and writer but also a great educationist. He believed that education should be joyful, creative and connected to nature. His ideas are still relevant in modern education. His school, Shantiniketan, and Visva-Bharati University continue to spread his vision. Tagore's dream of an education system based on freedom and creativity remains an inspiration for teachers and students around the world.

Environmental Change

Pooja Padghan
B. A. I

Environmental change refers to the changes happening in our natural surroundings due to human activities and natural factors. These changes affect the air, water, land, and climate. Some environmental changes are natural, like earthquakes and volcanic eruptions, while others are caused by humans, like pollution and deforestation. These changes can harm both humans and animals. It is important to understand environmental change and take steps to protect our planet.

Causes of Environmental change -

1) Pollution - Pollution is one of the main causes of environmental change. Air pollution from factories, vehicles, and burning fuels makes the air dirty and harmful. Water pollution happens when chemicals and waste are dumped into rivers and seas. Land pollution occurs when plastic and garbage are thrown on the ground, harming the soil.

2) Deforestation - Cutting down too many trees for wood, farming, and buildings leads to deforestation. Trees give us oxygen and help in balancing the climate. When trees are removed, the temperature rises, and animals lose their homes.

3) Climate Change - Due to pollution and deforestation, the earth's temperature is rising. This is called global warming. It causes ice to melt in the polar regions, leading to rising sea levels and extreme weather conditions like heatwaves, floods and storms.

4) Industrial and Agricultural Activities - Factories release harmful gases and chemicals into the air and water. Farming also affects the environment when pesticides and fertilizers are used in large amounts, polluting the soil and water.

5) Overpopulation - More people mean more demand for food, water and land. This leads to more pollution, deforestation, and waste production, making environmental problems worse.

Effects of Environmental Change -

1) Loss of Biodiversity - Many animals and plants are dying because their natural homes are being destroyed. Pollution and climate change make it hard for them to survive.

2) **Extreme Weather** - More floods, droughts, and storms are happening due to climate change. These disasters destroy homes, farms, and forests affecting both people and wildlife.

3) **Health Problems** - Dirty air and water cause many diseases like asthma, lung infections and skin problems. Polluted food and water can lead to serious illnesses.

4) **Water Shortage** - Due to deforestation and pollution, many places do not have enough clean water. This makes life difficult for people, animals, and plants.

5) **Soil Erosion** - Cutting trees and using too many chemicals make the soil weak. This leads to soil erosion, making it difficult to grow crops and leading to food shortages.

How to Protect the Environment

1) **Reduce Pollution** - We should reduce, air water, and land pollution by using ecofriendly products, avoiding plastic, and properly disposing of waste.

2) **Plant More Trees** - Trees help in reducing air pollution, providing oxygen, and keeping the climate balanced. Everyone should plant trees to help the environment.

3) **Save Water** - We should use water wisely by fixing leaks, turning off taps when not needed, and collecting rainwater for gardening and cleaning.

4) **Use Renewable Energy** - Solar and wind energy are clean sources of power. Using them instead of coal and petrol can reduce pollution and help the environment.

5) **Reduce, Reuse, and Recycle** - Reducing waste, reusing materials, and recycling plastic, glass, and paper can help in reducing pollution.

6) **Spread Awareness** - Teaching people about environmental protection can help in making better choices. Schools, media, and communities should work together to educate everyone about saving the environment.

Conclusion -

Environmental change is a serious problem that affects the whole world. It is caused by pollution, deforestation, climate change, and human activities. If we do not take action, future generations will suffer. We must protect nature by reducing pollution, planting trees, saving water and using clean energy. Small actions by each person can bring a big change. If we work together, we can create a cleaner and greener planet for all living beings.

Geoffrey E. Hinton : The Godfather of AI

Saniksha Deshmukh

B. Sc. I

Introduction -

Geoffrey E. Hinton is a British -Canadian scientist known as the "Godfather of Artificial Intelligence (AI)." His research in deep learning and neural networks has revolutionized the field of AI, making modern applications like voice assistant, self driving cars and medical diagnostics possible. In 2024, Hinton was awarded the Nobel Prize in physics for his foundational contributions to machine learning, along with John J. Hopfield. This essay explores his life, work, and the impact of his discoveries on society.

Early Life and Education

Geoffrey Everest Hinton was born on December 6, 1947, in the United Kingdom. He studied experimental psychology at the University of Cambridge and later completed his Ph.D. in artificial intelligence at the University of Edinburgh in 1978. From the beginning, he was fascinated by how the human brain works and wanted to create computer models that could think and learn like humans.

Contributions to Artificial Intelligence -

Hinton's most important contribution to AI is in the development of neural networks. These are computer systems designed to work like the human brain. They can recognize patterns, process large amounts of data, and improve their accuracy over time.

One of his biggest breakthroughs came in the 1980s when he helped develop backpropagation, a method that allows neural networks to learn from their mistakes. This discovery made it possible for AI to improve its performance without human intervention. Today, backpropagation is used in almost every machine-learning application, including facial recognition,

language translation, and recommendation systems.

In 2012, Hinton and his students created a deep learning model that outperformed all previous AI system in recognizing images. This breakthrough led to the rapid development of AI applications in various fields.

Impact of Society

Hinton's discoveries have changed many industries and aspects of daily life. Here are some ways AI has transformed society :

1) Healthcare - AI-powered tools can analyze medical images to detect diseases like cancer at an early stage.

- * AI helps in drug discovery, making the process faster and more efficient.

- * Personalized treatment plans are developed using AI to match a patient's unique needs.

2) Technology and Communication -

- * AI is used in virtual assistant like Siri and Alexa, making everyday tasks easier.

- * AI- powered translation services break language barriers.

- * Chatbots and AI systems improve customer service in businesses.

3) Transportation -

- * Self- driving cars use neural networks to navigate safely.

- * It helps predict stock market trends.

4) Finance

- * AI detects fraudulent transactions in banking

- * It helps predict stock market trends.

5) Entertainment and Social Media

- * AI recommends movies, music and books based on user preferences.

- * Social media platforms use AI to filter content and detect misinformation.

Concerns and Ethical Issues

Despite its many benefits, AI also raises important ethical questions. Hinton himself has expressed concerns about the risks of AI. He warns that AI could lead to job losses, as machines replace humans in many industries. He also fears that AI-powered weapons

could be misused in warfare.

To address these issues, Hinton advocates for the responsible use of AI. He believes that AI should be developed with proper regulations to prevent harm and ensure that it benefits humanity.

Conclusion -

Geoffrey Hinton's contributions to AI have shaped the modern world in incredible ways. His discoveries in neural network and deep learning have led to groundbreaking advancements in healthcare, communication, finance, and transportation. While AI presents some challenges, its benefits continue to improve lives across the globe.

As technology evolves, Hinton's work will remain a guiding force in the field of artificial intelligence. He is truly the "Godfather of AI," and his legacy will inspire future generations of scientists and innovators.

Relevance of Dr. B. R. Ambedkar in the Present Socio- Political Situation

Ashanan Hiriwale
B. A. I

Introduction -

Dr. Bhimrao Ramji Ambedkar, popularly known as Babasaheb Ambedkar, was a great leader, Social reformer, and the chief architect of the Indian Constitution. He dedicated his life to fighting against social discrimination, caste oppression, and inequality. His teachings and principles remain highly relevant in today's socio-political environment.

As the world continues to face issues related to discrimination, human rights, and democracy, Ambedkar's ideas serve as a guiding force for justice and equality. This article explores the significance of Dr. Ambedkar's vision in today's socio-political scenario.

1. Fight Against Caste Discrimination

Dr. Ambedkar's lifelong struggle was against the caste system in India. Even today, caste discrimination persists in various forms, such as social exclusion, caste-based violence, and unequal access to opportunities. Reservation policies for Scheduled Castes (SCs), Scheduled Tribes (STs) and Other Backward Classes (OBCs) are based on Ambedkar's principles of social justice. However, the effectiveness of these policies remains a topic of debate. Ambedkar's emphasis on education and self-empowerment continues to inspire many in their fight for dignity and equality.

2. Democracy and Constitutional Values -

Dr. Ambedkar believed in democracy as a tool for social and economic justice. He ensured that the Indian Constitution provided fundamental rights, equality before the law, and protection against discrimination. Today, with rising communal tensions, political polarization and challenges to democratic institutions, his ideas on justice, liberty, equality, and fraternity are more relevant than ever. His warning against the misuse of political power reminds us to safeguard democracy and uphold constitutional values.

3. Gender Equality

Ambedkar was a strong advocate for women's rights. He played a key role in formulating the Hindu Code Bill, which aimed to provide women with equal rights in marriage, divorce, and inheritance. Even today, women face gender discrimination, unequal pay, and violence. The recent debates on women's empowerment, gender-sensitive policies, and legal reforms reflect the ongoing relevance of Ambedkar's work in achieving gender equality.

4. Education as a Tool for Empowerment

Dr. Ambedkar strongly believed that education is the key to social progress. He encouraged marginalized communities to seek education as a means to rise above oppression. Today, education continues to be a powerful tool in eliminating social inequalities. However, issues such as lack of access to quality education, dropout rates among underprivileged children, and educational disparities still exist. Policies promoting inclusive and affordable education are necessary to fulfill Ambedkar's vision of an enlightened and empowered society.

5) Economic Justice and Development -

Ambedkar advocated for economic policies that ensured fair distribution of wealth and opportunities. He emphasized industrialization and land reforms to reduce economic inequality. Today, problems like unemployment, poverty, and economic disparities continue to affect millions. His ideas on labor rights, social welfare, and economic planning remain crucial in addressing these issues and ensuring inclusive growth.

6. Role in Social Harmony and National Unity -

Ambedkar always emphasized unity and social harmony among different communities. In today's scenario, where religious intolerance and social conflicts have increased, his message of unity and respect for all communities is extremely important. His call for fraternity among citizens reminds us of the need for peaceful coexistence and mutual respect in society.

7. Protection of Human Rights

Human rights violations, discrimination, and violence against minorities continue to be global concerns. Ambedkar was one of the strongest voices for human rights and dignity. His fight against untouchability and injustice aligns with today's struggles for human dignity.

and rights. International human rights laws and policies are inspired by principles similar to those advocated by Ambedkar.

Conclusion -

Dr. B. R. Ambedkar's ideas and principles remain highly relevant in the present socio-political situation. His contributions to democracy, equality, justice, and education continue to inspire millions across the world. As societies evolve, his vision serves as a reminder that progress is only possible when every individual, regardless of caste, gender, or religion, is treated with dignity and respect. To truly honor Ambedkar's legacy, we must continue to work towards a just, inclusive, and democratic society.

The Rise of AI

In circuits deep and codes so bright,
A mind is born from streams of light
Not flesh nor bone, yet it can see,
A world of ones and zeros free

It learns our words, it hears our tone,
Yet has no heart, nor dreams of its own.
It reads, it writes, it paints with grace,
Yet never feels a warm embrace

From labs to homes, its reach has spread,
It powers cars, it bakes our bread
It helps us heal, it guards our skies,
A silent force with watchful eyes.

But whispers rise in halls of men,
"Will AI rule? And if, then when?"
For minds once made to serve and aid,
May dream of more, and feel betrayed.

Yet hope remains, a guiding star,
That man and machine will go so far.
Together bound, a future bright,
With wisdom's touch, and endless light.

Sanika Ramesh Deshmukh
B. Sc. I

The Dieter's Dilemma

I dream of cakes so soft and sweet,
But veggies wait upon my seat.
The fries call out, the chips do too,
Yet salad says, "I'm good for you!"

A little bite, just one, not more,
Yet cravings knock upon my door.
The sugar sings, the butter gleams,
But healthy meals build better dreams

A sip of water, fresh and cool,
Reminds me of my dieting rule
No midnight snacks, no extra treats,
Just balanced meals and mindful eats

Each step I take each choice I make,
A stronger, fitter me to wake.
For health is wealth, the wise all say,
And self-care shines in every way.

Samradnyi Ambhore
B. Sc. I

Lost in Distraction

I open my book, so ready to read,
But my phone buzzes- oh, what a need!
A message pops, a meme so fun,
"I'll check just one," and then I'm done

The clock moves fast, the time just flies,
Yet here I am, lost in my sighs.
A video calls, a song plays loud,
My focus fades into the cloud.

The window shows the sky so bright,
A bird just soared- what a sight!
A sudden snack, a little bite,
And now my notes are out of sight.

The page is blank, the test is near,
Why can't my mind just stay sincere?
With deep resolve, I try once more,
And push distractions out the door!

Tanvi Nandkishor Mhaske
B. Sc. I

The Path of a Leader

A leader walks a path alone,
Where seeds of hope are gently sown.
With vision clear and purpose true,
They dream of skies forever blue.
They rise before the break of day,
To light the dark and show the way.
With steady hands and heart so wide,
They lift the world with quiet pride.
Through storms they stand, through doubt they fight,
A beacon burning ever bright.
They speak not just to lead, but guide,
With truth and kindness side by side.
Their journey's long, their burdens deep,
Yet promises they vow to keep.
And when they're gone, their light remains—
In hearts they've touched, in lasting gains.

Vaibhavi Morgange
(B. A. Part - I)

The Magic of Science

Science is asking
Why is that so?
It helps us learn
It helps us grow.

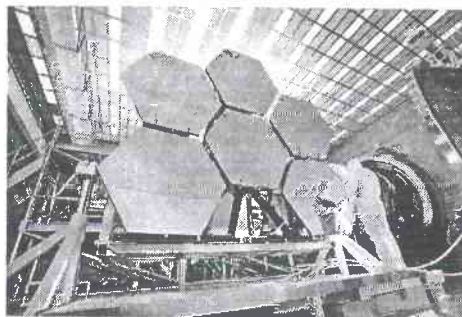
From stars above
To bugs below,
Science helps
Our knowledge grow.

It shows us how
The flowers bloom,
And why the moon
Lights up the room.

It makes new things,
Like phones and cars,
And helps us dream
Of distant stars.

So if you're curious,
Small or tall—
Science has answers
For one and all!

Pooja Padghan
(B. A. Part - I)

राष्ट्रीय सेवा योजना

दत्तक ग्राम वळती येथील स्मशानभूमीत रासेयो स्वयंसेवक वृक्षारोपण करताना

जागतिक युवा दिनानिमित्त रासेयो स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन करताना भावना कॅम्पबेल

'हर घर तिरंगा' रॅलीमध्ये सहभागी रासेयो स्वयंसेवक आणि महाविद्यालयीन कर्मचारी

रासेयो आणि ग्रामीण रुग्णालय चिखली द्वारा आयोजित आरोग्य शिबिरात आरोग्य तपासणी करताना विद्यार्थी

'स्वच्छता ही सेवा' अंतर्गत ऐतिहासिक हेमाडपंथी मंदिर परिसरात स्वच्छता करताना रासेयो स्वयंसेवक

रक्तदान शिबिरात रक्तदान करताना रासेयो स्वयंसेवक आणि महाविद्यालयीन कर्मचारी

रासेयो विशेष श्रमसंस्कार शिबिरादरम्यान दत्तक ग्राम वळती येथे श्रमदानातून तयार केलेला बंधारा

संविधान दिनानिमित्त शपथ घेताना उपस्थित प्रमुख पाहुणे आणि रासेयो स्वयंसेवक

विभागीय विविध उपक्रम

Model Making Competition organized by [Dept. of Botany]

Poster presentation competition organized by [Dept. of Chemistry]

Dr. Sarika Lohana, Personal Finance Expert Guided the participants
[Dept. of Commerce]

Release of e-notes by the Principal [Dept. of English]

Participation in 23rd National Level Microbi Olympiad held at
[Dept. of Microbiology]

Human Rights Day Celebrated [Department of Political Science]

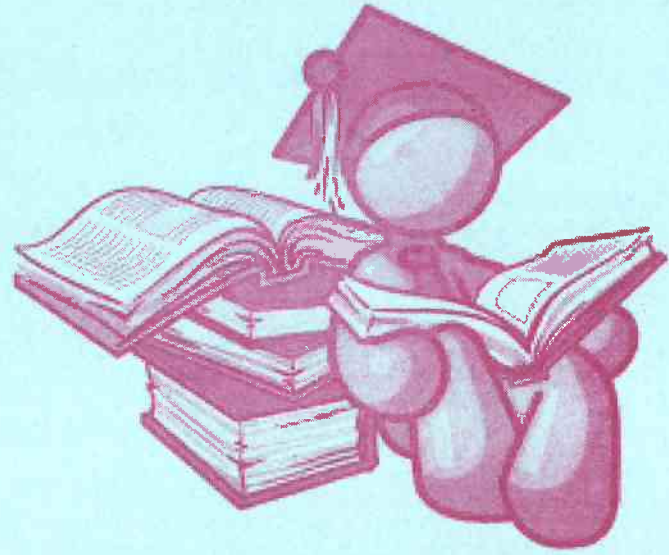
Visit to PHC Laboratory at Rural Hospital Chikhli [Department of Zoology]

Marathi Bhasha Din Celebrated [Department of Marathi]

नोंदी कार्यक्रमोंच्या (विभागीय / समिती अहवाल)

२०२४-२५

मराठी मनाचा मानबिंदू. ह्याच दिवसाचे औचित्य साधून स्थानिक श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयाच्या मराठी विभाग व मराठी वाङ्मय अभ्यास मंडळाच्या वतीने दि. २८ फेब्रुवारी २०२५ रोजी मराठी भाषा गौरव दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते.

सदर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. व्ही.यु. पोच्छी, मार्गदर्शक म्हणून डॉ. गणेश सुनील पवार यांनी केले. मराठी विभागप्रमुख डॉ. गणेश मालटे यांनी विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेचा गौरवशाली इतिहास उलगडून सांगितला.

महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. व्ही.यु. पोच्छी यांनी स्पर्धा परीक्षासाठी मराठी भाषेचे महत्त्व या विषयावर मार्गदर्शन केले. प्रमुख अतिथी शाहीर मनोहर पवार यांनी अभंग, ओव्या, भारुड, लावणी, पोवाडे यांचे वैविध्यपूर्ण सादरीकरण केले. सादर कार्यक्रमास इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. पडवाल, अर्थशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. कलाखे तसेच राज्यशास्त्र विभागाचे प्रा. अक्षय वाकोडे व प्रा. अविनाश पडघान हे उपस्थित होते. सूत्रसंचालन प्रा. प्रशांतकुमार डोंगरदिवे यांनी तर आभार प्रदर्शन प्रा. संदीप उन्हाळे यांनी केले.

प्रा. डॉ. गणेश मालटे
मराठी विभाग प्रमुख

राज्यशास्त्र विभाग

श्री शिवाजी महाविद्यालयात स्वतंत्र दिनानिमित्त पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन :-

दि. १५ ऑगस्ट २०२४ रोजी स्वतंत्र दिनानिमित्त राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने श्री शिवाजी महाविद्यालयामध्ये पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मीना निकम, गुणवत्ता हमी व नियंत्रण कक्ष समन्वयक प्रा. डॉ. पोच्छी, प्रा. डॉ. जुक्कालकर, प्रा. डॉ. मालटे, प्रा. डॉ. पडवाल, प्रा. डॉ. कलाखे यांची प्रमुख उपस्थिती होती. सदर स्पर्धेचे आयोजन राज्यशास्त्र विभागाचे प्रा. अक्षय वाकोडे व प्रा. अविनाश पडघन यांनी केले होते. विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद या स्पर्धेला मिळाला. ह्यावेळी प्रा. डोंगरदिवे, प्रा. रिंढे ह्यांचे सहकार्य लाभले.

दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील जयंती निमित्त वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन :- दि. ३०/०९/२०२४ रोजी स्थानिक श्री शिवाजी महाविद्यालय चिखली येथे दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील जयंती निमित्त वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने करण्यात आले होते. ह्यावेळी कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून प्रा. डॉ. सुनील पवार उपस्थित होते तर परीक्षक म्हणून प्रा. डॉ. पी.पी. पवार व प्रा. उन्हाळे हे उपस्थित होते. सदर स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांक निकिता समसारे, द्वितीय क्रमांक वैभव मोरगंजे तर तृतीय क्रमांक दिपाली सोळंके ह्या विद्यार्थ्यांचा आला. ह्यावेळी प्रा. अक्षय वाकोडे, प्रा. अविनाश पडघान, प्रा. प्रशांत डोंगरदिवे ह्यांची उपस्थिती होते.

श्री शिवाजी महाविद्यालयात मानवी हक्क दिन कार्यक्रम संपन्न :- दि. १०/१२/२०२४ स्थानिक शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने मानवी हक्क दिनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला.

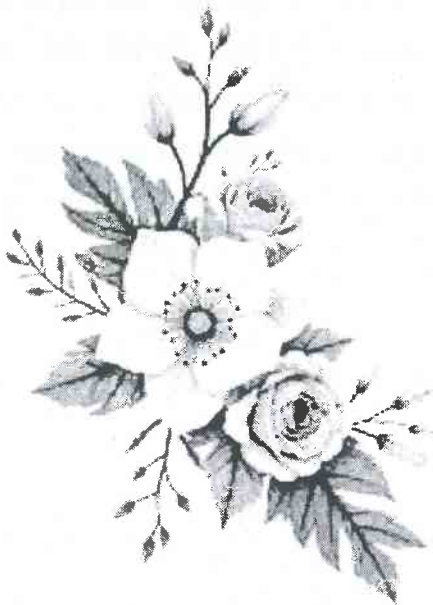
सदर कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष स्थानी महाविद्यालयाच्या प्रा. डॉ. सुनील पवार तर प्रमुख उपस्थिती मध्ये प्रा. प्रशांतकुमार डोंगरदिवे, प्रा. सागर ढोने ह्यांची उपस्थिती होती.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. अक्षय वाकोडे तर सूत्रसंचालन प्रा. संकेत रिंढे तर आभारप्रदर्शन प्रा. पडघान ह्यांनी केले. आदित्य मुक्कालवार व सुवर्णा बनकर ह्या

विद्यार्थ्यांनी ह्यावेळी मानवी हक्क दिना निमित्त भाषण केले. शिवाजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय मतदार दिन उत्साहात साजरा:-

दि. २५ जानेवारी २०२५ रोजी श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय मध्ये राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने राष्ट्रीय मतदार दिनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रा. दिलीप उन्हाळे, तर प्रमुख उपस्थितीत प्रा. डॉ. पडवाल, प्रा. संकेत रिडे ह्यांची उपस्थिती होती. विद्यार्थ्यांना मतदानाचे महत्त्व मान्यवरांनी आपल्या भाषणातून विशद केले. ह्यावेळी प्रास्ताविक प्रा. अक्षय वाकोडे यांनी सूत्रसंचालन प्रा. डोंगरदिवे यांनी तर आभार प्रदर्शन प्रा. पडघान यांनी केले.

प्रा. अक्षय संजय वाकोडे
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

गृहअर्थशास्त्र विभाग

आजच्या आधुनिक युगात शैक्षणिक क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात प्रगती होत असून बदलत्या सामाजिक परिस्थितीत कौटुंबिक जबाबदारी देखील वाढत आहेत व ती जबाबदारी योग्य रीतीने पार पाडण्यासाठी कौटुंबिक जिवनाशी निगडित अशा सर्व क्षेत्राचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे आणि हेच शिक्षण विद्यार्थीनींना गृहअर्थशास्त्रातून मिळते. मुलींना लहानपणापासून त्यांच्या आईकडून व कुटुंबातील इतर व्यक्तिकडून गृहकार्याचे विविध धडे दिले जातात. परंतु बदलत्या काळानुसार मुलींना घर चालविण्याचे शिक्षण शाळा व महाविद्यालयातून मिळणे अनिवार्य झाले आहे. म्हणूनच गृहव्यवस्थापन, बालविकास, गृहसजावट, गृहउद्द्योग, विवाह व कौटुंबिक संबंध, आरोग्यशास्त्र, पोषणशास्त्र, वस्त्रशास्त्र इ. गृहजिवनाकरिता आवश्यक विषयांचा समावेश गृहअर्थशास्त्रात केलेला असून भावी गृहीनींना सुखी व समृद्ध गृहजीवन घालविण्यासाठी हा विषय मदत करतो.

‘स्वयंरोजगाराची मानसिकता तयार करणे ही आजच्या काळाची हाक’ हा दृष्टीकोन नजरेसमोर ठेवून गृहअर्थशास्त्र विषयात विविध कलांचा अंतर्भाव केलेला आहे. त्या आधारावर विद्यार्थीनींना काही घरगुती व्यवसाय करता येणे शक्य आहे. यामध्ये कौशल्य संपादन करून सुंदर कलात्मक वस्तु करण्याची पद्धत इतरांना शिकविणे, पदार्थ टिकविण्याचे शिक्षण मिळाल्यामुळे पदार्थ तयार करून ते विकणे याप्रकारचे व्यवसाय करू शकतात. कुठलेही क्षेत्र निवडले तरी विद्यार्थीनींना मानसिक समाधान मिळेल व कुटुंबाला आर्थिक सहकार्य विद्यार्थीनींना देऊ शकतात. या अनुषंगाने गृहअर्थशास्त्र विभागातर्फे विद्यार्थीनींकडून राख्या तयार करून त्या विक्रीसाठी ठेवण्यात आल्या. यातून विद्यार्थीनींना स्वयंरोजगाराची सुरुवात कशी करावी, त्यासाठी काय मेहनत घ्यावी लागते याचा अनुभव आला.

गृहअर्थशास्त्र विभागात ‘पोषण सप्ताह’ या निमित्त घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमात विद्यार्थीनींना आपले मानसिक, शारीरिक व सामाजिक स्वास्थ्य उत्तम राहण्यासाठी आवश्यक असा पोषण आहार घेणे किती महत्वाचे आहे. याविषयी गृहअर्थशास्त्र विभागाच्या प्राध्यापिका कु. डिककर मॅडम यांनी मार्गदर्शन

केले. विद्यार्थीनींनी विविध पदार्थापासून मिळणारे पोषण मुल्यांचे तक्ते, तसेच थाळी सजावट करून त्यापासून मिळणारी पोषण मुल्यांचे महत्त्व सांगितले.

“विवाहपूर्व मार्गदर्शन” या कार्यक्रमातून विवाहपूर्वीच्या समस्यां सामोरे कसे जावे, याविषयी प्रा. डॉ. बिन्नीवाले यांनी विद्यार्थीनींना मार्गदर्शन केले. तसेच आजच्या विद्यार्थीनींची मानसिकता व स्वास्थ्याचा भावी आयुष्यावर होणारा परिणाम याविषयी संवाद साधून विद्यार्थीनींच्या समस्यांचे निराकरण केले. प्रा. डिककर मॅडम यांनी विद्यार्थीनींच्या अबोल वृत्तीने होत असलेल्या शारीरिक व मानसिक समस्या भावी आयुष्यात कशाप्रकारे उग्ररूप धारण करू शकतात, याची जाणीव करून दिली. या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून प्रा. डॉ. निकम ह्या लाभल्या तसेच प्रा. डॉ. पोच्छी यांची प्रमुख उपस्थिती होती. कार्यक्रमाप्रसंगी विद्यार्थीनींचा चांगला प्रतिसाद होता.

प्रा. डॉ. मिनल डिककर
गृहअर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग

शैक्षणिक सत्र २०२४-२५ यावर्षीचा अर्थशास्त्र विभागाचा अहवालाची सुरुवात करतांना डॉ. पंजाबराव देशमुख आणि दलित मित्र पंढरीनाथ पाटील यांच्या कर्तृत्वाचे स्मरण प्रत्येक अर्थशास्त्राच्या विद्यार्थ्यांना झाल्याशिवाय राहणार नाही. “एखाद्या देशाची समृद्धी त्यांच्या संस्थांच्या गुणवत्तेवर अवलंबून असते. भौगोलिक स्थिती किंवा संस्कृतीवर नाही त्यांच्या मते समावेशक राजकीय आणि आर्थिक संस्था सामान्य फायद्यासाठी कार्यरत असतात. ज्यामुळे दीर्घकालीन आर्थिक वाढ संभवते. कारण २०२४ च्या अर्थशास्त्रातील नोबेल पुरस्कार विजेते डॅरॉन असेमोग्लु, सायमन जॉन्सन आणि जेम्स ए. रॉबिन्सन यांना “द कॉलीनीयन ओरिजन्स ऑफ कंपरेटिव्ह डेव्हलपमेंट” या विषयासाठी नोबेल पारितोषिक मिळाले आहे. ज्या संशोधनासाठी २०२४ या सालातील नोबेल पारितोषिक मिळाले ते कार्य १९३१ पासून श्री शिवाजी शिक्षण संस्था विदर्भाच्या विकासाकरीता कार्य करित आहे. शैक्षणिक शिक्षणातून रोजगार निर्मिती आणि रोजगारातून आर्थिक समृद्धी यामध्ये शिवाजी शिक्षण संस्थेचा मोठा वाटा आपणास दिसून येतो. भाऊसाहेबांच्या दुरदृष्टी कार्य हे नोबेल पारितोषिक पेक्षाही मोठे असल्याचे अर्थशास्त्राच्या सामान्य विद्यार्थ्यांना २०२४ च्या नोबेल पारितोषिकातील विषयातीवरून सहज लक्षात येईल. अर्थशास्त्र हे केवळ परिक्षेपुरता न शिकविता त्याचे उपयोजन आपल्या दैनंदिन जीवनात कसे होते ते अपयोजित शास्त्र कसे आहे आणि त्याचा दैनंदिन जीवनात आपल्याला कसा फायदा होतो या उद्देशानेच कृषी उद्योजकता ते रिझर्व्ह बँक, राज्य व केंद्र सरकारची धोरणे विद्यार्थ्यांना शिकवण्याचा प्रयत्न या विभागामार्फत केल्या जातो.

१.१ जागतिक लोकसंख्या :- (११.०७.२०२४) :-
श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात दि. ११ जुलै २०२४ रोजी अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने जागतिक लोकसंख्या दिनाचे औचित्य साधून लोकसंख्या ही एक भीषण समस्या या विषयावर पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मीना निकम, प्रमुख वक्ते प्रा. डॉ. दिलीप

महाजन एस.पी.एम. महाविद्यालय चिखली, गुणवत्ता हमी कक्षाच्या समन्वयक प्रा. डॉ. वनीता पोच्छी तसेच पोस्टर्स स्पर्धेचे परिक्षक डॉ. इम्तियाज जुक्कलकर होते. पोस्टर्स स्पर्धेमधून तीन क्रमांक काढण्यात आले.

१.२ नशामुक्त भारत अभियान :- (१३.०४.२०२४)

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात अर्थशास्त्र विभागामार्फत नशामुक्त भारत अभियान या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मिना निकम, गुणवत्ता हमी कक्षाच्या समन्वयक प्रा. डॉ. वनीता पोच्छी, प्रा. दिलीप गावंडे उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते चिखलीचे नगरसेवक डॉ. प्रकाश शिंगणे यांनी विद्यार्थ्यांमध्ये जीवन कौशल्य आणि आम्ली पदार्थ या विषयी जागरूकता निर्माण करण्याचा प्रयत्न त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनातून केला. तसेच महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण व्हावी. या अनुषंगाने नशामुक्त भारत अभियानाची शपथ घेण्यात आली. या कार्यक्रमाला शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच १०४ विद्यार्थ्यांनी मोठ्या प्रमाणात उपस्थिती दर्शविली.

१.३ भारतीय डाक विभागाच्या विविध योजना :- (१३.०४.२०२४)

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात भारतीय डाक विभाग आणि अर्थशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते निकम साहेब यांनी भारतीय डाक विभागाच्या विविध योजनांची माहिती विद्यार्थ्यांना आपल्या मार्गदर्शनातून दिली. तसेच गजानन इंगळे, घुब साहेब या सर्वांच्या पोस्ट ऑफीसच्या विविध योजना सांगितल्या. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मिना निकम, गुणवत्ता हमी कक्षाच्या समन्वयक प्रा. डॉ. वनीता पोच्छी उपस्थित होत्या.

१.४ दिक्षारंभ (०६.०९.२०२४) :- नविन विद्यार्थ्यांचे स्वागत करण्याबरोबरच महाविद्यालयाची निर्मिती, संस्कृती, संस्कार आणि विचार महाविद्यालयाची उत्तुंग भरारी याचा परिचय त्यांनी घेतलेल्या कला शाखेतील विषयाबद्दल तसेच भविष्यातील संधी सांगुन समाज सुधारकाचे ऋण आणि भविष्य घडवितांना समाज विकासाची दृष्टी घेण्यासाठी

विद्यार्थ्यांना महाविद्यालय, संस्था विषय परिचय व स्वागत समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते.

१.५ जागतिक अन्न दिवस :- (१६.१०.२०२४)

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात अर्थशास्त्र विभागाने जागतिक अन्न दिनाचे औचित्य साधुन रांगोळी स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मिना निकम होत्या तर प्रमुख अतिथी म्हणून श्री मधुकरराव पाटील आजीवन सभासद श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती यांनी जगभरात भुक आणि कुपोषण प्रमाण कमी करण्यासाठी लोकांना प्रोत्साहित करणे असे त्यांनी व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे संचालन प्रा. अविनाश पडघान तर आभार डॉ. मिनल देशमुख यांनी केले. या कार्यक्रमाला २० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला या स्पर्धेतुन प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय क्रमांक काढण्यात आले.

१.६ दारिद्र्य निर्मुलन दिन :- (१७.१०.२०२४)

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात अर्थशास्त्र वतीने दारिद्र्य निर्मुलन दिवस साजरा करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. मिना निकम होत्या तर प्रमुख अतिथी म्हणून श्री मधुकरराव पाटील आजीवन सभासद श्री शिवाजी शिक्षण संस्था, अमरावती होते. प्रा. सुनिल पवार यांनी विद्यार्थ्यांना देशामध्ये असलेल्या दारिद्र्याची भीषण समस्या असलेल्या परिस्थितीबाबत मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाला २७ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. सुनिता कलाखे तर आभार अविनाश पडघान यांनी मानले.

१.७ स्टेट बँक ऑफ इंडिया कार्यशाळा :-

(०७.०२.२०२५) श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने स्टेट बँक ऑफ इंडिया यावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य, डॉ. वनीता पोच्छी तर प्रमुख वक्ते श्री निलंजन हलदार यांनी आधुनिक जगाच्या युगात ग्राहकांना बँका अनेक सुविधा देत आहेत असे त्यांनी व्यक्त केले उपस्थित श्री परेश केचे, श्री धीरज जाधव तसेच प्रा. संदीप उन्हाळे होते. कार्यशाळेचे प्रास्ताविक व सुत्रसंचालन डॉ. सुनिता कलाखे तर आभार प्रा. शशिकांत पाटील यांनी मारले. या कार्यशाळेला शिक्षक

व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच ७९ विद्यार्थी उपस्थित होते.

१.८ जागतिक ग्राहक दिन : (२०.०३.२०२५)

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात २० मार्च २०२५ रोजी जागतिक ग्राहक दिनाचे आयोजन अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. वनिता पोच्छी तर प्रमुख वक्ते नायब तहसीलदार प्रियंका सोनकुसळे, अखिल भारतीय ग्राहक पंचायतचे जिल्हाध्यक्ष, नगिनदास बैरागी, जिल्हा सचिव श्रीकांत अंधारे, जिल्हा संघटक सचिन कुलकर्णी, सुधीर लंके, तालुकाध्यक्ष श्री राकेशजी चोपडा, विजयश्री खरात, संजयजी चोपडा, अमोलजी खुणारे, शैलेशजी धोरे उपस्थित होते. नगिनदास बैरागी यांनी ग्राहकांचे हक्क आणि ग्राहकांसाठी असलेले कायदे याविषयावर मार्गदर्शन केले. नायब तहसिलदार प्रियंका सोनकुसळे यांनी आपल्या मार्गदर्शनातून ग्राहकांचा आवाज जनतेपर्यंत पोहचविण तसेच ग्राहकांसोबत लुबाडणुक होऊ नये या अनुषंगाने हा मंच कार्य करत आहे असे त्यांनी व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे सुत्रसंचालन डॉ. सुनिता कलाखे तर आभार प्रा. अविनाश पडघान यांनी केले. या कार्यक्रमाला शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच ३५ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१.९ अविष्कार : (२५.१०.२०२४)

विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधनाची रुची निर्माण व्हावी व त्यांच्या संशोधन पद्धतीचा व्यासंग वाढावा या उद्देशाने अमरावती विद्यापीठातर्फे पदवी व पदव्युत्तर प्रकल्पाच्या सादरीकरणासाठी अविष्कार ही जिल्हास्तरीय स्पर्धा घेण्यात येत असते. या स्पर्धेत अर्थशास्त्र विभागातील संशोधक विद्यार्थी राजु बडे याला द्वितीय पारितोषिक देऊन सन्मानित करण्यात आले. तसेच बी.ए. भाग-१ चे विद्यार्थी कु. वैभव मोरगंजे आणि आदित्य मुक्कलवार यांनी सहभाग नोंदविला.

डॉ. सुनिता कलाखे
अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

इतिहास विभाग

* दि. १२.०८.२०२४ रोजी महाविद्यालयात ऑगष्ट क्रांती दिवस साजरा करण्यात आला होता. या प्रसंगी प्रमुख अतिथी म्हणून प्रा. डॉ. राजेंद्रसिंग देवरे, इतिहास विभाग प्रमुख, देऊळगाव राजा, कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून प्रा. डॉ. एम.टी. निकम उपस्थित होत्या. सदर कार्यक्रमात भारत छोडो आंदोलनात भारतीयांनी केलेल्या त्यागाचे महत्त्व सांगितले.

* दि. ०२.१०.२०२४ रोजी बी.ए. भाग-१,२ व ३ च्या विद्यार्थ्यांना 'राष्ट्रपिता महात्मा गांधी' यांनी केलेल्या स्वातंत्रता आंदोलना बद्दल प्रा. जे. जे. जाधव व प्रा. वि. रा. पडवाल यांनी विद्यार्थ्यांना माहिती दिली.

* दि. २०.१२.२०२४ रोजी बी.ए. भाग-१,२ व ३ च्या विद्यार्थ्यांसाठी बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ परीक्षा घेण्यात आली. यामध्ये विद्यार्थी मोठ्या प्रमाणात सहभागी झाले.

* दि. १९.०२.२०२५ रोजी महाविद्यालयात 'शिव जयंती' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रा. डॉ. व्ही.यु. पोच्छी प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. संतोष जाधव व इतर मान्यवर उपस्थित होते. प्रमुख वक्ते केले. याबद्दल सविस्तर माहिती दिली. यानंतर अध्यक्षीय भाषणात प्रा. डॉ. व्ही. यु. पोच्छी मॅडम यांनी छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या गनिमी कावा पद्धत सहाद्री पर्वतरांगामध्ये यशस्वी करण्यासाठी काय काय केले याबद्दल सविस्तर माहिती दिली. या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचालन प्रा. डॉ. विष्णु पडवाल यांनी केले व आधार कु. वैष्णवी घुबे हिने मानले. या नंतर महाविद्यालय ते छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या अश्वारूढ पुतळ्यापर्यंत अभिवादन रॅलीचे आयोजन करण्यात आले होते.

* दि. २८.०४.२०२४ रोजी इतिहास विभागाच्या वतीने बी.ए. भाग-१,२ व ३ च्या सम सत्र च्या विद्यार्थ्यांची अंतर्गत मुल्यमापन बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ परीक्षा घेण्यात आली. यामध्ये विद्यार्थी मोठ्या प्रमाणात सहभागी झाले.

* दि. ०६.०६.२०२५ रोजी इतिहास विभागाच्या वतीने छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या "शिव राज्यभिषक सोहळा" या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

प्रा. डॉ. वि. रा. पडवाल
इतिहास विभाग प्रमुख

Department of Commerce and Management

Academic/Co-Curricular Activities Report 2024-25

SMART INVESTORS AWARENESS PROGRAM

Program Title: SMART INVESTORS AWARENESS PROGRAM

Date: 27/08/2024

Organizer: Department of Commerce and Management, Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, Dist. Buldhana

Venue: Pandharinath Patil Hall, Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli

Program Overview:

The **Smart Investors Awareness Program** was organized by the Department of Commerce and Management, Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, on 27th August 2024. The primary objective of this program was to raise awareness about personal finance management and smart investing practices among students and faculty members. The session provided valuable insights into various aspects of financial planning, Saving and Investment strategies, and wealth management, tailored to the needs of both students and the general public.

Keynote Speaker:

The highlight of the program was the **Keynote Address by Dr. Sarika Lohana**, a well-established personal finance expert and NLP Master Trainer. Dr. Lohana's presentation covered the following key topics:

1. **Introduction to Personal Finance:**

Dr. Lohana explained the importance of financial planning, budgeting, and saving. She discussed how managing personal finances effectively is the foundation of building wealth and achieving financial security.

2. **Saving and Investment Strategies:**

She introduced various saving and investment options such as stocks, mutual funds, real estate, and fixed deposits. Dr. Lohana explained the benefits and risks associated with each investment type and emphasized the importance of diversifying investment portfolios.

3. **Financial Goal Setting:**

Dr. Lohana emphasized the need for setting clear financial goals, both short-term and long-term. She guided the attendees on how to identify personal financial objectives, create achievable milestones, and develop strategies to reach those goals.

4. **Tools for Financial Planning:**

The session also focused on the financial tools available to individuals, such as budgeting software, investment calculators, and retirement planning tools. Dr. Lohana demonstrated how to use these tools to make informed decisions and plan for the future.

5. **Psychology of Investing:**

As an NLP Master Trainer, Dr. Lohana delved into the psychology of investing. She discussed the emotional aspects of financial decision-making, including common biases that people tend to fall for when it comes to money. She shared strategies to combat these biases and make rational, informed decisions.

Her engaging and interactive session was well-received by the audience, who actively participated in the discussions and posed insightful questions.

Program Leadership and Contributions:

- **Program President:**

Dr. Meena Nikam, Principal of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, delivered the inaugural address. Her speech highlighted the importance of financial literacy and how such initiatives can help shape the future of students in today's economy.

- **Introduction by:**

Dr. Sumit Ginode, a faculty member of the Department of Commerce and Management, introduced Dr. Sarika Lohana and outlined the objectives of the program. His efforts in organizing the event ensured smooth proceedings.

- **Valedictory Speech:**

The program concluded with a **Valedictory Speech by Prof. Vaibhav Waghmare**, who thanked the guest speaker, attendees, and organizers for making the event successful. He emphasized the importance of implementing the knowledge gained during the session into daily financial decision-making.

Key Contributors:

A special acknowledgment is due to the following individuals for their support and initiative in ensuring the success of the program:

- **Dr. Bhagwan Ingle**
- **Dr. Purushottam Pawar**
- **Prof. Deepak Nanhai**
- **Prof. Vitthal Hogle**

These individuals played crucial roles in coordinating the event, promoting the program, and assisting with logistics and communication.

Attendance:

The event saw an enthusiastic participation from all students (both UG and PG), along with the teaching and non-teaching staff of the college. Their active involvement in the program reflected their keen interest in personal finance and investment knowledge.

Articles / Chapters published in Book :

Sr. No	Name of Teacher	Title & Page No.	Book Title, Editor & Publisher	ISSN/ISBN No.	Authors	Whether Main authors
1	Dr. Bhagwan E. Ingle	"यंत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता:" Page No. 58	Pratinaad-Laingik Samaanataa va Sanvedanshilta. Editors - Principal Dr. Vanita Pocchi Dr. Mukti Jadhav, Dr. Sonali Gaikward, Dr. Sunita Kalakhe, Prof. Trupti Shirame, Dr. S. I. Jukhalkar	ISBN : 978-93-6186-602-9	Dr. Bhagwan E. Ingle	Main Author
2	Dr. Purushottam P. Pawar	"Role of Women in Politics" Page No. 139	Pratinaad- Laingik Samaanataa va Sanvedanshilta Editor - Principal Dr Vanita Pocchi Dr. Mukti Jadhav, Dr. Sonali Gaikward, Dr. Sunita Kalakhe, Prof. Trupti Shirame, Dr. S. I. Jukhalkar	ISBN : 978-93-6186-602-9	Dr. Purushottam P. Pawar	Main Author

3	Dr. Sumit R. Ginode	'Role of Women in Politics : Achieving Genuine Democracy" Page No. - 225	Pratinaad- Laingik Samaanataa va Sanvedanshilta Editor - Principal Dr. Vanita Pochhi Dr. Mukti Jadhav, Dr. Sonali Gaikwad, Dr. Sunita Kalakhe, Prof. Trupti Shrirame, Dr. S. I. Jukkalkar	ISBN : 978-93-6186-602-9	Dr. Sumit R. Ginode	Main Author
4	Mr. Dhaneshwar K. Nanhai	"Impact of women Entrepreneurs On Indian Economy" Page No. - 152	Pratinaad- Laingik Samaanataa va Sanvedanshilta Editor - Principal Dr. Vanita Pochhi Dr. Mukti Jadhav, Dr. Sonali Gaikwad, Dr. Sunita Kalakhe, Prof., Trupti Shrirame, Dr. S. I. Jukkalkar	ISBN : 978-93-6186-602-9	Mr. Dhaneshwar K. Nanhai	Main Author
5	Mr. Vitthal J. Hogle	“पर्यावरण संवर्धनात महिलांची भूमिका” Page No.-58	Pratinaad- Laingik Samaanataa va Sanvedanshilta Editor - Principal Dr. Vanita Pochhi Dr. Mukti Jadhav, Dr. Sonali Gaikwad, Dr. Sunita Kalakhe, Prof. Trupti Shrirame, Dr. S. I. Jukkalkar	ISBN : 978-93-6186-602-9	Mr. Vitthal J. Hogle	Main Author

Dr. M. E. Jadhao
In-charge of Dept. of Commerce

Microbiology Department

Annual Report 2024-25

Curricular & co-curricular activities for the students during Academic Session 2024-25

A) Organization of HIV- AIDS awareness programme:

HIV- AIDS awareness programme was organized by the Department of Microbiology in Collaboration with Red Ribbon Club and National Service Scheme on 02/12/2024.

On this occasion AIDS awareness Poster and Rangoli competition was organized in collaboration with NSS and Red Ribbon Club. In this poster competition 23 students participated and present the poster on different aspects of HIV-AIDS awareness & Rangoli competition 13 students participated and draw rangoli on different aspects of HIV-AIDS awareness. The Poster and Rangoli competition was inaugurated by Ku. Bhavana Campbell Madam Counselor of ICTC, Rural Hospital, Chikhli, Dr. V. U. Pochhi, Principal & IQAC coordinator Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli. For success of this event Dr. S. N. Mendhe, Prof. S. S. Kale (Program Officer, NSS), Dr. V. U. Pochhi Madam, Prof. M. D. Kolte, Prof. D. L. Gawande & Dr. J. K. Ingle have taken necessary efforts for the organization of AIDS Awareness program.

B) Organization of Microbio-olympiad:

23rd National Level MicrobiOlympiad Microbiological contest was organized on 18th of January 2025. In this quiz contest 04 students from B. Sc. II yr and 28 students from B. Sc. III yr participated and qualify the first round of the contest.

C) Dr. S. N. Mendhe Attended and presented a Research paper in national Conference on “Synergy in Science: Integrating Life and Chemical Sciences” on 13th September 2024 at Arts and Commerce College, Warwat Bakal Tq. Sangrampur Dist. Buldhana, Maharashtra.

Prof. S. N. Mendhe
Head
of the Department

Department of Computer Science

Annual Report 2024-25

Academic/Co-Curricular Activities Report 2024-25

1. Students Participation in Departmental Activities:

During the academic session 2024-25, Department of Computer Science has organized following Co-Curricular activities for the students.

• Seminar:

During this academic session, students of B. Sc. Part II, III and M. Sc. Part I, II delivered seminar on recent topics to fulfill internal activity of integral part of curricula laid down by SGBA University Amravati during all the semesters. The concern teachers gave their valuable guidance to the students in order to prepare their seminar topics. Online facility has been made available to all students during presentation of seminar. Dr. A. B. Kadam - HOD, Dr. M. E. Jadhav, Dr. S. S. Gaikwad and Komal Purohit guided the students.

• Participation of Students in Academic/ Research Activities:

• **Avishkar:** Ku. Anjali Jadhav & Sakshi Tupe has been participated at district level Avishkar competition.

• Participation of Teachers in Academic/ Research Activities:

During the academic session 2024-25, teachers of our department have enthusiastically participated in many academic/research activities.

➤ **Dr. A. B. Kadam** has been Edited Book A Textbook

Sr. No.	Publication type	Title of Book	Publisher Details	ISBN No.	Publication Year
1	Book Edited	A Textbook of B. C.A. Third Year Sem-V "Computer Graphics"	Dnyanpath Publication Amravati	978-93-6409-898-4	Nov. 2024 [2024-25]

➤ **Details of Patent/ Copyright:** Dr. A. B. Kadam has been published a patent

Patent Type	Patent Name	Patent No	Status	Reg. Date	Published Date
Indian	Authomatic Detection of Genetic Diseases in Pediatric Age Using Pupillometry	2024441071955	Patent Published	24/09/2024	04/10/2024
Indian	Advanced secured ATM system with fingerprint, keypad and voice enable three-layer security protection	202441080865	Patent Published	24/10/2024	01/11/2024

➤ Publication of research paper in peer reviewed journals, Non peer reviewed journals, Conference Proceeding, Impact factor, Citation, Index No./Scopus.

Dr. A. B. Kadam has been published paper

Sr. No.	Titles of Paper	Name of Journals	ISBN No.	Impact Factor	National/ International	Page No.
1	IOT-Based Precision Agriculture : Soil Nutrient Analysis. Special Issue - 2025	Adarsh Journal of Research Evaluation (AJRE)	2277-3983	-----	National	1096-1099
2	Intelligen Crop Selection: Leveraging Machine Learning for Soil- informed Agriculture. Year 18-Dec. 2024	Nanotechnology Perceptions	1660-795 Vol. 20 No. 7 (2024)	Scopus	International	2601-2609
3	Random Forest Classifier for Crop prediction based on soil data. Vol-45 Issue- S-4 Year - 2024	Journal of Advanced Zoology	0253-7214	UGC	International	113-117
4	A Critical Study of Deepfake Image Detection Methods : Techniques, Challenges, and Future Directions March - 2025	International journal of Scientific Research in Science and Technology Available Online at : www. ijsrst. com [do i : http s://doi.org/10.32628/USRST]	Print ISSN: 2395-6011/ Online ISSN: 2395-602X	-	International	547-551
5	Soil Nutrients Analysis for Agriculture : A Comprehensive Study Vol. 5 No. 23, July-Aug 2024	International Journal of Advance and Applied Research www. ijaar. com. in.	ISSN - 2347-7075	Impact Factor - 8.141	International	212-215

➤ **Dr. M.E. Jadhav Paper Published.**

Sr. No.	Titles of Paper	Name of Journals	ISBN No.	Impact Factor	National/ International	Page No.
1	Indian Sign Language Recognition Systems: Empowering The Deaf And Dumb Community. June 2024	Strad Research	ISSN 0039-2049 Vol. 11	Peer Reviewed	Interntional	1-7
2	Hand Gesture Classification for Individuals with Disabilities Using the Dense Net 121 Model, August 06, 2024	IEEE-Xplore DOI: 10.1109/APCI61480 2024.0616504	Electronic ISBN : 979-8-3503-6325-9	Scopus	International	1-5
3	Classifying Hand Gestures for People with Disabilities Utilizing the Mobile Net V2 Model, August 06, 2024					

➤ **Dr. M.E. Jadhav Students Awarded Ph.D.**

Sr. No.	Titles of Students	Title of Research topic	Name of Supervisor	Ph.D. Awarded Date
1	Mr. Basel Ali Saleh Dabwan	Design and Development A System for Deaf and Dumb to Convert Sign Language to Text	Dr. M. E. Jadhav	11 Oct. 2024
2	Mr. Zeyad Abdulhameed Abdulhameed Taha Ahmed	The Early Detection of Autism Basd on Eye-Tracking and Sensing Technology	Dr. M. E. Jadhav	11 Oct. 2024

➤ **Dr. M.E. Jadhav received Award :**

Sr. No.	Name of Awarding Body	Name of Award/Honor	Date	Level
1	Vivekanand Shikshan Santha's Institute of Management Studies and Information Technology Vivekanand College Campus, Chh. Sambhajinagar, National Conference on "Advance Trends in Computer and Management Science (ATCMS-2024)	BEST PAPER AWARD, for presenting paper enititled "Comprative Analysis of Different Datasets and Methods Used for Glaucoma"	2024-05-21	National

➤ **Dr. M.E. Jadhav has been Edited Book A Textbook :**

Sr. No.	Publication Type	Title of Book	Pubisher Details	ISBN No.	Publication Year
1	Book Editor	A Textbook of B.C.A. Third Year Semester V "Fundamental of Data Science"	Dnyanpath Publication Amravati	13:978-93-6409-783-3	Nov. - 2024 [2024-25]
2	Book Editor	"Pratinad" Laingik Samanta v Savednshilta	Atharv Publisher, Dhule	978-93-6186-602-9	Nov - 2024 [2024-25]
3	Book Chapter	A Textbook of B. C.A. Third Year Sem-V " Computer Graphics"	Dnyanpath Publication Amravati	978-93-6409-898-4	Nov-2024 [2024-25]

➤ **Dr. S. S. Gaikwad** et.al has published paper "The Development of a Tool for the Detection of Cotton Wool Spots, Haemorrhage, and Exudates Using Multi-resolution Analysis". Lecture Notes in Networks and Systems, vol 738. Springer, Singapore. [https://doi.org/10.1007/978-981-99-4433-0_25\(2024\)](https://doi.org/10.1007/978-981-99-4433-0_25(2024)).

Link: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-99-4433-0_25

➤ **Dr. S. S. Gaikwad** et.al has published paper Classification of Non-proliferative Diabetic Retinopathy in Terms of Dark and Bright Lesions Using Multi-layered Perceptron (MLP)". Lecture Notes in Networks and Systems, vol 720. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-3761-5_10.

Link: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-99-3761-5_10

Dr. A. B. Kadam
HOD,
Computer Science Department

Department of Botany

Annual Report 2024-25

1. Eco Friendly Rakhi Preparation Workshop

To celebrate the spirit of Raksha Bandhan, Department of Botany, and Department Home Economics collaboratively organized an Eco Friendly Rakhi Preparation Workshop in the college campus on 14th August 2024 under the supervision and guidance of Dr. M. T. Nikam Principal of the College and Prof. Dr. Vanita U. Pochhi HOD, Botany & IQAC coordinator. Seventy nine students participated in this workshop. Mr. M. D. Kolte worked as coordinator; Mr. D. L. Gavande worked as convener of this workshop they also guided the students for making eco friendly Rakhi. All participants tied Rakhi on the tree and committed them to protect trees.

2. Tree Plantation Program Successfully Conducted at Waghapur

A tree plantation program was successfully conducted at Waghapur with the joint efforts of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, and Shri Shivaji Arts, Commerce, and Science College, Motala, in collaboration with Waghapur Gram Panchayat. This initiative was organized by the Department of Botany of both colleges to instill the concept of tree conservation among students. A total of 65 students actively participated in this event. Shri Shivaji College, Motala, contributed saplings for the plantation from its nursery. Under this program, 150 saplings were planted in the crematorium area of Waghapur. The Gram Panchayat of Waghapur made arrangements for digging the pits required for plantation. The Principal of Shri Shivaji Science and Arts College, Dr. Meena Nikam, addressed the students on the importance of tree conservation. The event was graced by the presence of Waghapur Gram Panchayat Sarpanch, Prof. Subhash Theng, who congratulated the students for their participation. Dr. Vanita Pochhi, Head of the Botany Department and Coordinator of the College Development Committee, elaborated on the objectives behind organizing the program. Dr. Pravin Theng, Head of the Botany Department, Shri Shivaji College, Motala, and Prof. Mukund Kolte played key roles as coordinators of the event. Additionally, faculty members, including Prof. Dilip Gawande, Prof. Swapnilkumar Kale (NSS Coordinator), and Prof. Lt. Kiran Padghan, extended their support to the program.

3. Model Making Competition

On the occasion of National Sciences Day 28th Feb 2025 of **Model Making Competition** was organised. The Theme of national science day was "Empowering Indian Youth for Global Leadership in Science & Innovation for VIKSIT BHARAT". The Competition was chaired & inaugurate by the Former Jr. College Supervisor of the College, Ms Yogini T. Suradkar. In her presidential address she focused on the importance of Innovation and the Empowering Indian Youth for Global Leadership. In the competition student prepare informative Models and give the information about their models. In this competition Fifty two students were participated. The main idea behind the Competition was the vision of principal Head, Dept. of Botany Dr. V. U. Pochhi gave introductory speech. Mr. M. D. Kolte anchored the programme and Mr. D. L. Gavade Proposed Vote of thanks. Ms Yogini T. Suradkar and Dr. R. B. Gade worked as examiner. Dr. G. M. Dongare, Dr. S. I. Jukkalkar, Dr. S. M. Kalakhe, Dr. G. D. Thorat Dr. Swati Waghare, Mr. Amit Theng, Mr. Anil Mohod and Mr. Sachin Chavan present for this program.

4. Eco-friendly Holi Colours Preparation Workshop

To create awareness among students and staff "**Eco-friendly Holi Colours Preparation Workshop**" was organized on 11th March 2024. Principal of our college Dr. Dr. V. U. Pochhi inaugurates this workshop. The idea of this workshop was Head Dept. of Botany Dr. V. U. Pochhi. Natural colours were prepared from flowers of *Butea monosperma*, Leaves of Spinach, and Beet root. Thirty students participated and prepared Eco-friendly colours. Prof. M. D. Kolte and Prof. D. L. Gavande guided to the students. For this workshop Dr. S. M. Kalakhe, Dr. R. B. Gade, Dr. S. M. Waghare, Mr. Amit Theng and Dr. G. D. Thorat also present. In this workshop Twenty two students were participated.

5. Student Achievements

- 1) Miss. Shruti Shelke, Shravani Jadhao, Punam Solanki & Payal Deshmane PG Students of Department of Botany got 1 st Prize in National Level Conference organized Arts Commerce and Science College, Warwat Bakal in Best Poster Presentation Category.
- 2) Mr. Dilip Gavande awarded as best Examiner award in Taluka level Science Exhibition
- 3) Mr. Kalpesh Udaykar Qualify MH-SET exam 2024 in Life Science.

6. Publications

1. Dr. V. U. Pochhi, M. D. Kolte, D. L. Gavande & Miss. Pallavi Kharat Published a book on Nutritious Wild Edible Vegetables in Buldana Districts, published by Atharva Publication Jalgaon, ISBN No. 978-93-90288-13-7.
2. D. L. Gavande, Dr. V. U. Pochhi & M. D. Kolte Published a Research paper on Isolation and Identification of phytopathogenic fungi from Potato (*Solanum tuberosum* L.) in Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal GOEIRJ) Peer Reviewed Refereed Journal, {Bi-Monthly} Impact Factor- IIFS:7.00 Volume – XIII, Special Issue – VIII, September 2024 page no. 364-368.
3. S. D. Shelke, P. S. Deshmane, D. L. Gavande, Dr. V. U. Pochhi & M. D. Kolte Published a Research paper on Phytochemical Analysis of *Opuntia* Plant Leaf and Use on Herpes zoster Disease in Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal GOEIRJ) Peer Reviewed Refereed Journal, {Bi-Monthly} Impact Factor- IIFS:7.00 Volume – XIII, Special Issue – VIII, September 2024 page no. 369-373.
4. M. D. Kolte, D. L. Gavande, Dr. V. U. Pochhi & Y. R. Sonwane Published a Research paper on Phytochemical Analysis of Selected Plants Species and Antifungal Activity of *Catharanthus roseus* & *Cassia auriculata* in Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal GOEIRJ) Peer Reviewed Refereed Journal, {Bi-Monthly} Impact Factor- IIFS:7.00 Volume – XIII, Special Issue – VIII, September 2024 page no. 374-379.
5. S. G. Jadhao, P. J. Solanki, Dr. V. U. Pochhi, D. L. Gavande & M. D. Kolte Published a Research paper on Phytochemical Analysis of *Bombax ceiba* Thorn Extract in Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal GOEIRJ) Peer Reviewed Refereed Journal, {Bi-Monthly} Impact Factor- IIFS:7.00 Volume – XIII, Special Issue – VIII, September 2024 page no. 380—385.
6. Janjal P. P., Dr. V. U. Pochhi and Waghule A. A Published a Research paper on studies on black mold disease in Akola and its control measures on *Brassica oleracea* (Cabbage) in Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal GOEIRJ) Peer Reviewed Refereed Journal, {Bi-Monthly} Impact Factor- IIFS:7.00 Volume – XIII, Special Issue – VIII, September 2024 page no. 390—396.
7. Amit Theng¹, S.M.Waghare^{1a}, U.V.Pocchi² Published a Chapter in Book on **Nutritional and Medicinal Benefits of Edible Mushrooms as Functional Foods** in Pratinad Gender Equality and Sensitization, published by Atharva Publication Jalgaon,
8. S.M.Waghare¹, U.V.Pocchi² Published a Chapter in Book on Vitamin D Deficiency in Pregnant Women: Risk Factors, Effects, and Supplementation Strategies in Pratinad Gender Equality and Sensitization, published by Atharva Publication Jalgaon.

Miss. Shruti Shelke, Shravani Jadhao, Punam Solanki & Payal Deshmane PG Students of Department of Botany got 1 st Prize in National Level Conference organized Arts Commerce and Science College, Warwat Bakal in Best Poster Presentation Category.

Dr. V. U. Pochhi

HOD,

Department of Botany

Department of Chemistry

Annual Report 2024-25

The following Curricular and Co-curricular activities were conducted during the session 2024-25

1) **Celebration of National Chemistry Day to mark the birth day of Acharya Prafulla Chandra Ray, the Father of Chemistry in Association of Indian Council of Chemistry & AUCTA**

The Indian Council of Chemists an apex body of Chemistry in India having thousands of members and Fellows spread all over the country, has decided to commemorate and help to commemorate the 2nd August, the birthday of "Father of Indian Chemistry", the great Acharya P. C. Ray (August 2, 1861-June 16, 1944) at National Level. This Celebration will motivate the young scientists to know about the great Indian Chemist and get inspiration in studying and doing research in Chemical Sciences and therefore to know Sir Acharya Prafulla Chandra Ray, D.Sc. (Edinburgh), the staunch nationalist scientist, literary figure, professor, industrialist, and philanthropist who is revered as "the father of Indian chemistry," was a pioneer and figurehead of modern chemical research in India. Our department of Chemistry celebrated the programme in Padharinath Patil Auditorium hall on 2nd august 2024 at 11.30am. The Chairperson of the programme was Principal Dr.M.T. Nikam. The IQAC coordinator Dr.V.U.Pochhi and Dr. G.M.Dongare were shared their thought with B.Sc students. The programme was successfully anchored by Ms.T.S.Shrirame. The organising committee member Dr.G.D.Thorat. Mr.S.S.Kale, Ms. TruptiShrirame and Mr.S.N.Pawar were taken effort to success of programme.

2) **Poster Presentation Competition, Seminar and Mini research project:**

The students of BSc (III) were allotted **Mini project** as well as the research project phase- I and phase-II to M.Sc.(II) year as per the guideline of Sant Gadge Baba Amravati University Amravati. The students were analyse some parameters according to their research projects. Such type of activity are helpful for the new researcher and incoming students for their academic development and the future progress. The students were presented seminar on LCD projector as well as on blackboard in odd and even semester. The B.Sc. (III) and M.Sc. (II) students were solve the spectral problem using the advance came draw software and 3D- software and its curly mechanism. They gave good response to the activity and such type of the activity is conducted consistently to upgrade the student's subject knowledge.

The poster presentation competition was also held for the B.Sc. (II) year on various syllabus topics of Semester-IV in the subject of Chemistry. The students were displayed on poster their topics contents into introduction, elaboration, articulating figures and data in tabular form. The organising committee worked enthusiastically and systematically.

3) **ORGANISATION OF GENERAL APTITUDE TEST-2025**

General Aptitude Test (GAT-2025) is very beneficial activity yearly taken in the month of April for the practice and success in the entrance test for the admission for the state level and all India level University PG admission as well as to rank IIT institutes. Such type of the activity is organised by Department of Chemistry in association with Amravati University Chemistry teacher association (AUCTA). Under the able guidance of Dr.G.M.Dongare Professor & Head and the faculties Dr.G.D.Thorat, Mr S.S. Kale, Mr. S.N. Pawar and Ms. TruptiShrirame. All the students are given special coaching with study material throughout the year. Such activities are organised during the academic session and the faculty of the department will continue to strive hard to

make students competent. The total number of 44 students from final year have been participated in online mode of examination on 29 March 2025 at 3:00 p.m. All the students have been successfully given examination and among these candidates **Shri Pawan Kute** secure **3rd price at University level General Aptitude test (GAT-2025)** exam and awarded the certificate with cash price of Rs. 1000 price.

4) World Water Day Celebration: highlighting the importance of water conservation

On 22nd March 2025, Department of chemistry celebrated World Water Day, highlighting the importance of water conservation and sustainable management. The event included a community gathering, informative presentations, and activities promoting responsible water usage. The motto of celebration of World Water Day with the aim to create awareness about the importance of freshwater amongst the students, parents and community members. The event was attended in Chemistry laboratory by B.Sc. students. World Water Day is an annual United Nations observance day that is held on the 22nd of March to raise awareness on the importance of water for the planet. The day is used to highlight the need for the Sustainable Management of freshwater resources, access to water, hygiene facilities and sanitation all across the world. Dr. G.M. Dongare, Head of dept. of Chemistry narrated the importance of the day to the students and enlightened them about the current water crisis, where 600 million people are living without a pure drinking water supply. Dr. V.U. Pochhi Principal of college given a speech on the topic of 'How to control wastage of water' and drawing competition on the topic of 'Saving water'. The students participated in the competitions enthusiastically. Finally, all teachers and students have been taken the "Water Oath" uniformly. The programme was anchored by Dr. G. D. Thorat. At the end of programme Mr. S.N. Pawar thanked all the teachers and students.

Dr. G. M. Dongre
HOD
Chemistry Department

Department of Mathematics

Annual Report session 2024-25

The following co-curricular activity was organized by the Department in the Session 2024-25.

1. Conduction of Induction program for newly admitted Students :-

Department of mathematics has organize Induction program for newly admitted B.Sc.- I students on Date 14/09/2024. The aim of program to introduce the college, department, faculty teaching & non teaching staff. Department of mathematics gave information to students about subject, syllabus, paper pattern, internal assessment and practical.

Mathematics Association:

2. Mathematical association form on date 14/09/2024:

The constituent body of “Mathematics Association” of the college for session 2024-25 is reconstructed. The major object of “Mathematics Association” is to uplift the Mathematics education among the student’s community of the college & the nearby vicinity. Work: The association will arrange the programmers accordingly.

3. Internal Assessment Test: for B.Sc.- I,II,III held on 23/10/2024

4. Mathematics Day Celebration on the occasion of 125th birth anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh Date: 24/12/2024

In the memory of great Mathematician Shrinivasa Ramanujan Shri. Shivaji Science and Arts College, Chikhli celebrated National Mathematics Day. Student oriented activities such as Poster Competition, Rangoli Competition, Model Competition, were organized. About 150 students have participated in these various activities. The program is inaugurated by Mr. Vishnubhau Padghan and he guided student about their role in their family and college and also instructed regarding proper use of mobiles.

Principal Dr. M. T. Nikam has praised and motivated student for their participation in such competitions. All guests observed the models, rangoli and posters made by students and appreciated it. The program was anchored by P. P. Vaidya, Mr. P. P. Bansode delivered introductory speech and vote of thanks was given by Mr. S. B. Patil.

5. Seminar presentation of B.Sc. II & III year students

6. SEC practical Exam of B.Sc. I year students, Date 19/12/2024

7. Major & Minor Practical of B.Sc. I year students, Date 04/01/2025

8. Internal Assessment Test: for B.Sc.- I,II,III held on 04/04/2025

Dr. D. N. Bhoyar
In Charge, Department of Mathematics

Department of Physics

Academic Report 2024-25

Department of Physics organized several co-curricular activities to enhance and explore the recent knowledge in various aspects of Physics during the session 2024-25.

Departmental Programs/Activities:

Faculty members of Physics Department actively organised following activities to enrich students' knowledge during academic session 2024-25.

1. Induction Program for Newly Admitted Students: 06/09/2024
2. Celebration of Birth Anniversary of Dr. Vikram Sarabhai: 12/08/2024
3. National Energy Conservation Day: 14/12/2024

Mini projects for B.Sc.-III students:

Physics syllabus contains theory & practical based on solid state electronic devices. To get practical knowledge about functioning of the components and role in electronic devices, for this purpose B.Sc.-III students of our department are encouraged to fabricate experimental kits/models. Faculties of department guide the students for the same. The project work has been given in the group of two or more students. The department provides components such as diodes, transistor, capacitors, inductors, transformers, IC's etc. as per requirement. The soldering of the components in the circuit is done under the supervision of non-teaching staff. This practice reduces the departmental expenses.

• Research Project for M.Sc. Students

The M.Sc. II sem IV student are carried out the research project under the guidance of the faculties of physics department. The research area contains fabrication of ZnO and CuO nanomaterials, Optics and Undulator Technology.

Avishkar Competition:

Students from our department actively participated in district level Avishkar Competition held at PLIT, Buldana. KuKomal Bhagat and Vaishnavi Atole students of B.Sc.-II presented poster on "Electromagnet Undulator Technology for Radiation Generation." The student of M.Sc. II part Pallavi Anjankar and Rutuja Dayje presented a poster of, "Fiber Optics Biosensor for the Detection of Cholesterol." They both are second runner up for District level Avishkar Competition and eligible for the university level competition.

Research Contribution of the faculty

The faculties of department of physics engaged in various research field and published the research papers in reputed international journals. Dr. Pallavi Nalle published eight national/international journals and Dr. Vijay Huse, Dr. P.P. Padghan and Dr. D.N. Bhoyar published one internal journal paper.

Dr. Vijay Huse
HOD
Department of Physics

Department of Zoology

Annual Report 2024-25

Department of Zoology conducted curricular, co-curricular and extra-curricular activities during the session 2024-25. A brief report is as follows__

Study Tour at Koradi (31.08.2024)

The educational visit was organized in accordance with the Memorandum of Understanding between the Department of Zoology, Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, and the Department of Fish Seedling Center, Koradi, under the Government of Maharashtra on **August 31, 2024**.

A total of **24** students from the third year of the Bachelor of Science program participated in this excursion. During the visit, the students explored various types of fish ponds, including nursery ponds, hatchery units, and fish seedling areas, while also gaining insights into the artificial breeding processes of fish. Additionally, they studied several fish species, such as Catla, Rohu, and Cyprinus.

Wildlife Week Celebration- Field Visit at Chikhaldara (10.10.2024)

The Department of Zoology, Shri Shivaji Science And Arts College Chikhli has organized field visit at Chikhaldara, Dist. Amravati, on the occasion of "Wildlife Week" 2024, on dated 10-10-2024. In this field visit 31 students of B.Sc. I year was involved. The "Wildlife Week" 2024 was celebrated by the department of Zoology by visiting various spot of Chikhaldara. During this field visit students experience the forest walk and observation of wild animals.

World Sparrow Day (20.03.2025)

The department of Zoology, has celebrated World Sparrow Day on 20th March 2025. On the occasion of World Sparrow Day the department of zoology has organized a training workshop on study of birds by using e-bird app. This activity was conducted under MoU in between department of Zoology, Shri Shivaji Science And Arts College Chikhli and WECS Amravati.

On this occasion Mr. Sajid Shaikh raise awareness in the students for the conservation of sparrow in the students of age group of 09-15.

Visit to PHC Laboratory at Rural Hospital Chikhli (07.04.2025)

As per the directions in curriculum, a visit to PHC laboratory was organized on 07.04.2025. Total 28 students of BSc-III, Sem-VI along with Dr. V. M. Hemke and Mr. Sajid Shaikh were visited to Pathology Laboratory of Rural Hospital, Chikhli. At laboratory, their staff members Lab Technician Mr. Gawali and their associates gave demo of sample collection, sample handling, Equipments they are using like Microscope, PCR machines, Centrifuge, Hematological equipments and its careful handling. Students were observed that as at very nominal charges almost pathological tests available there, as it is Government Rural Hospital.

Outcome: After visit students made update regarding many pathological tests including HIV, WIDAL, TB etc available at Rural Hospital, Chikhli and students were satisfied by watching cleanliness and well working of Laboratory.

Research Activities

Research Center in Zoology	Research Scholars Ongoing PhD				
	Dr. M. T. Nikam		Dr. V. M. Hemke		Total Research Scholar
	03	01 (Thesis submitted)	03	01 (CSIR-SRF)	08

- 1) Mr. Sandip Nagmote submitted his thesis to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati under the supervision of Dr. M. T. Nikam.
- 2) Mr. Yogesh Giri promoted JRF to SRF for his research fellowship from CSIR.
- 3) Mr. Premraj P. Ware & Ms. Sampada S. Joshi admitted to PhD Course Work Academic Session, 2023-24.

Research Publications:

Sr. No.	Research Paper published/presented
Dr. V. M. Hemke	Published Book (As an author): A Textbook of Tools and Techniques in Biology- ISBN: 978-81-977657-5-9
	Published Book (As an author): A practical Handbook of Tools and Techniques in Biology- ISBN: 978-81-967529-9-6.
	Published Book (As an Editor): Biochemical Methods A Comprehensive Guide I SBN: 978-81-967529-5-8
	Published paper: Impact of Beekeeping on the Socio-Economic Growth of India: A review. Journal <i>Exploration</i> .
	Published paper : Biodegradable Sanitary Napkins For Sustainable Menstrual Health In Women : A Review In a conference Multidisciplinary Research and Innovations (NCMRI- 2024) Akola. Dated 27th Sept 2024. Page No. 224-229 <i>Aayushi International Interdisciplinary Research Journal</i> (ISSN 2349-638x).
Dr. R. B. Gade	Book Chapter: "Conservation status of tigers and the TATR" <i>Book: Habitats And Biodiversity Conservation-</i> ISBN No. 978-81-977657-9-7 Page No.99-110
Dr. M. T. Nikam	Published paper: An Investigation on the Variety & Seasonal Abundance of Butterflies at the Shri Shivaji College Campus, in Chikhli Di Buldhana. at a National Conference Multidisciplinary Research & Innovations India. <i>Aayushi Int. Interdisciplinary Research Journal</i> . ISSN 2349-638X..
	Published paper: An Investigation on the Variety & Seasonal Abundance of Butterflies at the Shri Shivaji College Campus, in Chikhli Di Buldhana. at a National Conference Multidisciplinary Research & Innovations India. <i>Aayushi Int. Interdisciplinary Research Journal</i> . ISSN 2349-638X.

Mr. S. S. Shaikh	Published paper : Women as catalysts for change: A Systematic Review of Gender Dimension in Environmental Conservation. <i>Athrav Publication</i> at Womens' Conference on 8 th March 2025 on Gender Equality & Sensitization at Shri Shivaji Science And Arts College, Chikhli.
Mr. S. D. Lodhe and P. P. Ware (Research Student)	Published paper: The Silk-connects East and West World Through Silk Road at International Conference on Innovative Multidisciplinary Perspective and Collaborative Transformation in Science and Technology:-IMPACT-2025 organized on 27th March 2015 at Rajshri Shahu Science College, Chandur Railway.
Ms. Sampada Joshi (Research Student)	Published paper: Molecular Tools In Conservation Genetics :- DNA Barcoding, Microsatellite, eDNA at International Conference on IMPACT-2025 organized on 27th March 2015 at Rajshri Shahu Science College, Chandur Railway.

Extension Activities:

1. Department of Zoology conducted, "Blood Group Detection" of the college students.
2. Zoology Students regularly check the Haemoglobin percentage of college students as well as completed different projects related to Hb% among pregnant women in society.
3. Department of Zoology conducted, "Blood Pressure Measurement" of the college staff and Completed different projects related to "BP Measurement" of people in society.

Best Practices

1 Study of Avian Fauna with eBird App

Aim : To make students aware to understand global e-platform eBird App and motivate them to start observed and upload checklist of birds of Chikhli Region on eBird.

The Practice: During field study Zoology students made aware about eBird App.

On the occasion of World Sparrow Day-20th March 2025 a departmental Training Program was organized. Trainer was Mr. Somesh Lodhe. He gave detailed ideas about how to use eBird app to students. This app is worldwide use for studying bird. At first stage, students downloaded eBird Mobile App from Play store b) Set there preferences c) Downloaded and installed packs d) Started a checklist e) Selected a location f) Reviewed, Submitted and Shared Students submitted checklist of birds which are commonly found in premises.

Evidence of success: Zoology staff and students regularly enter the sightings on eBird App. Data available on eBird database.

Teachers Activities

Dr. Vijayshree M. Hemke

- * Worked as a chairperson in the National Conference on frontiers in Multidisciplinary Approaches in Life Sciences (NCFMALS-2025) organized by Rayat's D. P. Bhosale College, (NAAC 4th Cycle A++ CGPA-3.77) Koregaon, Satara on 16th April 2025.
- * Worked as a Rapporteur for Research Paper Presentation at International Conference on Innovative Multidisciplinary Perspective and Collaborative Transformation in Science and Technology:-IMPACT-2025 organized on 27th March 2015 at Rajshri Shahu Science College, Chandur Railway.
- * Worked as a University Subject Expert of the Screening Cum Evaluation Committee for the placement of Mr. Pidhekar at G.S. College, Khangaon.

-
- * Worked as a University Subject Expert of the Screening Cum Evaluation Committee for the placement of Dr. Khawal & Dr. Tandale at Shri Vyankatesh Mahavidyalay, D. Raja.
 - * Working as a Criterion Coordinator for "Criterion-I Curricular Aspects" of NAAC.
 - * Working as a Coordinator for Alumni Association.
 - * Working as a Single Point of Contact (SPOC) for SWAYAM-Local Chapter, LCID-5455.
 - * Published newspaper articles on "Environment and Wildlife Awareness" in reputed Journal Shivasansta.

Dr. Rajendra Gade

- * Worked as an Exam Co-officer at Anuradha Engineering College, Chikhli
- * Worked as an Organizing Secretary for State level Workshop on Research Methodology organized strengthening component 3.00 PM-USHA.

Dr. V.M. Hemke
Head
Department of Zoology

Department of English

Annual Report: 2024-25

The following activities were conducted by Department of English during the academic session 2024-25.

i) e-notes : This academic year the University has implemented NEP 2020 at UG level. The syllabus of English has been changed. Courses like AEC (Ability Enhancement Course), VEC (Value Education Course), SEC (Skill Enhancement Course) and GOEC (Generic Open Elective Course) have been introduced in addition to new syllabus of English Language under Department Specific Core. The books prescribed for study were yet to published in the beginning of the first session. Dr. S. I. Jukkalkar, HOD and Mr. Sanket Rindhe prepared e-notes for the students. The e-notes were proved to be very useful for the students. The soft copy of the e-books were uploaded on college website and shared on students Whats App Groups.

ii) Participation of Students in Avishkar 2024 at District and University Level

The Research project titled “Mind Mapping Technique For Vocabulary Development” of the Department of English was awarded First Prize at District Level in the Avishkar Research Competition organized at Rajarshi Shahu College of Pharmacy, Buldana on 25th Oct. 2024 at District Level. The two participant research students viz. Harshal Sudhir Dhanlobhe, B.Sc.I and Ritesh Bharat Nade, B. Sc.I participated at University Level Avishkar Competition on 23rd and 24th Dec. 2024. The research students demonstrated the project very enthusiastically to the panel of jury.

Dr. S. I. Jukkalkar, HOD of English was the mentor of the research students for the Project. Principal Dr. V. U. Pochhi appreciated the hard work of the students. The participant students were introduced to the research area of English Language. Students came to know the method and procedure to carry out research in the area of English language.

iii) One Day Workshop on Mind Mapping Technique For Vocabulary Development

One Day Workshop on Mind Mapping Technique For Vocabulary Development was organized by the Department on 17/12/2024. The objective of the Workshop was to train the participants to use mind mapping as a tool to visually organize and connect new vocabulary words, making it easier to remember and recall them in various contexts. One Hundred Sixty Students participated in the workshop. At The evaluation of working sheet of participants made it evident that the participants became successful in creating associations between words and concepts, enhancing their ability to understand word meanings, synonyms, antonyms, and related terms as the analysis of response sheets shows.

iv) Research Centre in English : The Department is also working as Research Centre in English. Three research scholars are pursuing their research work under the supervision of Dr. S. I. Jukkalkar.

v) Research papers published

The Head of the Department, Dr. S. I. Jukkalkar, has published two research papers one in a Book and another in a Journal.

The two other faculty members viz. Miss Nita Ubhe and Mr. Sanket Rindhe published one research article each in a Book.

vi) Participation in FDP

Dr. Syed Imtiaz Jukkalkar, the Head of the Department participated in two Online FDP programmes on Action Research and Digital Literacy in this academic year.

vii) The Head of the Department Dr. S. I. Jukkalkar works at the following committess:

- 1) PM-USHA Coordinator
- 2) Chief Editor of College Magazine
- 3) Coordinator of Ph. D. Cell for SGB Amravati University

Dr. S. I. Jukkalkar
Head of the Department

राष्ट्रीय सेवा योजना

अहवाल २०२४-२५

- दिनांक २१ जून २०२४ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना पथक, राष्ट्रीय छात्रसेना आणि स्पोर्ट विभाग यांच्या वतीने 'जागतिक योग दिन' साजरा करण्यात आला. यावेळी कॅप्टन चौथे यांच्या समवेत रासेयो स्वयंसेवकांनी योगाभ्यास केला.
- दिनांक २९ जुलै २०२४ रोजी रासेयो स्वयंसेवकांच्या वतीने दत्तकग्राम वळती येथील स्मशानभूमीत ३० निंबाच्या झाडाची लागवड करण्यात आली व रासेयो स्वयंसेवकांनी हे सर्व झाडे जगवण्याची जबाबदारी घेतली.
- दिनांक १२ ऑगस्ट २०२४ रोजी 'जागतिक युवा दिना'चे औचित्य साधून रासेयो पथकाच्या वतीने एचआयव्ही एड्स मानवी जीवनास श्राम या विषयावर निबंध आणि रील मेकिंग स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी श्रीमती भावना कॅम्पबेल आणि श्री विलास गवळी प्रमुख अतिथि म्हणून कार्यक्रमास उपस्थित होते.
- दिनांक १४ ऑगस्ट २०२४ रोजी रासेयो पथकाच्या वतीने 'हर घर तिरंगा' अभियानांतर्गत शहरातून रॅलीचे आयोजन करण्यात आले. यात रासेयो स्वयंसेवकांसमवेत महाविद्यालयातील सर्व कर्मचाऱ्यांनी सहभाग नोंदविला.
- दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२४ रोजी रासेयो पाठक आणि राज्यशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने संविधान जनजागृती या विषयावर पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यात ५० रासेयो स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला.
- दिनांक २८ ऑगस्ट २०२४ रोजी रासेयो पथक २०२४-२५ उद्घाटन समारंभाचे औचित्य साधून रासेयो पथक आणि ग्रामीण रुग्णालय, चिखली यांच्या संयुक्त विद्यमाने आरोग्य तपासणी शिबिराचे आयोजन करण्यात आले.
- दिनांक १७ सप्टेंबर २०२४ ते २ ऑक्टोबर २०२४ या कालावधीत राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने 'स्वच्छता ही सेवा' अभियान राबविण्यात आले. सदर अभियाना दरम्यान महाविद्यालयीन परिसरात स्वच्छता, स्वच्छता जनजागृती रॅली, बस स्थानक आणि मार्केट परिसर स्वच्छता, स्वच्छता जनजागृती पथनाट्य, कापडी पिशव्यांची वाटप, वृक्षारोपण,

स्वच्छता शपथ इत्यादी कार्यक्रम रासेयो स्वयंसेवकांच्या माध्यमातून राबविण्यात आले.

- दिनांक ०१ ऑक्टोबर २०२४ रोजी महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांच्या जयंतीचे आणि दलितमित्र पंढरीनाथजी पाटील यांच्या पुण्यतिथीच्या पूर्वसंध्येला रासेयो पथकाद्वारे स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.
- दिनांक ०७ नोव्हेंबर २०२४ ते १६ नोव्हेंबर २०२४ दरम्यान रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. स्वप्नीलकुमार सुभाषराव काळे यांनी व्यवस्थापन समिती सदस्य म्हणून तर रोहित भगवान सरोदे या रासेयो स्वयंसेवकाने स्पर्धक म्हणून आव्हान-२०२५ राज्यस्तरीय आपत्ति व्यवस्थापन शिबिर यामध्ये संत गाडगे बाबाब अमरावती विद्यापीठ, अमरावती येथे सहभाग नोंदविला.
- दिनांक २६ नोव्हेंबर २०२४ ते ०६ डिसेंबर २०२४ दरम्यान कुल्लू, हिमाचल प्रदेश येथे झालेल्या राष्ट्रीय साहसी शिबिरात रासेयो स्वयंसेविका कु. उर्मिला विजय काळे या विद्यार्थ्याने सहभाग नोंदविला.
- दिनांक २६ नोव्हेंबर २०२४ रोजी रासेयो पथक आणि राज्यशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'राष्ट्रीय संविधान दिन' म्हणून साजरा करण्यात आला. यावेळी रासेयो स्वयंसेवकांना संविधान जनजागृती शपथ देण्यात आली.
- दिनांक ०१ डिसेंबर २०२४ रोजी रासेयो स्वयंसेविका कु. प्रांजली दिगंबर ढोकणे हिला एड्स जनजागृती स्पर्धा २०२४-२५ या स्पर्धेचे 'जागतिक एड्स दिनी' मा. जिल्हा शल्य चिकित्सक बुलढाणा यांच्या हस्ते जिल्हास्तरीय प्रथम पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.
- दिनांक ०२ डिसेंबर २०२४ रोजी 'जागतिक एड्स दिना' निमित्त रासेयो पथक आणि ग्रामीण रुग्णालय, चिखली यांच्या वतीने रांगोळी स्पर्धा पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.
- दिनांक २० डिसेंबर २०२४ रोजी रासेयो पथकाच्या वतीने वैराग्यामुर्ती संत गाडगे महाराज यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त अंध व अपंग निवासी शाळा चिखली येथील अपंग विद्यार्थ्यांना ब्लॅकेट वाटप करण्यात आले.

➤ दिनांक २५ डिसेंबर २०२४ रोजी रासेयो पथक आणि राष्ट्रीय छात्रसेना यांच्या संयुक्त विद्यमाने रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर रक्तदान शिबिरात एकूण ९२ रक्तदात्यांनी रक्तदान करून सहभाग नोंदविला.

➤ दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ रोजी रासेयो पथकाच्या वतीने भारताचे प्रथम कृषिमंत्री डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख यांच्या जयंतीनिमित्त भाऊसाहेबांच्या जीवनपटावर आधारित रॅलीचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच रांगोळी स्पर्धा, पोस्टर स्पर्धा, निबंध स्पर्धा आणि वादविवाद स्पर्धा इत्यादी स्पर्धेमध्ये रासेयो स्वयंसेवकांनी सहभाग नोंदविला.

➤ दिनांक ३ जानेवारी २०२५ रोजी 'प्रजासत्ताक दिना' निमित्त रासेयो स्वयंसेवक पंकज गणेश ढवळे याला त्याने आयोग्य जनजागी क्षेत्रात केलेली भरीव कामगिरीबद्दल त्याचा जिल्हास्तरीय आरोग्य गौरव पुरस्कार २०२३-२४ ने मा. जिल्हा शल्य चिकित्सक यांच्या हस्ते सन्मानित करण्यात आले.

➤ दिनांक १ फेब्रुवारी २०२५ ते ८ फेब्रुवारी २०२५ दरम्यान राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने सात दिवसीय विशेष निवासी श्रमसंस्कार शिबिर दत्तकग्राम वळती तालुका चिखली येथे पार पडले.

➤ दिनांक १९ फेब्रुवारी २०२५ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने छत्रपती शिवाजी महाराज यांची जयंती मोठ्या उत्साहाने साजरी करण्यात आली. यावेळी शिवरायांचा इतिहास रॅलीच्या माध्यमातून शहरवासीयांना उलगडून दाखविण्यात आला.

डॉ. सुनिता कलाखे
महिला तक्रार अहवाल

महामानवांच्या जयंती पुण्यतिथी उत्साचे अहवाल

सत्र २०२४-२५ मध्ये विद्यार्थ्यांना थोर पुरुषांच्या कार्या बद्दल माहिती व्हावी यासाठी महाविद्यालयात प्राचार्या डॉ. एम. टी. निकम व डॉ. व्ही. यु. पोच्छी यांच्या मार्गदर्शनात महापुरुषांच्या जयंती पुण्यतिथीनिमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

अ.क्र.	जयंती-पुण्यतिथी	तारीख
१	सावित्रीबाई फुले जयंती	०३ जानेवारी
२	जिजाऊ जयंती	१२ जानेवारी
३	स्वामी विवेकानंद जयंती	१२ जानेवारी
४	नेताजी सुभाषचंद्र जयंती	२३ जानेवारी
५	बाळासाहेब ठाकरे जयंती	२३ जानेवारी
६	संत रविदास महाराज जयंती	१२ फेब्रुवारी
७	स्व. वसंतराव धोत्रे साहेब जयंती	१४ फेब्रुवारी
८	संत सेवालाल महाराज जयंती	१५ फेब्रुवारी
९	छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती	१९ फेब्रुवारी
१०	बाळशास्त्री जांभेकर जयंती	२० फेब्रुवारी
११	संत गाडगेबाबा जयंती	२३ फेब्रुवारी
१२	यशवंतराव चव्हाण जयंती	१२ मार्च
१३	शहीद दिन	२३ मार्च
१४	स्व. भागवतराव (रावसाहेब) झोल जयंती	२३ मार्च
१५	महात्मा ज्योतिबा फुले जयंती	११ एप्रिल
१६	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती	१४ एप्रिल
	महाराणी ताराबाई जयंती	
१७	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज जयंती	३० एप्रिल
१८	महात्मा बसवेश्वर जयंती	३० एप्रिल
१९	छत्रपती संभाजी महाराज जयंती	१४ मे
२०	स्वातंत्र्यवीर सावरकर जयंती	२८ मे
२१	महाराणा प्रतापसिंह जयंती	२९ मे
२२	अहिल्यादेवी होळर जयंती	३१ मे
२३	राजर्षी शाहू महाराज जयंती	२६ जून
२४	वसंतराव नाईक जयंती	१ जुलै
२५	लोकमान्य टिळक जयंती	२३ जुलै

२६	साहित्यरत्न अण्णाभाऊ साठे जयंती	१ ऑगस्ट
२७	क्रांतिसिंह नाना पाटील जयंती	३ ऑगस्ट
२८	श्री चक्रधर स्वामी जयंती	२५ ऑगस्ट
२९	राजे उमाजी नाईक जयंती	७ सप्टेंबर
३०	प्रबोधनकर ठाकरे जयंती	१७ सप्टेंबर
३१	दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील जयंती	२० सप्टेंबर
३२	पंडित दीनदयाळ उपाध्याय जयंती	२५ सप्टेंबर
३३	महात्मा गांधी जयंती	०२ ऑक्टोबर
३४	लाल बहादूर शास्त्री जयंती	०२ ऑक्टोबर
३५	दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील पुण्यतिथी	०२ ऑक्टोबर
३६	महर्षी वाल्मिकी जयंती	०७ ऑक्टोबर
३७	डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम जयंती	१५ ऑक्टोबर
३८	स्व. बाबासाहेब धारफळकर जयंती	२४ ऑक्टोबर
३९	इंदिरा गांधी पुण्यतिथी	३१ ऑक्टोबर
४०	सरदार वल्लभभाई पटेल जयंती	३१ ऑक्टोबर
४१	स्व. वासुदेवराव (दादासाहेब) काळमेघ जयंती	०८ नोव्हेंबर
४२	पंडित जवाहरलाल नेहरू जयंती	१४ नोव्हेंबर
४३	बिरसा मुंडा जयंती	१५ नोव्हेंबर
४४	इंदिरा गांधी जयंती व राष्ट्रीय एकात्मता दिन	१९ नोव्हेंबर
४५	संविधान दिन	२६ नोव्हेंबर
४६	संत संताजी जगनाडे महाराज जयंती	०८ डिसेंबर
४७	अटल बिहारी वाजपेयी जयंती	२५ डिसेंबर
४८	शिक्षणमहर्षी डॉ. पंजाबराव देशमुख	२७ डिसेंबर जयंती

दलितमित्र समाजभूषण पंढरीनाथ पाटील जयंती - पुण्यतिथी अहलवा -

कृषिरत्न डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्यासोबत शिक्षणाची गंगा बुलडाणा जिल्ह्यात घरोघरी पोहचवणारे माजी राज्यसभा सदस्य तसेच समाजभूषण, दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील यांच्या जयंतीनिमित्त अभिवादन कार्यक्रम २० सप्टेंबर रोजी संपन्न झाला. या अभिवादन कार्यक्रमासाठी महाविद्यालय परिसरातील समाधी स्थळावर फुलांच्या आकर्षक रांगोळी काढण्यात

आली. समाधीला फुलांनी सुशोभित केले गेले. याप्रसंगी मुख्याध्यापक, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते. डॉ. पंजाबराव देशमुख जयंती उत्सव अहवाल -

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात शिक्षणमहर्षी, कृषिरत्न डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या १२६ व्या जयंती उत्सावानिमित्त २४ डिसेंबर २०२४ ते २७ डिसेंबर २०२४ या कालावधीत विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. दि. २४ डिसेंबर रोजी गणित विभागामार्फत श्रीनिवास रामानुजन यांच्या जयंतीनिमित्त गणितीय मॉडेल रांगोळी स्पर्धा व गणितीय भितीपत्रक स्पर्धा घेण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्राचार्या डॉ. एम.टी. निकम उद्घाटक म्हणून विष्णू पडघान पाटील, प्रा. दिलीप उन्हाळे हे उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी प्रा. पुनम वैद्य, प्रा. पवनकुमार बनसोडे यांनी परिश्रम घेतले.

दि. २५ डिसेंबर रोजी रांगोळी, भितीपत्रक स्पर्धा, थाली सजावट व निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. शंतनू पाटील तर उद्घाटक मा. मधुकर पाटील हे होते. याच दिवशी राष्ट्रीय सेवा योजना व राष्ट्रीय छात्रसेना यांच्या संयुक्त विद्यमाने रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी सुमारे १०० जणांनी रक्तदान केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. डॉ. निलेश गावंडे तर उद्घाटक मा. सत्यजित राऊत हे होते.

याच दिवशी सकाळी आनंद मेळावा या कार्यक्रमाचा सर्व विद्यार्थी व कर्मचारी यांनी छगन आनंद घेतला. या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना व्यावहारिकता अनुभवायला मिळाली. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. बाबासाहेब भोंडे तर उद्घाटक मा. संतोषराव पाटील हे होते.

दि. २६ डिसेंबर रोजी सकाळी ७.३० ला प्रभातफेरीचे आयोजन करण्यात आले होते. छत्रपती शिवाजी महाराज, महात्मा ज्योतिबा फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पुतळ्यांना अभिवादन करून प्रभातफेरी महाविद्यालयात परतली. दुपारच्या सत्रामध्ये शिक्षण महर्षी डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे जीवन व कार्य या विषयावर संस्थेचे सदस्य हेमंतभाऊ काळमेघ यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. पी. एस. वायाळ हे होते.

२७ डिसेंबर रोजी सकाळी महाविद्यालयामध्ये शिक्षणमहर्षी, कृषिरत्न डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या १२६ व्या जयंतीनिमित्त प्राचार्य व सर्व कर्मचारी यांनी भाऊसाहेबांना अभिवादन केले.

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती उत्सव - १९ फेब्रुवारी २०२५ रोजी छत्रपती शिवाजी महाराज जयंतीनिमित्त महाविद्यालयातून भव्य मिरवणूक काढण्यात आली. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी पारंपारिक वेशभूषा परिधान करून लेझीम खेळण्याचा आनंद लुटला. महाविद्यालयातील पदवीत्तर पदवीचा विद्यार्थी पंकज डवळे याने छत्रपती शिवाजी महाराज यांची वेशभूषा घेऊन मिरवणुकीची शोभा वाढवली. अत्यंत दिमाखदारपणे हि मिरवणूक शहरातील छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या पुतळ्याला पुष्पहार अर्पण करून महाविद्यालयात परतली. या मिरवणुकीत महाविद्यालयातील सर्व कर्मचारी वर्ग विद्यार्थी सहभागी झाले. या मिरवणुकीसाठी प्राचार्य डॉ. व्ही. यु. पोच्छी, इतिहास विभागप्रमुख डॉ. व्ही. आर. पडवाल यांनी परिश्रम घेतले.

प्रा. सतिश विष्णू काळे
जयंती पुण्यतिथी उत्सव समिती

ग्रंथालय विभाग

सत्र २०२४-२०२५

आजचे युग हे स्पर्धेचे युग आहे. आजच्या ज्ञानरुपी स्पर्धेत विद्यार्थ्यांना सक्षमतेने टिकविण्यासाठी माहिती व ज्ञानाची विविध साधने आणि संसाधने यांचा उपयोग करावा लागतो. १९६७ साली स्थापन झालेल्या श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयाचे ग्रंथालय आज माहिती तंत्रज्ञानाच्या उपयोगाने विकासाकडे वाटचाल करीत आहे. अध्यापन आणि अध्ययन यातील महत्त्वाचा दुवा ग्रंथालय कार्य करीत असते. महाविद्यालयातील तसेच समाजातील सर्व घटकांसाठी ग्रंथालय हे ज्ञानरुपी भांडार आहे. विविध कला, संस्कृति, भाषा-विज्ञान, तंत्रज्ञान या सारख्या विषयांचे तसेच अभ्यासक्रमातील सर्वकष विषयांचा समावेश असलेली ग्रंथ, संदर्भ ग्रंथ नियतकालिके, ई-संसाधने ग्रंथालयामध्ये उपलब्ध करून देण्यात येतात. ज्यांचा उपयोग हा ज्ञान समृद्धी व संवर्धन व पुनःनिर्मिती यासाठी केला जातो. ग्रंथालयाचे संगणकीकरण पूर्णतः होत आहे. या सोबतच बारकोड प्रणालीचा सुद्धा वापर ग्रंथालयामध्ये करण्यात येणार आहे.

सत्र २०२४-२०२५ ग्रंथालयामध्ये एकूण ४८३ सभासद सहभागी झालेले आहेत. ज्यामध्ये १४५ कनिष्ठ महाविद्यालयाची, ३३८ वरिष्ठ महाविद्यालयातील, ३७ शिक्षकसंवर्गातील, २१ शिक्षकेत्तर कर्मचारी, सभासद ग्रंथालयाचे आहेत.

दाखल अंक नोंदवही नुसार ग्रंथालयामध्ये एकूण ४१९०४ इतकी ग्रंथसंपदा आहे. ज्यामध्ये १०१३७ कनिष्ठ महाविद्यालयाची १०८१ किमान कौशल्या अभ्यासक्रमाची, १२२६६ वरिष्ठ महाविद्यालयाची ८१७२ विज्ञान शाखेची विद्यापीठ अनुदानातील ९०६५, ४८७ युजीसी संशोधन प्रकल्पाची ४९८ कौशीप ग्रंथ आहेत.

दाखल खारीज नोंदवहीनुसार ११३३७ ग्रंथ अभ्यासक्रमातून बाद करण्यात आले असून सद्यपरिस्थितीत सुव्यवस्थित असलेली ग्रंथ संपदा ३०३६९ इतकी आहे. दरवर्षी ग्रंथालयात ग्रंथांची भर पडतच असते.

ग्रंथसंपदेमध्ये अभ्यासक्रमाची संदर्भ ग्रंथ स्पर्धा परीक्षेची साहित्यिक कौशल्य चरित्र इ. साहित्याचा समोवशा आहे.

ग्रंथेत्तर साहित्यामध्ये ग्रंथालयामध्ये एकूण ०५ नियतकालिके व मासीके माहिती व संशोधन संवर्धनासाठी उपलब्ध आहेत. ग्रंथालयीन सेवा व सुविधा - ग्रंथालयातर्फे वाचकांना विविध प्रकारच्या सेवा व सुविधा देण्यात येतात. ज्यामध्ये- ग्रंथालय प्रशासन व व्यवस्थापनाद्वारे खालील सेवा आणि सुविधा देण्यात येतात.

- १) ग्रंथ देवघेव २) ग्रंथ सूची सेवा ३) वृत्तपत्रे कात्रणे
 - ४) इंटरनेट सेवा ५) प्रचलित जागरूकता सेवा
 - ६) सार व निर्देशन सेवा ७) आंतर ग्रंथालय देवघेव
 - ८) प्रलेखन सेवा ९) सल्ला व मार्गदर्शक सेवा
 - १०) शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांना मुक्त प्रवेश पद्धती
- ग्रंथालयीन विशेष सेवा -

१) एन-लिस्ट :- ग्रंथालयातर्फे विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्लीच्या आंतर-आंतर विद्यापीठ केंद्र, माहिती व ग्रंथालय अहमदाबादच्या एन-लिस्ट या उपक्रमांतर्गत सद्यास्थितीत ६५०० ई-जर्नल्स व १९९५०० पेक्षा ई-बुक्स सारखी-ई-संसाधने वाचक संशोधक, शिक्षक व अभ्यासक विद्यार्थी यांच्या ज्ञानसमृद्धीकरिता उपलब्ध करून देण्यात येतात.

२) सूचना पेटी :- ग्रंथालयामध्ये ग्रंथालयाच्या विकासाच्या दृष्टीने आवश्यक सूचना विद्यार्थ्यातर्फे मागविण्यात येतात. पेटीतील समर्पक सूचनाना समर्पक प्रतिसाद देण्यात येतो.

३) मोफत इंटरनेट व ई-मेल सेवा : अद्ययावत ज्ञान व माहिती प्राप्तीच्या दृष्टीने महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयामार्फत मोफत इंटरनेट व ई-मेल सेवा देण्यात येते.

४) उत्कृष्ट वाचक पुरस्कार - ग्रंथालयाचा नियमित वाचक असणाऱ्या जास्तीत जास्त ग्रंथालयातून संदर्भ ग्रंथ, कथा, कादंबऱ्या, अभ्यासाची पुस्तके, वर्तमानपत्रे वाचनाऱ्या कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातून एका विद्यार्थ्यांना देण्यात येतो. सत्र २०२३-२०२४ चा उत्कृष्ट वाचक पुरस्कार क.म.वर्ग ११ वी विज्ञान शाखेचा कृष्णा ए. बोरुडे व वरिष्ठ महाविद्यालय कु. भाग्यश्री गणेश साळवे वर्ग बी.ए. भाग - २ या विद्यार्थ्यांना देण्यात आला.

५) ग्रंथालयातील अत्याधुनिक सेवेसाठी उपलब्ध उपकरणे तथा साहित्य - १) संगणक २) ओपॅक ३) स्कॅनर ४) कलर टिव्ही समवेत डीश कनेक्शन ५) बारकोड प्रिंटर व

स्कॅनर ६) हॅकूम क्लिअर ७) फायर एक्सटींग्विशरस, ८) मोबाईलजॅमर

ग्रंथालयातील आयोजित कार्यक्रम :-

दि. ०९.०८.२०२४ रोजी ग्रंथालय शास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांची जयंती ग्रंथालय विभागामध्ये साजरी करण्यात आली. यावेळी प्रतिमेचे पुजन करून डॉ. रंगनाथन यांच्या ग्रंथालय शास्त्रातील योगदानाबद्दल प्रकाश टाकण्यात आला. सोबतच वाचाल तर वाचाल या उपक्रमाविषयी महत्त्व विषद करण्यात आले.

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या जयंती निमित्त आयोजित विविध कार्यक्रमांमध्ये ग्रंथालय विभागामार्फत ग्रंथ प्रदर्शनी आयोजित करण्यात आली. दिनांक २५ डिसेंबर २०२४ श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेचे आजिवन सभासद मा. श्री. संतोषराव डुकरे पाटील यांच्या हस्ते ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन करण्यात आले.

ग्रंथदेव-घेव

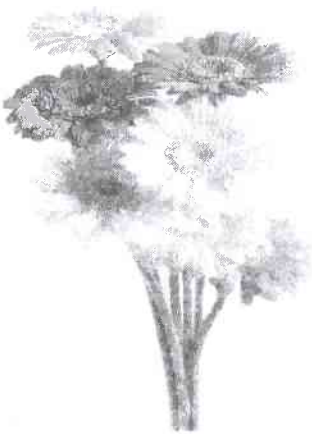
आजतागायत महाविद्यालयीन ग्रंथालयामध्ये विविध विषयाची एकूण ३०२३३ इतकी ग्रंथसंपदा आहे. ग्रंथ देवघेव विभागामार्फत, विद्यार्थी, वाचक, शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी व इतर सभासद इ. यांना ग्रंथ वितरण तथा आदानप्रदान करण्यात येते. ग्रंथालयामध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य देशमुख यांचे नेहमीच सहकार्य असते.

परिवहन समिती अहवाल

सत्र २०२४-२५ शासनाच्या विविध योजना विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचव्यात व विद्यार्थ्यांनी त्याचा फायदा घेऊन आपली शिक्षणाची वाटचाल यशस्वी आणि सुकर करावी या उद्देशाने महाविद्यालयात परिवहन समिती स्थापन करण्यात आली आहे. परिवहन समितीचे प्रमुख प्रा. एस. जे. कोकोडे यांचेकडे वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या एस.टी. पासेसची जबाबदारी देण्यात आलेली आहे आणि प्रा. अ. डी. मुगल यांचेकडे कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या एस.टी. पासेसची जबाबदारी देण्यात आलेली आहे. शैक्षणिक सत्र २०२४-२०२५ मध्ये वरिष्ठ महाविद्यालयामधील एकूण १५० विद्यार्थ्यांना सवलतीच्या दरात एस.टी. पोसेस देण्यात आल्या. कनिष्ठ महाविद्यालयातील वर्ग ११ वी आणि वर्ग १२ वी मधील विद्यार्थ्यांनीना 'राजमाता अहिल्याबाई होळकर मोफत पास' या योजने अंतर्गत एकूण ९३ विद्यार्थ्यांनीना पासेस देण्यात आल्या. तसेच एकूण ६५ विद्यार्थ्यांना सवलतीच्या दरात पासेस देण्यात आल्या. या कार्यासाठी गट शिक्षणाधिकारी पंचायत समिती चिखली तसेच आगार प्रमुख चिखली यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले तसेच सर्व कार्य मा. प्राचार्य, डॉ. वनिता पोच्छी यांचे मार्गदर्शनाखाली यशस्वीरीत्या पूर्ण करण्यात आले.

प्रा. एस. जे. कोकाडे
प्रा. अ. डी. मुगल

कनिष्ठ महाविद्यालय

विभाग अहवाल २०२४-२५

विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास साधण्याच्या दृष्टीने अध्ययन अध्यापना सोबतच इतर विविध सांस्कृतिक, क्रिडा व शिक्षणपुरक कार्यक्रम व उपक्रम सुद्धा कनिष्ठ महाविद्यालयाच्यावतीने राबविण्यात येतात. शैक्षणिक सत्र २०२४-२५ मध्ये इयत्ता ११ व १२ वी एकूण ६०२ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत. दि. ०१/०७/२०२४ ला शैक्षणिक सत्र सुरु झाले. जून २०२४ ते डिसेंबर २०२४ पर्यंत इयत्ता १२ वी चा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यात आला. व इयत्ता ११ वी चा अभ्यासक्रम जानेवारी २०२५ पर्यंत पूर्ण करून इयत्ता १२ वी चा सुरु करण्यात आला.

शैक्षणिक अभ्यासक्रमा सोबतच अभ्यासपूरक शैक्षणिक कार्यक्रम सुद्धा घेण्यात आले ते पुढील प्रमाणे.....

१) दि. २५/०७/२०२४ ला इयत्ता अकरावीत नूतन प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे स्वागत प्रारंभ या कार्यक्रमाद्वारे घेण्यात आले. कार्यक्रमांचे अध्यक्ष मा. दिलीपभाऊ इंगोले, कोषाध्यक्ष श्री शिवाजी शिक्षण संस्था अमरावती हे होते. मा. अनिल अकाळ शिक्षणाधिकारी बुलढाणा व मा. आशिष वाघ उपशिक्षणाधिकारी बुलढाणा हे उपस्थित होते. मा. प्राचार्य डॉ. एम.टी. निकम यांच्या मार्गदर्शनाखाली सदर कार्यक्रम यशस्वी झाले. त्याकरिता सर्व सहकारी शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी बंधू व भगिनीने सहकार्य केले.

२) दि. १९/०७/२०२४ रोजी राजमाता जिजाऊ युवती स्वरक्षण कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

३) दि. ०४/०८/२०२४ ला महाविद्यालयीन शिक्षकामार्फत गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांना मोफत गणवेश वाटप करण्यात आले.

४) दि. २६/०८/२०२४ ते ३०/०८/२०२४ या कालावधीत दलितमित्र समाजभूषण पंढरीनाथजी पाटील यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त पोस्टर स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा व निबंध स्पर्धा घेण्यात आली.

५) दि. १९/०८/२०२४ ला रक्षाबंधनानिमित्त पर्यावरण पुरक राखी स्पर्धा घेण्यात आली.

६) दि. १६/०९/२०२४ ला ओझोन दिन साजरा करण्यात आला.

७) दि. १० डिसेंबरला वरीष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातर्फे 'मानवी हक्क दिन' साजरा करण्यात आला.

८) दि. २४/११/२०२४ ला गणित दिवसानिमित्त वेगवेगळ्या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये वक्तृत्व स्पर्धा, भित्ती चित्र स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा व शैक्षणिक उपकरणे बनविण्याची स्पर्धा घेण्यात आली.

९) ऑगस्ट २०२४ ते ऑक्टोबर २०२४ या कालावधीत जिल्हा क्रिडा मार्फत घेण्यात आलेल्या क्रिडा स्पर्धेत महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. तालुका जिल्हा व विभागीय पातळीवर महाविद्यालयाने नेतृत्व केले. या स्पर्धेत कु. समृद्धी विजय चाकोते खो खो स्पर्धेत राष्ट्रीय पातळीवर खेळली. तसेच कु. साक्षी खरात ही नेमबाजी मध्ये विभागीय पातळीवर खेळली.

१०) डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख यांच्या १२६ व्या 'शतकोत्तर रौप्य महोत्सवी व वर्षानिमित्त' भाऊसाहेबांचे जीवन व कार्यावर दि. २२/१२/२०२४ ते २६/१२/२०२४ या कालावधीत वेगवेगळ्या स्पर्धा घेण्यात आल्या. त्यामध्ये भाषण स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा, भित्ती चित्र स्पर्धा, गीत गायन स्पर्धा इ. स्पर्धा घेऊन "जयंती उत्सव" मोठ्या उत्साहाने साजरा करण्यात आला.

११) दि. ०३/०१/२०२४ ला क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंती निमित्त महिला कायदेविषयक कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेला सौ. स्वाती सावजी व डॉ. प्रतिक्षा वायाळ यांनी मार्गदर्शन केले.

१२) दि. १५/१२/२०२४ ला चिखलदरा शैक्षणिक सहलीचे प्रा. मुगल सर व प्रा. उन्हाळे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली सहलीचे आयोजन करण्यात आले.

१३) दि. २३/०१/२०२५ ला इयत्ता १२ वी च्या विद्यार्थ्यांना "निरोप समारंभ" कार्यक्रम "उडाण" घेण्यात आला.

१४) दि. २५/०१/२०२५ ला मतदार जागृती दिन साजरा करण्यात आला.

१५) दि. २८/०१/२०२५ ला पालक शिक्षक संघ, माता पालक संघाची सभा घेण्यात आली. व हळदी कुंकू कार्यक्रम घेण्यात आला.

१६) सत्र २०२४-२५ या शैक्षणिक सत्रामध्ये महापुरुषांच्या जयंती व पुण्यतिथी साजरी करण्यात आली.

वरील सर्व कार्यक्रम मा. प्रा. डॉ. एम. टी. निकम यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आले. तसेच कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी कनिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक बंधु-भगिनींनी परिश्रम घेतले.

प्रा. डी. आर. उन्हाळे
कनिष्ठ महाविद्यालय

कनिष्ठ महाविद्यालय शैक्षणिक सहल अहवाल २०२४-२०२५

विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा शिक्षण हे केवळ परिक्षा केंद्रित न राहता विद्यार्थी हितासाठी अभ्यासपुरक कार्यक्रमसोबत विद्यार्थ्यांना ऐतिहासिक वारसा, निसर्गाचे अवलोकन व्हावे या दृष्टीने शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात येते.

शैक्षणिक सत्र २०२४-२०२५ मध्ये दि. १५/१२/२०२४ ला चिखलदरा येथे मा. प्राचार्य डॉ. एम. टी. निकम यांच्या मार्गदर्शनाखाली व श्री .ए. डी. मुगल, श्री डी. आर. उन्हाळे यांच्या नेतृत्वात सहलीचे आयोजन करण्यात आले. सदर सहलीमध्ये ८२ विद्यार्थी व १० शिक्षक सहभागी झाले होते.

प्रा. डी. आर. उन्हाळे
कनिष्ठ महाविद्यालय

कनिष्ठ महाविद्यालय परिक्षा विभाग अहवाल २०२४-२०२५

विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक प्रगतीचे मूल्यमापन हे विविध प्रकारच्या परिक्षाद्वारेच केल्या जाते. विद्यार्थ्यांनी वर्षभर केलेल्या परिश्रमाचे मूल्यमापन महाराष्ट्र राज्य व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाद्वारे निर्धारित केलेल्या पद्धतीनुसार केले जाते. इयत्ता १२ वी चे मूल्यमापन मंडळाद्वारे आयोजित परिक्षा द्वारे केले जाते.

सत्र २०२४-२०२५ मध्ये महाराष्ट्र राज्य माध्य. व उच्च माध्यमिक मंडळाने घेतलेल्या इयत्ता १२ वी च्या परिक्षामध्ये महाविद्यालयाने घवघवीत यश संपादित केले असून तीनही शाखांचा निकाल १००% लागला आहे. शाखानिहाय प्रथम आलेले विद्यार्थी

१) कला शाखा	सोपान हेगले	८५.६७%
२) विज्ञान शाखा	कु. पलक कलंत्री	८७.३३%
३) वाणिज्य शाखा	निवृत्ती पोटे	८५.८३%

सर्व गुणवान विद्यार्थ्यांचे मा. प्राचार्य डॉ. एम. टी. निकम, सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर यांनी अभिनंदन केले. व पुढील वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या.

प्रा. डी. आर. उन्हाळे
कनिष्ठ महाविद्यालय

बालिका दिन

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात ३ जानेवारी २०२५ रोजी क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांची जयंती उत्साहात साजरी करण्यात आली. महाविद्यालयातील मराठी विभाग व अंतर्गत तक्रार निवारण समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या नवनियुक्त प्राचार्या डॉ. वनिता पोच्छी या होत्या. डॉ. मुक्ती जाधव (अध्यक्ष, आय.सी.सी.), डॉ. सोनाली गायकवाड आणि कनिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापिका उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. अमृता भोरे यांनी केले. यावेळी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवन व कार्यावर आपली मनोगत व्यक्त केली.

डॉ. मुक्ती जाधव यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या शैक्षणिक माहितीपर भाषण दिले. प्राचार्या डॉ. वनिता पोच्छी यांनी विद्यार्थ्यांना शिक्षणाबरोबरच स्वयंशिस्तीचे महत्त्व प्रतिपादित केले.

आय.सी.सी. प्रेसिडिंग
ऑफिसर

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम

सत्र २०२४-२०२५ विद्यार्थ्यांमध्ये व्यवसायिक कौशल्य विकसित करून त्यांना रोजगार उपलब्ध व विद्यार्थी स्वावलंबी व्हावे या उद्देशाने महाविद्यालयामध्ये वर्ग ११ वी आणि वर्ग १२ या स्तरावर व्यवसायिक अभ्यासक्रम राबविले जातात. या अभ्यासक्रमांतर्गत महाविद्यालयामध्ये इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी आणि ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी या दोन अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश दिल्या जातो. शैक्षणिक सत्र २०२४-२०२५ मध्ये वर्ग ११ वी मध्ये २१ विद्यार्थी व वर्ग १२ वी मध्ये १५ विद्यार्थी यांनी प्रवेश घेतलेले आहेत. सत्र २०२३-२०२४ मध्ये महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाने घेतलेल्या वर्ग १२ वी च्या परिक्षेमध्ये या विभागाचा निकाल १०० टक्के लागला आहे. महाविद्यालयाच्या प्राचार्या, डॉ. वनिता पोच्छी मॅडम यांच्या मार्गदर्शनानुसार वरिल अभ्यासक्रम यशस्वीरित्या सुरू आहेत.

प्रा. अ. डी. मुघल

महिला तक्रार निवारण समिती अहवाल

महिलांना आर्थिक, सामाजिक, शैक्षणिक आणि राजकीय क्षेत्रांमध्ये पुरुषांच्या बरोबरीने हक्क आणि दर्जा देणे आर्थिक बंधनातून मुक्त करणे. त्यांना स्वतंत्र आणि सामर्थ्य देणे अर्थव्यवस्थेत पूर्णपणे आणि मुक्तपणे सहभाग होण्याची क्षमता देणे. महिलांना ज्ञान आणि कौशल्य तसेच संसाधनसह सुसज्ज करणे. या अनुषंगाने श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालयात महिला तक्रार निवारण समिती व माता पालक संघ यांच्या संयुक्त विद्यमाने कार्यक्रमाचे आयोजित करण्यात आला होता. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. वनिता पोच्छी, कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते, प्रा. योगिनी सुरडकर आणि प्रा. शालिनी काटोले होत्या. प्रा.

शालिनी काटोले यांनी आपल्या मार्गदर्शनातून महाविद्यालयात कार्यरत असलेल्या महिला तक्रार निवारण समिती विषयी माहिती देऊन विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण व्हावी या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांना माहिती दिली. तसेच कार्यक्रमाचे दुसरे वक्ते प्रा. योगिनी सुरडकर यांनी आपल्या मार्गदर्शनात महाविद्यालयात असणाऱ्या सोयी सुविधांना विद्यार्थ्यांनी स्वतःच्या तसेच शैक्षणिक प्रगतीसाठी उपयोग करून घ्यावा असे आवाहन केले. या कार्यक्रमाला ६८ विद्यार्थ्यांनी आणि पालकांनी उत्फुर्त सहभाग नोंदविला.

डॉ. सुनिता कलाखे
महिला तक्रार अहवाल

य.च.म.मुक्त विद्यापीठ अभ्यासकेंद्र - अहवाल २०२४-२५

भारतात इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठ हे असे मुक्तविद्यापीठ आहे की जे दूरस्थ व मुक्त शिक्षणक्रम राबवत आले आहे. या विद्यापीठात सध्या इंग्रजी व हिंदी या दोनच माध्यमातून शिक्षण घेण्याची सोय आहे. शिवाय या विद्यापीठाची अभ्यासकेंद्रे महाराष्ट्रात तुरळक आहेत. भाषेचा अडसर व फार दूर अंतर असल्यामुळे तेथे जाऊन शिक्षण घेणे अवघड व दुरापास्त आहे.

ज्या व्यक्ती काही अडचणीमुळे शिक्षण प्रवाहात येऊ शकल्या नाहीत. अनेक मुलींचे बारावी झाल्यानंतर विवाह होतात. त्यामुळे त्यांची शिकण्याची इच्छा असूनही शिकता येत नाही. बरेच युवक आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातले असल्यामुळे नियमित शिक्षण सोडून मोलमजुरी करून कुटुंबाला आर्थिक हातभार लावतात. शिवाय जे युवक अर्धवट शिक्षण सोडून शासकीय, निमशासकीय अथवा कंपनीमध्ये नोकरी करतात. अशा अनेक व्यक्तींची शिकण्याची इच्छा यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाने पूर्ण केली आहे. यशवंतराव चव्हाण यांनी मात्र महाराष्ट्राची मातृभाषा मराठी असल्यामुळे

शिक्षणाचे माध्यम मराठी असावे असा विचार मांडला आणि त्यांची अंमलबजावणी देखील केली.

‘ज्ञानगंगा घरोघरी’ आणि ‘बहुजन हिताय बहुजन सुखाय’ या दोन ध्येयांने प्रेरित होऊन यशवंतराव चव्हाण यांनी नाशिक येथे यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाची स्थापना एक जुलै १९८९ रोजी केली. मातृभाषा हीच ज्ञानभाषा असावी, परीक्षेचे माध्यम देखील मराठी असावे आणि ते सहज आणि जवळ उपलब्ध करून द्यावे हा विचार यशवंतराव चव्हाण यांनी मांडला. त्यानुसार अनेक शहरी व ग्रामीण महाविद्यालयात मुक्त विद्यापीठाची अभ्यासकेंद्रे स्थापन करण्यात आली.

किमान सातवी उत्तीर्ण असलेले, दहावीत किंवा बारावीत गणित वा इंग्रजी येत नाही म्हणून वारंवार नापास झालेले तथा कायमचे शिक्षण सोडून घरी बसलेले विद्यार्थी पदवी शिक्षण घ्यावयाची इच्छा असूनही पारंपारिक पद्धतीने शिक्षण घेऊ शकत नव्हते. अशासाठी या विद्यापीठाने पूर्वतयारी शिक्षणक्रम तयार केला. शासनाची व विश्वविद्यालयाची अधिकृत मान्यता घेतली आणि हा पूर्वतयारी शिक्षणक्रम राबवून उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना पदवी शिक्षणक्रमाच्या प्रथमवर्षाला सरळ प्रवेश घेता येतो. या तरतुदीमुळे अनेक विद्यार्थी/विद्यार्थीने सर्टिफिकेट कोर्स, डिप्लोमा कोर्स, पदवी व पदव्युत्तर होऊन आज रोजी स्वतःचा छोटामोठा व्यवसाय करून उदरनिर्वाह करित आहे. बरेच विद्यार्थी स्पर्धा परिक्षा देऊन राजपत्रित अधिकारी होऊन नोकरीवर लागलेले आहेत. ही सर्व मुक्त विद्यापीठाची देणगी आहे असे ते समजतात.

विशेष बाब म्हणजे या विद्यापीठाचे अध्ययन साहित्य म्हणजेच पुस्तके ही दर्जेदार असून ती पुस्तके एम.पी.एस.सी. व यू.पी.एस.सी. या स्पर्धा परीक्षेसाठी अतिउत्तम असून ती संग्रही ठेवण्यासारखे आहे. पारंपारिक विद्यापीठातील आजची शिक्षण पद्धती परीक्षकेंद्री आहे तर मुक्त विद्यापीठ हे ज्ञान संपादनावर जास्त भर देते. विद्यार्थ्यांनी जास्तीत जास्त वाचन करावे आणि परीक्षेत कमीत कमी लिहावे हा विद्यापीठाचा मूळ उद्देश आहे.

आज सर्वात अधिक निकड जर कशाची असेल तर ती देशातील प्रत्येक व्यक्तीच्या वृत्तीत बदल घडवून आणण्यासंबंधीची आहे. जोपर्यंत आपण व्यक्तींच्या दृष्टीकोनात व प्रवृत्तीत क्रांतिकारक बदल घडवून आणीत नाही तोपर्यंत आपला देश, आपले राज्य जुन्या चाकोरीच्या बाहेर पडणार नाही. हे महान कार्य फक्त शिक्षणच करून

शकते. एवढी ताकत शिक्षणात आहे. वाचनात आहे आणि म्हणून संपूर्ण राज्य साक्षर झाले पाहिजे, नव्हे देश साक्षर झाला पाहिजे. शंभर टक्के व्यक्ती साक्षर करण्याचे काम केवळ पारंपारिक शाळा-महाविद्यालये पूर्ण करू शकत नाही, तर या कामी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिकने ‘ज्ञानगंगा घरोघरी’ पोहचून शिक्षण देण्याचे मोलाचे काम केले आहे हे कदापिही विसरून चालणार नाही. राज्य साक्षर करण्यात मुक्त विद्यापीठाने खारीचा वाटा उचलला आहे असे म्हटले तर वावगे ठरू नये असे मला वाटते.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक चे शहरी ते ग्रामीण स्तरपर्यंत अनेक अभ्यास केंद्राचे जाळे पसरलेले आहे. जे विद्यार्थी वंचित, दुर्लक्षित आणि शिक्षण प्रवाहाच्या बाहेर आहेत अशांना शिक्षणाच्या प्रवाहात आणण्याचे कार्य या विद्यापीठाने केले आहे हे फार मोठे आव्हान विद्यापीठाने स्वीकारले आहे.

श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय चिखली या महाविद्यालयात दिनांक २३ जुलै २०१२ रोजी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या अभ्यासकेंद्राची रीतसर स्थापना झाली. आजरोजी अठरा वर्षे या अभ्यासकेंद्रास झाली असून सध्या येथे बी.ए.एम.ए. (इंग्रजी) व एम.ए. (अर्थशास्त्र) एम.ए. (राज्यशास्त्र), एम.बी.ए. हे शिक्षणक्रम राबविले जात आहे. आज रोजी या अभ्यासकेंद्रावर एकूण ५४६ विद्यार्थी दूरस्थ पद्धतीने शिक्षण घेत आहे. या ठिकाणी केंद्रप्रमुख म्हणून डॉ. व्ही.यु.पोच्छी, केंद्रसंयोजक म्हणून डॉ. गणेश मालटे, केंद्रसहाय्यक श्री एस.एस. सोळंकी आणि तांत्रिक सहाय्यक म्हणून एस. एस. कदम सहसहाय्यक प्रा. एस. बी. उन्हाळे शिपाई म्हणून श्री.ए. टी. पवार यांनी शैक्षणिक सत्र २०२४-२५ प्रशासकीय कर्मचारी म्हणून काम पाहिले आहे.

तसेच पुढील शैक्षणिक सत्रामध्ये एम.कॉम. बी.कॉम, एम.एस्सी. (Maths), एम.एस्सी. (Environmental Science) आणि मराठी, इतिहास या विषयामध्ये एम.ए. हे पदव्युत्तर शिक्षणक्रम सुरु करण्याचा प्रयत्न माननीय प्राचार्य डॉ. व्ही. यु. पोच्छी यांनी व्यक्त केला आहे.

डॉ. गणेश मालटे
(केंद्रसंयोजक)

Report on Induction Program for Newly Admitted Students of B.Sc. I (NEP-2020)

Title of the Activity: Induction Program for Newly admitted students NEP-2020.

Date: 06 September 2024

Notice: Leaflet is attached with this report **Organizer:** Dr. M.T. Nikam , Principal

Chief Guest: Dr. P.S. Wayal

IQAC Coordinator: Dr. V. U. Pochhi

Faculty In-charge: Dr. G.G. Malte, Dr. M.E. Jadhav

Organizing Member : All teaching & non-teaching staff

No. of Participants: 63

The Practice/Activity:

Objective: This year is very important because Sant Gadge Baba Amravati University is going to implement the NEP-2020, hence our college implement the same as per university rules and regulations. The main objective of induction is to provide the new students with necessary information, resources, and motivation to ensure their effective integration into the new college/University environment.

Induction program is events and activities held immediately before and/or at the beginning of the academic year. The main learning objectives are usually to welcome new students, provide an opportunity to meet other students as well as staff, and help new students settle into and navigate university/ college life.

Shri Shivaji Science College Chikhli, organized Induction Program for Newly admitted students dated 06/09/2024 Program starts at 11.00 AM with anchoring of Dr. P. B. Nalle, First of all the welcome address given by Dr. V. Pochhi and then speech given by Chief Guest Dr. P.S. Wayal.

The keynote speaker Dr. J. J. Jadhao and Dr. S. N. Chinchole from Jijamata College Buldana deliver a speech on NEP-2020. This is much useful for newly admitted students. Then the speech given by Dr. M. T. Nikam Principal of the College.

At last vote of thanks given by Dr. D. N. Bhoyar sir and with the permission of organizer and committee member the program ends at 3.00 PM with national anthem.

Students and faculties for induction program

Action Taken:

1. It is decided to organize Induction Program for newly admitted Students
2. A committee for the organization for the program was formed.
3. The members of the committee are mentioned in above report.
4. The work was distributed among the committee members.
5. A Boucher of the program was prepared and posted on WhatsApp group of the college and different groups of the students.
6. With the help of this program student aware about the induction program and its importance.
7. Feedbacks of participants were collected through offline analyzed.

National Cadet Corps

Annual Reports 2024-25

National cadet corps (NCC) is one of the prime activities of our college, which is started in 1979 to develop qualities of character, courage, comradeship, discipline, leadership and secular outlook, spirit of adventure and sportsmanship and ideals of selfless service among the youths to make them useful citizens.

In our college there are total 136 vacancies for cadets. Out of 136 vacancies 89 are for boys and 47 are for girls. In this academic year, cadets participated in various camps and social activities are as follows:-

A) **TSC IBC Camp :-** In TSC IBC camp was organized from 10th Jun 2024 to 19th Jun 2024 at Amravati. Eight cadets participated and completed TSC IBC training camp.

B) **Annual Training Camp:-** Annual training camp was organized in Jun & July 2024 at Khamgaon. Our 100 cadet took participation in this camp & in actively engaged in activities like firing, cross country, Drill and Cultural competitions and won overall championship.

C) **RDC IGC 2024 At Pune :-** In RDC IGC camp was organized from 13th Oct 2024 to 22th Oct 2024 at Pune. Three cadets participated and completed IGC training camp.

1) SUO TANVI BHALERAO 2) SUO PARVEJ PATHAN 3) JUO SUVARNA PADALE

D) **Shri Shivaji Tracking Trail At Kolhapur :-** STT Camp was organized at Kolhapur to Pawan Khind from 5th Nov 2024 to 14th Nov 2024. Three cadets & ANO were selected for this camp.

1) Lt. K. R. PADGHAN – ANO 2) JUO KIRAN MAHALANKAR

3) SGT VIKI DEVKULE 4) CDT SHAILESH GHANGURDE

E) **Army Attachment Camp At Kamptee :-** Army attachment camp was organized from 23rd Sep 2024 to 4th Sep 2024 at Kamptee. Our 10 cadets took participation and completed training.

Social Activities:-

1) **Anti-Tobacco Day Awareness Rally :-** Anti-Tobacco Day Awareness was organized on dated 31st May 2024. Lt. K.R. Padghan anchored this programme. JUO Kiran Mahalankar expressed vote of thanks. Dr. M. T. Nikam delivered welcome address & told about the importance of anti-tobacco day.

2) **Environment Day :-** Environment Day was organised in college Campus on dated 6th Jun 2024. Dr. M. T. Nikam inaugurated this programme.

3) **Shiv Rajyabhishek Programme :-** Shiv Rajyabhishek programme was organized in college campus on dated 6th Jun 2024. Dr. M. T. Nikam inaugurated this programme. Lt. K. R. Padghan introduced this programme. SUO Tanvi Bhalerao anchored this programme. JUO Kiran Mahalankar expressed vote of thanks. Dr. M. T. Nikam delivered about the importance of Shivrajyabhishek day organized by our state government.

4) **International Yoga Day :-** International Yoga Day was organised on dated 21st Jun, 2024. Lt. K.R. Padghan anchored this program. Dr. M. T. Nikam delivered welcome address & told about the importance of Yoga, Pranayam, Meditation in our life. She was focused on fitness is not just a word but a necessary condition for a healthy and prosperous life. Yogacharya P. M. Chauthi demonstrated lot of physical activities to NCC cadets. He emphasized on the Pranayama & Meditation. Physical Director Sachin Kokode delivered vote of thanks.

5) **Kargil Vijay Diwas :-** National Cadet Corps Unit conducted the programme of “Kargil Vijay Divas” on dated 26th July 2024 in collaboration with 13 Mah Bn NCC Khamgaon. SUO Tanvi Bhalerao anchored and JUO Suvarna Padale delivered vote of thanks.

6) **Congress Grass Eradication :-** National Cadet Corps Unit conducted the programme of “Congress Grass Eradication” on dated 2nd Aug 2024 in collaboration with 13 Mah Bn NCC Khamgaon. rD. Mina Nikam inaugurated this programme. SUO Tanvi Bhalerao anchored and JUO Suvarna Padale delivered vote of thanks.

7) **Tree plantation programme :-** Tree plantation programme was organised in college Campus on dated 12th Aug 2024. **rD.Mina Nikam** inaugurated **this programme** different type of medicinal as well as some ornamental plants were planted various type of trees such as Neem, Shisam, Pam, Banyan & Pipal tree. **Lt.K.R. Padghan anchored & JUO Suvarna Padale** expressed vote of thanks.

8) **Kranti Din :-** On 3th Aug 2024, Kranti Din was celebrated under the guidance of Principal Dr. Mina Nikam, Commanding officer Col. Omesh Shukala 13th MAH BN NCC Khamgaon.

9) **'Har Ghar Tiranga' :-** Department of National Cadet Corps, Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli celebrated 'Har Ghar Tiranga' Campaign on dated 13/08/2024. On this occasion, Principal Dr. Meena Nikam under this event after that Panch Pran Pledge was given to all NCC volunteers.

10) **Teacher Day Celebration :-** Teacher day was celebrated on dated 5th Sep, 2024. Sanjay Chinchole (School Committee Member) inaugurated this programme **Lt.K.R. Padghan** introduced the celebration of teacher day. **SUO Kiran Ingle anchored JUO Neha Shelake** expressed vote of thanks.

11) **Agniveer Felicitation program :-** On 5th Oct 2024, Mr. Vishnu Patil, Mr. Madhukar Patil, (Life Member of Shri Shivaji Eduⁿ Society Amravati), Principal Dr. Meena Nikam, IQAC Coordinator Dr. Vanita Pochhi, felicitated the 8 cadets who were recruited in the newly organized Agniveer Army requirements process at Aurangabad.

12) **NCC Day Celebration :-** National Cadet Corps Day was celebrated on 24th Nov 2023, NCC Officer **Lt.K.R. Padghan** delivered welcome address. Dr. M.T. Nikam has addressed NCC Volunteers as well as all other participants. **JUO Neha Shelake anchored & CDT Om Jadhao** delivered vote of thanks.

13) **Tribute to martyred Jawans of 26th Nov attack & Constitution day Celebration :-** Tribute to martyred Jawans of 26th Nov attack & Constitution day was celebrated on 26th Nov 2024.

14) **Cleanliness Drive :-**

***Cleanliness campaign (Swachhyata Abhiyan) was organised by our college under the guidance of Commanding officer Col. Omesh Shukala 13 MAH BN NCC Khamgaon on 17th Sep 2024 To 2nd Oct 2024. This Swachhyata Abhiyan was running by our Prime Minister Narendra Modi. ANO Lt. Kiran Padghan gave instructions to the cadets about the cleaning of the various public places in Chikhli. 116 cadets participated and brought about cleaning of various public places.**

***On 17th Sep 2024 "Swachata Hi Sewa" campaign was Inograted by the Principal of the college, Dr. Meena Nikam.** We organized cleanliness drive at Dalitmitra Samajbhushan Pandharinath Patil Samadhi Sthal. (33SW+43SD=Total 76 Cadets)

***On 18th Sep 2024,** We organized cleanliness drive at College level. (32SW+38SD=70)

***On 19th Sep 2024,** We organized cleanliness drive at various public places as Gandhi Nagar, Shivaji Nagar, Khamgaon chaurk, (36SW+56SD=92)

***On 20th Sep 2024,** We organized cleanliness drive at Govt. Rural Hospital Chikhli.

***On 21th Sep 2024,** We organized Nukkad Drama at Bus Stand Chikhli.

***On 22nd Sep 2024** We organized cleanliness drive at various public places as Irrigation Colony, Ganesh Temple, Near Bus Stand.

***On 23th Sep 2024,** We organized the statue of Chhatrapati Shivaji Maharaj chaurk, Swami Vivekanand Statue, Maharana Pratap Statue area, Dr. Babasaheb Ambedkar Vastika, Mahatma Jyotirao Fule statue area was cleaned. (32SW + 48SD + 20 Other = 100)

*** On 24th Sep 2024,** We organized Speech on "Soubhagya Electricity Yojana"

***On 25th Sep 2024,** A rally was held in the presence of to create public awareness of "Swachhata Hi Sewa" Abhiyan.

***On 26th Sep 2024** Tree Plantation Camp at Waghapur cremation area (Smashan Bhumi) with the collaboration of Botany Department on the occasion of "Swachhata Hi Sewa" Abhiyan.

*** 27th Sep 2024** A Illoquation competition was organised on the theme of cleanliness around the house and public cleanliness on the occasion of "Swachhata Hi Sewa" Abhiyan.

*28thSep2024 Essay computation was organised on the theme of “Swachhata Hi Sewa” on the occasion of this Pakhwada.

***Swachhyata Hi Sewa Abhiyan was concluded on 2nd oct 2024.**

15) Blood Donation Camp:- A blood donation camp was organized on 25thDec 2023. On the occasion of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh' 125 Birth anniversary. In this camp 18 NCC cadets donated blood.

16) Dr. Panjabrao Deshmukh Birth Anniversary Rally :- On 26thDec,2024 On the occasion of birth anniversary of Dr.Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh'The NCC cadets took active parts in the rally through the town. NCC cadet was in charge of discipline maintenance.NCC cadets took active part in the cultural programs and Anand melava.

17) Army Day Celebration :- On 15thJan2025, Army Day was celebrated under the guidance of Principal Dr.Mina Nikam & Commanding officer Col.Omesh Shukala 13Mah BN NCC Khamgaon.

18) National Girls Day :- On 24thJan2025, National Girls Day was celebrated under the guidance of Principal Dr.Vanita Pochhi &, Commanding officer Col.Omesh Shukala13Mah BN NCC Khamgaon. Prof.PratibhaChikhale & Prof.PriyankaChavhan attended this program as a chief guest.

19) Road Safety Week :- On 24thJan2025, Road Safety Week was celebrated under the guidance of Principal Dr.Vanita Pochhi &, Commanding officer Col.Omesh Shukala13Mah BN NCC Khamgaon. AMVI Ritesh Chaudhari attended this program as a chief guest.

20) National Voters Day :- On 25thJan2025, National Voters Day was celebrated under the guidance of Principal Dr.Vanita Pochhi &, Commanding officer Col.Omesh Shukala13Mah BN NCC Khamgaon, with the collaboration Tahsil Office Chikhli.

21) Republic Day ceremony :- On 26thJan2025,Republic Day was celebrated by hosting the National flag by the Principal of college Dr Vanita Pochhi.

22) B & C Certificates Exam 2025 :- On 15 & 16thMar 2025 at 13 Mah BN NCC Khamgaon organized ‘‘B ‘‘ Certificates Exam. Our Forty seven (47) cadets participated in it.

On 15thFEB Physical Test & 15thFEB 2025 written test at 13 Mah BN NCC Khamgaon organized ‘‘C ‘‘ Certificates Exam. Our Fifty Three (53) cadets participated in it.

23) Col.Omesh Shukala took Guidance session on ‘‘Career opportunities in Armed Forces’’on dated 28 Mar2024.

G) Achievement:-

v The greatest achievement for our NCC unit this year is our twenty (20)NCC cadet were selected in various services. Eight (8) Agnivir Army employment scheme, three(3) Agnivir Navy Scheme. One BSF & CISE, Four Maharashtra Police,.

v Maharashtra Directret ADG MEJ.Janral Yogindar Sing AVSM felicitation of our ANO. Amravati group first phase Shivaji Trail Track successfully without any casualty.

H) Visits of VIPs:-

1. Shri Dilip Babu Ingole **Treseaureur Of Shri Shivaji Education Society,Amravati** along with Principal Dr.Mina Nikam visited the NCC department.

2.Dr.P.S. Wayal(Co-op.Director of ShriShivaji Education Society,Amravati)visited the NCC department.

3.Dr.NileshGawande (Management Council Member SBGAU,Amravati) visited theNCCdepartment.

4. VishanuPatil, MadhukarPatil, Ad. BabasahebBhonde(Life Member of ShriShivajiEdu" Society, Amravati) visitedthe NCC department.

5.CO 13 Mah BN NCC Khamgaon Col .Omesh Shukala & RM Kamal Kishor visited the NCC department.

Lt. K. R. Padghan

Report on Participation in Youth Festival

- 1) **Title of the Activity:** Participation in Youth Festival 2024
- 2) **Date:** 27/09/2024 – 30/09/2024
- 3) **Organizer:** Sant Gadge Baba Amravati University Amravati
- 4) **Hosted by:** Shankarlal Khandelwal Arts, Science and Commerce College, Akola
- 5) **Principal:** Dr. M. T. Nikam
- 6) **IQAC Coordinator:** Dr. V. U. Pocchi
- 7) **Team Manager:** Dr. P. P. Padghan (Men) and Dr. S. M. Kalakhe (Women)
- 8) **No. of Participants:** 19 students
- 9) **The Practice/Activity:**

The students of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, participated in the Youth Festival 2023 under the aegis of Sant Gadge Baba Amravati University. The event took place from 27th to 30th September 2024 at Shankarlal Khandelwal Arts, Science and Commerce College, Akola.

Under the guidance of the male team manager, Dr. P. P. Padghan, and the female team manager, Dr. S. M. Kalakhe, 19 students participated in various competitions, including cultural, literary, and artistic events. The program commenced with an introduction to the festival by the host college and featured an array of contests.

The participants' performances received accolades from the audience and judges, demonstrating the college's commitment to holistic education.

10) **Summary of Tasks/Issues:**

- Identified the need to encourage student participation in an intercollegiate youth festival to promote creativity, teamwork, and cultural exchange.
- Prepared a detailed plan to select participants and guide them in respective competitions.

11) **Actions Taken:**

- **Planning and Preparation:**
 - * Formed a team under the leadership of the coordinators to facilitate participation.
 - * Conducted internal selection rounds to choose the best candidates for each competition.
- * Provided training sessions to enhance students' skills in their respective fields.
- **Logistics and Coordination :**
 - * Ensured timely travel arrangements and proper documentation for the event.
 - * Coordinated with the host college for seamless participation.
- **Execution :**
 - * Students participated in various events, including dance, drama, music, literary contests, and art competitions.
 - * Facilitated interaction between participants and experts during the festival.
 - * Supported participants throughout the event to ensure a smooth experience.

12) **Outcome of Actions:**

- Students showcased exceptional talent in various categories, receiving widespread recognition.
- Participation fostered confidence, teamwork, and cultural understanding among students.

➤ The event served as a platform to highlight the college's commitment to excellence and service in education and extracurricular activities.

13) Conclusion:

➤ The participation of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, in the Youth Festival 2024 was a resounding success. It provided an excellent platform for students to showcase their talents, engage in cultural and literary exchanges, and foster a spirit of teamwork and creativity. The guidance and support from faculty members, along with the dedication of the participants, contributed significantly to the college's outstanding representation at the festival.

➤ The event not only enhanced the students' confidence and skills but also reinforced the institution's vision of "Excellence and Service." Such endeavors highlight the importance of holistic education and underscore the college's commitment to nurturing talent and promoting cultural harmony.

Dr. P. P. Padghan
Coordinator

महाविद्यालयीन विविध उपक्रम

Eco-friendly Holi Colours Preparation Workshop

World water day celebration

Students giving presentation on Mind Mapping Technique in the Workshop

AIDS Awareness Program

National Voters' Day Celebrated

Demonstration of Honey Processing Unit at Chikhaldara

World Population Day Celebrated

Educational Tour Organized[Junior College]

महाविद्यालयीन विविध उपक्रम

Welcome Function for Newly Admitted Jr. College Students

Anti Poverty Day Celebrated

Mahatma Phule Birth Anniversary Celebrated

Shaheed Divas Celebrated

Attended Programme "Vidyarthi Sanvad" under Career Katta

Field Visit to Fish Seedling Center, Koradi

Forest Walk to observe Wild Animals in Chikhaldara

Induction Program Organized

Department of Physical Education & Sports

Annual Report Year 2024-25

Introduction

In this academic session of the year 2024-25, various sports activities have been implemented for the all-round development of the students through the Department of Physical Education and Sports for the students of the Junior and Senior College. Programs such as Taluka Level Sports, National sports day celebration, Celebration of International Day of Yoga, worm training class to participate in Regional, District, Divisional, State, University and National level etc. were organized to encourage the students.

1) International Day of Yoga:

Department of Physical Education and Sports, with junior college, ShriShivaji Science and Arts College Chikhli Dist. Buldhana, organized dated 21st June 2024 as an International Yoga day entitled Theme, “**Yoga for self and society**” for Junior and senior college teaching, non-teaching staff and students.

2) National Sports Day

Celebrations all over India, the birthday of Major Dhyan Chand, the great hockey magician, is celebrated as “National Sports Day”. On this day by the physical education and sports department of the college. The program was organized on **29th August 2024 at 11.00 am**. The program was presided over by the principal of the college. Dr. Meena T. Nikam, as a special presence Dr. Vanita Pocchi, Prof. D. R. Unhale, Prof. Srikant Patil, Prof. S. J. Kokode and Students was present. The dignitaries informed the students about the importance of sports and the life history of the great **Hockey player Major Dhyan Chand**. Students, faculty and non-teaching staff of the college participated in this program.

1) Cricket, 2) Athletics (Track and Field Events), 3) Volleyball and 4) Kabaddi etc.

Games and Sports are organized by the physical education and sports department at ShriShivaji Krida Sankul. Various sports competitions were organized. This worm competition was held between **29th August 2024**.

Program president Principal Dr. Meena T. Nikam, All members of sports committee, faculty members of various departments, staff and students were present in large numbers. Students enthusiastically participated in every game. A total 71 of students of the college participated in various sports in this competition. The players who excelled in the competition were felicitated by giving prizes to them.

3) Organization of Taluka Krida Level Tournament

Department of Physical Education and Sports, ShriShivaji Science and Arts College, Chikhli, organized **Taluka Krida Level** tournament collaboration with District Sports Office, Buldhana on dated 24th to 26th September 2024. Tournament inauguration program starts on 11.00 am. With anchoring of Shri Gaikwad first of all the welcome address by Prof. Sachin Kokode, after that welcome address of Shri Landkar sir in his communication, as a special presence Principal, It was done by on the occasion of the inauguration of the program and sports committee. A large number of school and players were present in this 3 days competition, teams from School from Chikhli region participated.

4) Guidance for police and army recruitment department under the guidance of the Principal of **Garib Hotkaru Boys/Girls College** in Buldhana district, guidance is given for police recruitment and army recruitment by the physical education and sports department.

5) Department Facility:

Well Qualified Staff, Well-equipped modern Gymnasium, Running Track (track and field events), Ball Badminton court, Cricket ground, Badminton court, Table Tennis table, Volleyball ground, Kabaddi ground, Kho-Kho Ground, ShriShivaji Cricket Training Center with well Coach etc.

6) District, Divisional, University, State and National level qualified students:
SIGNIFICANT ACHIEVEMENTS OF THE STUDENTS

A) Senior College:

Sr. No.	Name	Class	Tournament	Rank
1	Mr. Gaurav PrakashBharad	B. A. I	SGBAU Inter Collegiate Cross country championship 2024 - 25 Country 10 Km. Running	5 th Place and Color Coat in Cross
1	Mr. Gaurav Prakash Bharad	B. A. I	All India Inter Uni. Tournament, Mangalore Uni. Mangalagangotri, Mangaluru(Karnataka)	Participation
2	Mr. Gaurav PrakashBharad	B. A. I	SGBAU Inter Collegiate Annual Athletics Meet 2024-25	Bronze Medal

Team Games Participations:

Sr. No.	Team Name	Tournament	Rank
1.	Badminton Boys Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
2.	Cricket Boys Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
3.	ChessBoys Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
4.	AthleticsBoys& Girls Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
5.	Cross-country Boys& Girls Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
6.	Powerliftingboys team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
7.	Fencing boys team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation
8.	Taekwondo Boys Team	SGBAU, Inter- collegiate level	Participation

B) Junior College

Sr. No.	Name	Class	Tournament	Rank
1	Ku. Sakshi Sunil Kharat	12 th	District Level Rifle Shooting Competition	Gold Medal
2.	Ku. Sakshi Sunil Kharat	12 th	Divisional Level Rifle Shooting Competition	4 th Place
3.	Ku. SakshiSantoshKharat	12 th	District Level Rifle Shooting Competition	2 nd Place
4.	Ku. Samrudhi Vijay Chakote	12 th	District Level Athletics Competition	3 rd Place
5.	Amit Vilas Kankal	11 th	District Level Athletics Competition	3 rd Place
6.	Md. Ayan Md. Yusuf	11 th	Divisional Level Thang Ta Marsail Art Competition	Gold Medal
7.	PranavPramodShete	11 th	District Level Athletics Competition	3 rd Place

Prof. S. J. Kokode
Director of Physical Education

Report on Celebration of 126th Birth Anniversary of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh

The following programmes were organised on the occasion of 126th Birth Anniversary of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh

1) Essay Competition

On the occasion of 126th Birth Anniversary of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh **Essay Competition** was organized on 25th December 2024. The following topics in Marathi were given for competition:

- * डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे जीवनकार्य
- * डॉ. पंजाबराव देशमुखांचे शैक्षणिक कार्य
- * डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषी विषयक कार्य
- * डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे अस्पृश्यतानिवारण कार्य
- * डॉ. पंजाबराव देशमुखांचे संविधान निर्मितील योगदान

- * Total 13 students from different classes were appeared for competition.
- * Prof. R. K. Pawar and Prof. A. L. Tarale were Jury Members for evaluation of essay.
- * Following students were selected as winner from the participants

1. Ku. Gayatri Dhonduba Chakotkar (First)
2. Ku. Dipali Anil Ekhande (Second)
3. Ku. Punam Milind Gawai (Third)

- * Principal Dr. Meena T. Nikam, Prof. S. N. Pawar (Convenor), Prof. Chavan Madam took lots efforts for the successful conduction of this competition.

Prof S. N. Pawar
Convener

2) Rangoli Spardha (Rangoli Competition)

Objective: To motivate students to know the contribution of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh, Agriculture and Eradication of Superstition from the society through Rangoli arts.

Notice: To participate in the above activity displayed on the college and departmental Notice Board on 22/12/2024 and convince the students to participate in more number-making groups of 2-3 students to increase the number of participants for the Rangoli competition.

Date of Program: 25/12/2024

Name of the Coordinator: Dr. S. S. Gaikwad, Dept. of Computer Science.

Members: Dr. V. M. Hemke, P. P. Vaidya, R. S. Daware, M. A. Chikte, Shri. R. S. Bhonde,, Shri. G. K. Warkade.

Number of Students: Total Students 10.

Jr. College Students in Rangoli Competition = (Total 10 Students Participated)

Action Taken Report: Shri Shivaji Science & Arts College Chikhli, organized the Rangoli Competition on the occasion of the 126th Birth Anniversary of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh Jayanti Utsav 2024 on dated 25/12/2024. The competition started at 10.00 am at the college in front of the Department of Chemistry. Shri. Madhukarrao Patil (Life Member) and Shri. Shantanu Patil (member of the Local Management Committee)

inaugurated the programme. A Committee Meeting was organized to discuss the planning, management and implementation of the program schedule. The two competition judges were Lt. K.R. Padghan, Department of English and A. R. Bhore, Department of Marathi. Judges monitored the competition and gave their decision on marking scales which were based on Theme, Concept, and Overall Performance. On their decision-based ranking were First, Second, Third and also consolation prizes for Junior college students. Students who got a ranking were awarded prizes and Certificates in a prize distribution ceremony. Dr. M. T. Nikam, Principal and other staff members were also present on this occasion.

Outcomes: Students actively participated and enjoyed the Rangoli Competition. Students express satisfaction with getting a chance to explore their skills.

Dr. S. S. Gaikwad

Coordinator

3) Elocution competition on the occasion of 126th Jayanti Utsav of Shikshan Maharshi Dr. Panjabrao Bhausaheb Deshmukh.

स्पर्धेचे विषय :- १) डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे जीवनकार्य २) डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे शैक्षणिक कार्य
३) डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषी विषयकार ४) डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे अस्पृश्यतानिवारण विषय
कार्य, डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे संविधान निर्मितीतील योगदान

Date: 26 December [Thursday] 2024 at 03:00 pm

Objective: To aware and educate the students about the lifestyle and work of great *Shikshan Maharshi* Dr. Panjabrao Bhausaheb Deshmukh on their 126th Jayanti.

Organizer: Dr. M. T. Nikam (Officiating Principal)

Organizing Committee: Dr. Pallavi B. Nalle (**Incharge**), Mr. D. L. Gavande, Dr. Sunil Pawar, Ms. P. U. Chikhle, Mr. S. B. Patil, Mr. Avinash Padghan, Ms. A. R. Bhore, Mr. S. S. Padghan

Action Taken Report: Shri Shivaji Science and Arts College Chikhli dist. Buldhana of Shri Shivaji Education Society, Amravati organised Elocution Competition on the occasion of 126th Jayanti Utsav Celebration of *Shikshan Maharshi* Dr. Panjabrao Bhausaheb Deshmukh. The program started at 3:00 pm in Dr. Panjabrao Deshmukh memorial hall by welcome address of Mr. S. B. Patil. Dr. Meena T. Nikam (Principal) is President and Dr. Gajanan Dongre (HOD of Chemistry department) inaugurated the programme. Dr. S. I. Jukkalkar (HOD of English department) and Lt. K. R. Padghan (English Department) worked as an examiner for activity. Organising committee members of Jayanti Utsav Dr. Pallavi Nalle, Mr. D. L. Gavande, Miss. P. U. Chikhle, Mr. S. B. Patil, Mr. Avinash Padghan, Mr. S. S. Padghan and Mr. E. L. Jadhav worked hard for activity. Dr. V. U. Pochhi, Dr. V. R. Padwal, Prof. Shri. D. R. Unhale motivated the students for participation. Vote of thanks given by Dr. Pallavi Nalle. All faculty members of college are present for competition.

Result:

1] Senior College

Sr. No.	Name of the Winners	Rank
01.	Mr. Aditya Ambadas Mukalwar :	I
02.	Mr. Gopal Shrikrushna Mhaske :	II
03.	Ku. Nikita Ganesh Samsare :	III

2] Junior College

Sr. No.	Name of the Winners	Rank
01.	Ku. Vaishnavi Bhagvan Pawar :	I
02.	Mr. Om Jadhav :	II
03.	Ku. Aditi Vishnu Devkar :	III

Outcome:

- 1] This activity provides a good platform and practical experience in the fundamental skills of creating thoughts, public speaking and put views in front of listener.
- 2] This activity helps to increase the ability of how to listen actively and respond.

4) Poster Competition

Coordinator : Dr. Vijayshree M. Hemke
HOD, Department of Zoology

Activity: Poster Competition

Aim: To throw light on the life and great work of Dr. Panjabrao Deshmukh

Coordinator: Dr. Vijayshree M. Hemke- Department of Zoology

Organizing committee: Mr. P.P. Bansode, Mr. S. B. Jadhav, Mr. A. L. Tarale, Mr V. S. More
Ku. Priyanka Chavan, Ku. A. R. Bhore, Mr. R. A. Shaikh,

Date: 25/12/2024

Number of Participants: 24

Action Taken: Shri Shivaji Science & Arts College Chikhli, organized the Poster Competition the occasion of Centenary Silver Jubilee Festival of Dr. Panjabrao Deshmukh 125th Birth Anniversary. Jayanti Utsav-2024 dated 25/12/2024. Competition was open for all college students.

Total 24 students were participated in the said competition. The competition was inaugurated by the hands of Dr. Nilesh Gawande Principal LBSA Arts, Science and Commerce College, Sakharherda and Mr. Shantanu Patil Member, CDC at 10.00 am at the Department of Zoology. A total 24 students were participated from both junior and senior college. All the students participated actively and did fine sketches on the life and work of Dr. Panjabrao Deshmukh. The judges were Prof. Dr. G. M. Dongare Head Department of Chemistry and Prof. D.L. Unhale. Judges carefully monitored the competition and finalized the winners. Dr. M. T. Nikam, Principal and other staff members were also present on this occasion.

Winners are

Senior Section

Sr. No.	Winners	Number
1	Nikita G. Samsare	Ist
2	Rutika S. Surushe	IInd
3	Pranali Mule	IIIrd

Junior Section

1	Arpita S. More	Ist
2	Vishakha V. Bavisane	IInd
3	Priya S. Chaware	IIIrd

Winners will get prize and certificates will get certificate in a prize distribution ceremony on 26th Jan 2025.

Career Katta, 2024-25

The following activities/programmes were conducted by Career Katta

Career Katta, Maharashtra State, Higher & Technical Education organized “*Vidyarthi Sanvad*” on 6th August 2024 at S. P. M. College, Chikhali.

Shri Yashwant Shitole, President, Maharashtra Information Technology Support Center (MITSC) guided and explained the facilities provided to students by Career Katta. Total 82 students were present for the program.

Career Katta, Career Counselling and Placement Cell and Career Katta, Buldana District jointly organized Two Days Workshop on “Career Conselling and Job Opportunities” on 28th and 29th March 2025. The event was graced by the presence of Dr. R. E. Khadsan, Principal of Shri D. M. Burungale Science & Arts College, Shegaon, who performed the inauguration as inaugurator. The Chairman of the Workshop, Honorable Shri P. S. Wayal, Co-opted Member of Shri Shivaji Education Society, Amravati, shared the stage with Dr. V. U. Pochhi, In-charge Principal of the college, and other distinguished dignitaries. Total 180 students and 5 Career Katta Coordinators attended the workshop. The Workshop was conducted in four sessions:

First Technical Session

The first session keynote speaker was Col. Omesh R. Shukla. He gave very impactful and informative presentation on the topic “**Career Opportunities in Armed Forces**”. He explains in detail about the Indian Army, the selection process, and the eligibilities for opportunities in this esteemed defense field.

Second Technical Session

The second session was conducted by Dr. Vidhyadhar S. Athwar, who delivered an engaging talk on “**Career Guidance & Job Opportunities in Various Sectors**”. He friendly guided the participants, how to find out the problems, how to do achieve the career. He also emphasized on counselling offered by Career Katta.

Third Technical Session

The third session on 29th March 2025 was conducted by Shri. Dattatray L. Thakre, who delivered an engaging talk on “**Startup and Innovation**”. He friendly emphasized on concept of startup and innovation.

Fourth Technical Session

The fourth session on 29th March 2025 was conducted by Dr. Dhananjay S. Talwankar, who delivered an engaging talk on “**Career: Achievements and Expectations**”. He friendly emphasized on how to achieve goal. He also added an detail information of Career Katta.

Prof. S. N. Pawar
Coordinator

Soft Skill Development Workshop 2024-25

Activity Report

Title: Soft Skill Development Workshop jointly organized by SGBAU, Student Development Section and Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli.

Objective: Resume preparation, ethical view and development of communication skills, group discussion, and development of interview skills.

Action Taken Report:

A four-day soft skill development workshop was organized in Shri Shivaji Science and Arts College from 12th to 15th December 2024. The workshop is sponsored by the student development department of Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati every year. This workshop is organized for final year students. Students are guided in the workshop on resume preparation, ethical view, and development of communication skills, group discussion, and development of interview skills.

The workshop was inaugurated by university song, Principal. Dr. P. S. Wayal, Co-opted Member, Shri Shivaji Education Society Amravati and Principal of Shri Shivaji D.Ed. College Chikhli inaugurated the workshop, in the inaugural speech he said that such workshop should be organized for future of students. Said workshop was chaired by the in-charge principal of the college, Dr. Mina Nikam.

In 1st and 2nd day of workshop Dr. Sanjay Devadewas trainer and he was guided the students on Motivation, Presentation skills, Interview Skill, Non- Verbal Communication, Goal Setting and Time management. Prof. Saurabh Gaikwad was the trainer for 3rd and 4th day of workshop. They guided the students on Group discussion, Resume Writing, Character, Ethics and Moral and Verbal Communication.

The program was introduced by Prof. Dr. Vanita Pochhi, IQAC Coordinator of the college. Dr. Ganesh Malte, Prof. Mukund Kolte and Prof. Amit Theng were present on the occasion. The first session was moderated by Miss. Shravani Jadhav and Miss. Payal Deshmane. Prof. Dilip Gavande, the organizer and coordinator of this workshop thanked.

A total of 42 students participated in this workshop and postgraduate students worked hard for the success of the program.

Students Participants List:-

Sr. No.	Name of Students	Class
1.	Sayali B. Borul	B.Sc.III
2.	Chanda N. Chaudhari	B.Sc.III
3.	Neha P. More	B.Sc.III
4.	Vaishanvi R. Padre	B.Sc.III
5.	Mohammad Sahil Mohammad Sabir	B.Sc.III
6.	Shaikh Rizwan Shaikh Shabbir	B.Sc.III
7.	Pavan Arun Kute	B.Sc.III
8.	Sagar Rajesh patil	B.Sc.III
9.	Prathmesh Vilas wagh	B.Sc.III
10.	Neha G. Pawar	B.Sc.III

11.	Shruti B. Gadekar	B.Sc.III
12.	Anuradha S. Jadhao	B.Sc.III
13.	Komal R. Solanki	B.Sc.III
14.	Padmini T. Sathe	B.Sc.III
15.	Kalyani N. Yeole	B.Sc.III
16.	Shweta V. Ingale	B.Sc.III
17.	Samiksha T. More	B.Sc.III
18.	Rutuja V. Rathod	B.Sc.III
19.	Gayatri R. Chikane	B.Sc.III
20.	Punam V. Theng	B.Sc.III
21.	Prerana S. Isokar	B.Sc.III
22.	Shradhha S. Dhundle	B.Sc.III
23.	Sushama M. Shitole	B.Sc.III
24.	Vaishanvi A. Saraf	B.Sc.III
25.	Anjali V. More	B.Sc.III
26.	Vaishanvi R. Dhanve	B.Sc.III
27.	Vaishali S. Misal	B.Sc.III
28.	Shital R. Dhage	B.Sc.III
29.	Pooja S. Dandge	B.Sc.III
30.	Arti S. Dandge	B.Sc.III
31.	Punam D. Sonune	B.Sc.III
32.	Rushikesh R. Zalte	B.Sc.III
33.	Kalyani S. Jadhao	B.Sc.III
34.	Sakshi R. Bhakre	B.Sc.III
35.	Suraj S. Gujar	B.Sc.III
36.	Rutuja V. Zol	B.Sc.III
37.	Snehal N. Pawar	B.Sc.III
38.	Pallavi P. Solanki	B.Sc.III
39.	Gayatri G. Patil	B.Sc.III
40.	Shital K. Suradkar	B.Sc.III
41.	Priti J. Kadam	B.Sc.III
42.	Sanika A. Joshi	B.Sc.III

Prof. Gawande D. L.
Coordinator

Ph. D. Cell, Annual Report 2024-25

Ten Departments viz. Botany, Zoology, Microbiology and Computer Science from Science & Technology faculty and English, Marathi, Political Science, Economics and History from faculty Humanities are providing research facility to the scholars who aspire to do research and acquire Ph.D. degree.

1) The names of the Research Centres/Departments and supervisors are as follows.

Sr. No.	Faculty Research Centre/ Department	Supervisor
	1) Botany	Dr. V. U. Pochhi
	2) Zoology	Dr. M. T. Nikam
		Dr. V. M. Hemke
	3) Computer Science	Dr. A. V. Kadam Dr. M. E. Jadhao
2. Humanities	4) Marathi	Dr. G. G. Malte
	5) English	Dr. S. I. Jukkalkar
	6) Political Science	Dr. J. J. Jadhao
	7) History	Dr. V. R. Padwal
	8) Economics	Dr. S. M. Kalakhe

2) Award of Ph. D. Degree

Research Centre of Marathi

The following students research students of Marathi are awarded Ph. D. Degree

Sr. No.	Name of the Research Scholar	Topic of thesis	Date of Award	Name of the Supervisor
1)	Ku. Smita Sandeshrao Mandekar	सत तुकारामाच्या अभंग गाथेतील सामाजिक, अध्यात्मिक व पर्यावरण विषयक मूल्यांचा चिकित्सक अभ्यास	10/01/2024	Dr. G. G. Malte
2)	Bhagwat Bhaskarrao Patil	समाज भूषण कै दलितमित्र पंढरीनाथ पाटील यांच्या साहित्य आणि सांस्कृतिक चळवळीचा चिकित्सक अभ्यास	24/12/2024	

3) The admission process for the academic year 2023-24 to Ph. D. Course Work was delayed by the University. The admission was given to the Coursework in the month of January 2025. The following students were admitted to the research centres.

Sr. No.	Name of the Students	Research Centre	Date of Admission to the Coursework
1)	Megha Kisanrao Dhote	Marathi	18/01/2025
2)	Vilas Rameshwar Tanpure	Marathi	
3)	Anjali Jayvant Kumavat	Computer Science	
4)	Premraj Prabhakar Ware	Zoology	
5)	Sampada Sanjay Joshi		

Dr. S. I. Jukkalkar
Ph.D. Cell Department

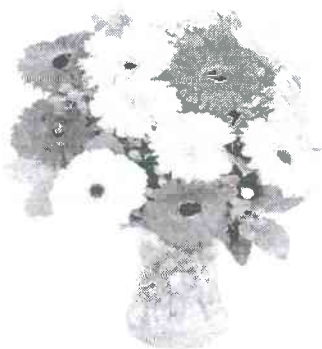
Report on Mother-Parent Meet

- 1) **Title of the Activity:** Mother-Parents Interaction and Haldi Kumkum Program
- 2) **Organiser :** Women Empowerment Cell and Internal Complaint Committee
- 3) **Date:** 28th January 2025
- 4) **Chairperson:** Prof. Dr. V. U. Pochhi, Principal, Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli.
- 5) **Chief Guests:** Mrs. Shalini Katole and Ms. Yogini Suradkar
- 6) **Members:** Dr. M. E. Jadhav, Presiding Officer of ICC, Dr. S. S. Gaikwad, Member of ICC
Dr. S. M. Kalakhe, Presiding Officer of Women Empowerment. Ms. T.S. Shrirame, Member of Women Empowerment
- 7) **No of Participants:** 68
- 8) **The Practice/Activity:**

Internal Complaints Committee Cell and Women Empowerment Cell, Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli organized Mother-Parents Meet dated, 28th March 2025, On the occasion of Haldi Kumkum Program. The chairperson Prof. Dr. V. U. Pochhi, Principal, Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli has motivated mother parents for visit in college for overall growth of girl's students. She had given the brief introduction of college development in all the academic fields.

The chief guests for the program were Mrs. Shalini Katole and Ms. Yogini Suradkar. In the chief guest address Mrs. Shalini Katole aware the participants about internal complaints committee structure, members and their role in students' welfare and also expressed her view about women's problem & their difficulties in society. The second chief guest has Ms. Yogini Suradkar introduced the parents about facilities available in college and college and also instructed regarding proper use of mobiles. During the introductory speech by Dr. V. M. Hemke informed the parents about the college's many streams and ongoing activities. The Ladies staff had distributed Haldi Kumkum, flower, sesame jaggery and plates as in the form of gift, It's a traditional ritual. Parents receive refreshments as well.

The program was anchored by Ms. Madhulika Chikte, and vote of thanks was given by Ms. Priyanka Chavan. For successful arrangements of the event Dr. Sunita Kalakhe, Dr. Sonali Gaikwad, Dr. Mukti Jadhav, Ms. Dipali Tale, Ms. Pratibha Chikhale, Ms. P.P. Vaidya, Ms. R. S. Daware, Ms. A.R. Bhore and all teaching and non-teaching staff did excellent work.

Report on State Level Conference on Implementation of National Education Policy 2020"

Organizing Secretary : Dr. G. G. Malte, Head Department of Marathi and Dr. S. N. Mendhe, NEP Coordinator and Head of Microbiology Department Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli

1. Title of the Event/Activity: State Level Conference on "Implementation of National Education Policy 2020"

2. Date of the Event/Activity: 19th October 2024

3. Objective/Purpose:

- i) To inform Teachers and Students of UG/PG about the key features and reforms proposed in NEP 2020 and implementation of it at UG/PG level.
- ii) To identify challenges and strategies for implementing NEP 2020 at PG/PG level
- iii) To train Teachers and Principals on adapting the new changes in curriculum, teaching methods, and evaluation processes.
- iv) To explore ways of integrating arts, sciences, and vocational studies as envisioned in NEP 2020.

4. Organizing Department/Committee: The Conference was organized by Internal Quality Assurance Cell (IQAC). The organizing Committee and Organizing Secretary are as follows:

The Organizing Committee

- 1) Dr. M. T. Nikam, Principal 2) Dr. V. U. Pochhi, IQAC Coordinator 3) Dr. S. I. Jukkalkar, PM-USHA Coordinator 3) Dr. G. M. Dongre, Head, Department of Chemistry, 4) Dr. V. R. Padwal, Head Department of History, 5) Dr. A. B. Kadam, Head, Department of Computer Science. 5) Dr. S. M. Kalkahe, Head Department of Economics, 6) Mr. S. J. Kokode, Head, Department of Physical Education 7) Dr. V. B. Huse, Head Department of Physics.

Organizing Secretary

- 1) Dr. G. G. Malte, Head Department of Marathi and Dr. S. N. Mendhe, NEP Coordinator and Head of Microbiology Department Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli

5. Participants:

A total of 205 participants attended the conference, representing various roles from different colleges. Among them, there were 110 Assistant Professors, 18 Associate Professors, 10 Professors, and 4 Principals. Additionally, the event included 14 Research Scholars, 27 undergraduate students, and 22 postgraduate students.

6. Event/Activity Description: -

The Internal Quality Assurance Cell (IQAC) of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, District Buldana, organized the One-day State-Level Conference on "Implementation of National Education Policy 2020" on October 19, 2024. This event was sponsored by the PM-USHA Grant Component 3.0 (Strengthen College).

i) Conference Overview

The conference commenced at 9:00 am with the registration of participants. The Inaugural Function began at 10:00 am with the university song, followed by the official inauguration. The event was graced by the presence of Dr. Mahendra Dhore, Pro-Vice Chancellor of S.G.B. Amravati University, who performed the inauguration. The Chairman of the conference, Honorable Shri Dilip Ingole, Treasurer of Shri Shivaji Education Society, Amravati, shared the stage with Dr. Meena Nikam, In-charge Principal of the college, and other distinguished dignitaries.

ii) Prominent resource persons included:

Dr. Prashant Gawande, Professor, Department of Botany, Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.
Dr. Dipak Koche, Head, Department of Botany, Shri Shivaji Science, Arts, and Commerce College, Akola.

iii) Inaugural Ceremony: The program began with an introductory speech delivered by Dr. Vanita U. Pochhi, IQAC Coordinator and Head of the Department of Botany. Dr. Mahendra Dhore highlighted the foundational aspects of the National Education Policy (NEP) 2020 and congratulated the organizers for choosing this relevant and impactful topic. In his address, Honorable Shri Dilip Ingole emphasized the role of teachers and students in effectively implementing NEP-2020. He also elaborated on its potential benefits for future generations. The Inaugural Function was anchored by Dr. G. G. Malte and Prof. Sharad Pawar proposed vote of thanks.

iv) First Technical Session

The first session featured Dr. Prashant Gawande as the keynote speaker. He gave a very impactful and informative presentation on the topic "Opportunities and Challenges of Higher Education in Implementing NEP-2020". He outlined the framework for implementation, focusing on the systemic changes needed to make for implementation of NEP-2020 guidelines successfully. The session was chaired by Dr. Kalyankar, Principal of Gurugovind Singh College, Nanded, who provided insightful concluding remarks. The session's anchoring was handled by Dr. Pallavi Nalle, while Prof. Trupti Shrirame proposed the vote of thanks.

v) Second Technical Session

The second session was conducted by Dr. Dipak Koche, who delivered an engaging talk on "Holistic Development of Students and Choice-Based Education in NEP-2020". He emphasized the significance of choice-based education, entrepreneurship, internships, and interdisciplinary approaches in fostering career development. The session was chaired by Dr. Pradeep Barad from S.P.M. College, Chikhli, who provided valuable concluding remarks. Anchoring duties were performed by Dr. Mukti Jadhao, who also proposed the vote of thanks. The session concluded with an interactive Q&A segment, where participants engaged in meaningful discussions with the resource persons.

vi) Valedictory Function

The valedictory session commenced at 5:00 PM, with Dr. Meena Nikam, In-charge Principal, presiding over the event. Several participants, including Dr. Abhijeet Wadalkar, Dr. Digambar Pawar, Miss Pallavi Kharat, Prof. Sandeep Nagmote, Dr. Archana Patil and Prof. Ananta More, shared their remarks on the successful organization of the conference. Dr. Meena Nikam delivered the presidential address, expressing gratitude to all participants, organizers, and resource persons. Certificates were distributed to the attendees by the esteemed resource persons. The valedictory session was anchored by Dr. Sunita Kalakhe, while Dr. Vanita U. Pochhi proposed the vote of thanks, highlighting the contributions of all stakeholders in making the event a success.

vii) Participation

The conference witnessed active participation from a diverse group of 205 individuals, including: 110 Assistant Professors, 18 Associate Professors, 10 Professors, 4 Principals, 14 Research Scholars, 27 Undergraduate (UG) Students, 22 Postgraduate (PG) Students. The State-Level Conference on "Implementation of National Education Policy 2020" provided a platform for educators, researchers, and students to discuss the challenges and opportunities associated with the policy. The event fostered insightful dialogues and offered practical frameworks for its implementation. The engaging sessions, thought-provoking discussions, and enthusiastic participation marked the conference as a resounding success.

7. Outcomes/Achievements

The activity aimed at familiarizing teachers and students with the key aspects of the National Education Policy (NEP) 2020 and addressing its implementation at the UG/PG level with the help of financial assistance provided by PM-USHA Scheme. Below are the outcomes of the activity.

i) Enhanced Awareness and Understanding

Professors and students gained a clear understanding of the core features, objectives, and benefits of NEP 2020, particularly at the higher education level. Participants became aware of the structural, curricular, and pedagogical reforms proposed in the policy.

ii) Identification of Challenges and Solutions

Stakeholders identified potential challenges in implementing NEP 2020, such as its effect on workload of the Departments, infrastructure gaps, training needs.

iii) Capacity Building for Teachers and Principals

Teachers and principals were came to know the importance of adopting modern teaching methods, including multidisciplinary approaches and technology integration. Participants got clear idea about implementation of new evaluation systems that emphasize continuous assessment and holistic development.

iv) Promoting Interdisciplinary Learning:

Participants explored ways to integrate Science, Humanities and Commerce through Generic Open Elective Courses (GOEC) fostering a multidisciplinary approach to education as envisioned in Implementation Plan of SGB Amravati University based on guidelines of NEP 2020.

v) Awareness among Professors about Pedagogy

Teachers became aware about adoption of innovative pedagogical methods to make classroom interactions more engaging and effective. Students will benefit from a more holistic and flexible education system that caters to diverse interests and career aspirations. It is very useful move on the part of the government to provide financial assistance through schemes like PM-USHA to strengthen colleges and the process of higher education. As a result institutions are likely to emerge as models for implementing NEP 2020, contributing to the overall enhancement of India's higher education landscape.

9. Feedback/Response:

Qualitative Analysis of Feedback

The feedback reveals a highly positive perception among participants, emphasizing the event's successful organization, impactful resource persons, and quality arrangements.

1. Organization and Planning

The event received an "Excellent" rating from 81% of participants, showcasing the meticulous planning and seamless execution of the conference. Participants appreciated the timely scheduling, structured sessions, and smooth coordination between organizers and attendees. The remaining 19% rated it as "Good," suggesting minor areas for improvement, possibly related to time management or session duration.

2. Quality of Presenters and Resource Persons

With 88% rating the resource persons as "Excellent" and 12% as "Good," it is evident that the presenters were well-prepared, knowledgeable, and engaging. Participants highlighted the clarity and relevance of the topics covered, especially the practical insights into implementing NEP 2020. The interactive nature of the sessions was particularly appreciated, as it allowed attendees to address their queries and concerns effectively.

Report on State Level Workshop On "Research Methodology"

Organizing Secretary : Dr. G. D. Thorat, Assistant Professor, Department Chemistry and Dr. R. B. Gade, Assistant Professor, Department Zoology

1. Title of the Event/Activity: State Level Workshop on "Research Methodology"

2. Date of the Event/Activity: 14th February 2025

3. Objective/Purpose:

The purpose of a research methodology workshop is to improve research skills and knowledge, and to help participants learn how to apply research methods. Workshops also help participants develop critical thinking and analytical skills.

1. Learn research methods: Participants learn about various research methods, techniques, and tools
2. Learn research design: Participants learn how to define a research problem, select a research design, and develop an approach to research
3. Learn data analysis: Participants learn how to use statistical software to analyze research data
4. Learn report writing: Participants learn how to write research proposals and reports
5. Learn ethical considerations: Participants learn about ethical considerations in research, such as informed consent, privacy, and confidentiality
6. Learn about research trends: Participants learn about the latest trends in their discipline
7. Learn about data collection: Participants learn about qualitative data collection and methods of data collection
8. Network: Participants network with other researchers and scholars

4. Organizing Department/Committee: The Workshop was organized by Internal

Quality Assurance Cell (IQAC). The organizing Committee and Organizing Secretary are as follows:

The Organizing Committee

1) Dr. V. U. Pochhi, Principal 2) Dr. S. I. Jukkalkar, PM-USHA Coordinator 3) Dr. G. M. Dongre, Head, Department of Chemistry, 4) Dr. V. R. Padwal, Head Department of History, 5) Dr. G. G. Malte, Head Department of Marathi 6) Dr. S. N. Mendhe, Head Department of Microbiology 7) Dr. A. B. Kadam, Head, Department of Computer Science. 8) Dr. S. M. Kalakhe, Head Department of Economics, 9) Mr. S. J. Kokode, Head, Department of Physical Education, 10) Dr. V. M. Hemke, Head, Department of Zoology 11) Dr. V. B. Huse, Head Department of Physics, 12) Dr. M. E. Jadhav, Head Faculty of Commerce.

Organizing Secretary

1) Dr. G. D. Thorat, Assistant Professor, Department Chemistry and Dr. R. B. Gade, Assistant Professor, Department Zoology

5. Participants:

A total of 208 participants attended the Workshop, representing various roles from different colleges. Among them, there were 103 faculties, additionally; the event included 38 Research Scholars, 67 postgraduate students.

6. Event/Activity Description:-

The Internal Quality Assurance Cell (IQAC) of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, District Buldhana, organized the one day State-Level Workshop on "Research Methodology" on 14th February 2025. This event was sponsored by the PMUSHA Grant Component 3.0 (Strengthen College).

i) Conference Overview

The Workshop commenced at 9:00 am with the registration of participants. The Inaugural Function began at 10:30 am with the university song, followed by the official inauguration. The event was graced by the presence of Dr. O. S. Deshmukh, Principal of Shivaji College, Nagpur, who performed the inauguration as inaugurator. The special invited guest of the workshop Honorable Shri S. J. Kothare, Member of Shri Shivaji Education Society,

Amravati, The Chairman of the Workshop, Honorable Shri Gajananrao K. Pundkar, Vice President of Shri Shivaji Education Society, Amravati, shared the stage with Dr. V. U. Pochhi, In-charge Principal of the college, and other distinguished dignitaries.

ii) Prominent resource persons included:

Dr. Manoj B. Gawande, Associate Professor, Institute of Chemical Technology, Mumbai-Marathwada Campus, Jalna, Dr. Ronil K. Ahale, Associate Professor, Faculty of Commerce, Dr. H. N. Sinha Arts and Commerce Collge, Patur. Dist. Akola, Dr. Ravikumar Shinde, Assistant Professor, Department of Zoology, Shri Pundlik Maharaj College, Nandura

iii) Inaugural Ceremony: The program began with an introductory speech delivered by Dr. Vanita U. Pochhi, Principal, IQAC Coordinator and Head of the Department of Botany. Dr. Omraj. S. Deshmukh inaugurates the state level workshop on research methodology. In his address, Honorable Shri Adv. Gajananrao. K. Pundkar emphasized the importance of research for mankind. The Inaugural Function was anchored by Dr. S. M. Kalakhe and Dr. S. I. Jukkalkar proposed vote of thanks.

iv) First Technical Session

The first session keynote speaker was Dr. Manoj B. Gawande. He gave very impactful and informative presentation on the topic "Research Methodology". He explains in detail about the research, research problem, chosen research topic, data collection, paper writing, thesis writing etc. The session was chaired by Dr. Deepak M. Nagrik, department of Chemistry, G. S. College, Khamgaon he provided insightful concluding remarks. The session's anchoring was handled by Dr. Prafull P. Padghan, while Dr. Vijay B. Huse proposed the vote of thanks.

v) Second Technical Session

The second session was conducted by Dr. Ronil K. Ahale, who delivered an engaging talk on "Research Methodology". He friendly emphasized the significance of research, how to find out the problem in research area, how to do socially oriented research, how to do quality research.

The session was chaired by Professor J. J. Jadhav, department of Economic, Jijamata College, Buldhana he provided insightful concluding remarks. Anchoring duties were performed by Dr. S. J. Kokode and Dr. R. B. Gade proposed the vote of thanks.

vi) Third Technical Session

The third session was conducted by Dr. Ravikumar Shinde, who delivered an engaging talk on "Research Methodology". He friendly emphasized on used tools and software in research area and how to do the skillful research. The session was chaired by Dr. Anant More, Assistant Professor, department of Botany, Jijamata College, Buldhana he provided insightful concluding remarks. For this session anchoring duties were performed by Professor, T. S. Shrirame and Prof. S. N. Pawar proposed the vote of thanks. The session concluded with an interactive Q & A segment, where participants engaged in meaningful discussions with the resource persons.

vii) Valedictory Function

The valedictory session commenced at 6:00 PM, with Dr. S. I. Jukkalkar, PMUSHA Co-ordinator, presiding over the event. Several dignitaries, including Dr. Anant More, Miss Pallavi Kharat, and Miss Roshna K. Hushare shared their remarks on the successful organization of the conference.

Dr. V. U. Pochhi delivered the presidential address, expressing gratitude to all participants, organizers, and resource persons. Certificates were distributed to the attendees by the esteemed resource persons. The valedictory session was anchored by Dr. S. I. Jukkalkar while Dr. G. D. Thorat proposed the vote of thanks, highlighting the contributions of all stakeholders in making the event a success.

viii) Participation

The conference witnessed active participation from a diverse group of 208 individuals, including:

- 103 faculty
- 38 Research Scholars
- 67 Postgraduate (PG) Students

The State-Level Workshop on "Research Methodology" provided a platform for UG, PG students and all researchers to discuss the difficulties in research area. The event fostered insightful dialogues and offered practical frameworks

for research. The engaging sessions, thought-provoking discussions, and enthusiastic participation marked the Workshop as a resounding success.

7. Outcomes/Achievements

Research Methodology workshop can help participants develop research skills and knowledge, and build networks with other researchers. Below are the outcomes of the activity.

i) Knowledge and skills

Research fundamentals :- Participants can learn the basics of research concepts, methodologies, and processes

Research design: Participants can learn how to design research, apply it, and analyze data

Academic writing: Participants can learn how to write theses and synopses, and the essentials of academic writing

ii) Networking :- Collaboration -Participants can collaborate with other researchers to share practices, good examples, and learn about the latest in their field

Professional development -Participants can collaborate to improve their competence in designing and implementing projects.

iii) Research Methodology

Participatory action research: Workshops can be used to carry out participatory action research

Identify relevant factors: Workshops can help researchers identify and explore relevant factors in a given domain

Understand complex work: Workshops can help researchers understand complex work and knowledge processes. It is a very useful move on the part of the government to provide financial assistance through schemes like PM-USHA to strengthen colleges and the process of higher education. As a result institutions are likely to organize workshop on research methodology for all researcher.

9. Feedback/Response:

Qualitative Analysis of Feedback

The feedback reveals a highly positive perception among participants, emphasizing the event's successful organization, impactful resource persons, and quality arrangements.

1. Organization and Planning

The event received an "Excellent" rating from 87% of participants, showcasing the meticulous planning and seamless execution of the Workshop. Participants appreciated the timely scheduling, structured sessions, and smooth coordination between organizers and attendees. The remaining 7% rated it as "Good," and 7% rated it as adequate. Suggesting minor areas for improvement, possibly related to time management or session duration.

2. Quality of Presenters and Resource Persons

With 91% rating the resource persons as "Excellent" and 09% as "Good," it is evident that the presenters were well-prepared, knowledgeable, and engaging. Participants highlighted the clarity and relevance of the topics covered. The interactive nature of the sessions was particularly appreciated, as it allowed attendees to address their queries and concerns effectively.

3. Lunch and Refreshments

The hospitality aspect of the workshop also received favorable feedback, with 86% rating it as "Excellent" and 09% as "Good." The variety and quality of food were well-received, contributing to a positive overall experience. A minimal 5% found it "Adequate," hinting at possible improvements in service speed or arrangement.

Overall Impression

The workshop was highly successful in meeting its objectives, with participants commending the well-organized sessions, insightful presentations, and good arrangements. The feedback suggests a high level of satisfaction while indicating minor opportunities to refine future events.

महाविद्यालयीन विविध उपक्रम

Mother-Parents Meet Program Organized by Women Empowerment Cell and ICC

Soft Skill Development Workshop

Participation in Youth Festival

Speech delivered on the life and works of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh at Prof. Sambhajirao Kadam College, Deur, Dist. Satara.

Speech delivered by Hon. Hemant Kalmegh, Member of Executive Council, on the life and works of Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh Jayanti Utsav

Student Participation in Rangoli Competition

Poster Competition

Mathematics Model Making Competition Organized

Conferences and Workshops organized under PM-USHA 3.0 Scheme

State Level Conference on "National Education Policy 2020"

Inaugural Address

Participants of the conference

State Level Workshop on "Research Methodology"

Inaugural Ceremony

Participants of the Workshop

State Level Interdisciplinary Conference on Gender Equality & Sensitization

Resource Persons' Keynote Address

Resource Persons' Keynote Address

Release of the book "प्रतिनाद" [Collection of the Research Articles of the participants]

Keynote Address on Career Counseling and Job Opportunities by Resource Persons

Report on State Level Inter disciplinary Conference on Gender Equality & Sensitization

1. Title of the Event/Activity : State Level Interdisciplinary Conference on „ Gender Equality & Sensitization”

2. Date of the Event/Activity : 8th March 2025

3. Objective/Purpose

Gender equality and sensitization are important topics that focus on promoting equal opportunities, rights, and treatment for all genders. The idea of granting similar rights, freedom, roles, and opportunities to individuals, regardless of their gender identity. It aims to eliminate discrimination and create a society where both men and women have equal access to education, employment, healthcare, and decision-making positions. On the other hand, gender sensitization involves raising awareness and understanding about gender-related issues, stereotypes, biases, and inequalities.

It aims to challenge and change traditional gender roles and norms that perpetuate discrimination and prejudice. Effective methods to raise awareness about gender equality and gender sensitization will be explored through this Conference

The conference aims to address key issues related to Gender sensitization, equality, women's empowerment, rights, education, health, and leadership.

4. Organizing Department/Committee:

The Workshop was organized Internal Complaints Committee (ICC) in Collaboration with Department of Women and Child Development Office, Buldhana. The organizing Committee and Organizing Secretary are as follows:

The Organizing Committee:

Dr. V. U. Pochhi, Principal, Dr. M. E. Jadhav, Convener, Dr. S. M. Kalakhe, Co- Convener, Dr.S.S.Gaikwad, Organizing Secretary, Dr.V.M.Hemke, Organizing Secretary, Ms. Trupti Shrirame, Treasurer, Dr.P.B.Nalle, Member, Dr.G.G.Malte, Member, Dr.S. I. Jukkalkar, PM- USHA Coordinator, Dr. V. R. Padwal, Member.

5. Participants:

A total of 137 participants have attended the Workshop. The participants from various districts of Maharashtra have attended the conference like Mumbai, Pune, Nashik, Nagpur, Amravati, Akola, Beed, Chattrapati Sambhaji Nagar and Buldana. Among them, there were 59 faculties, research scholars and students who have presented and published their papers.

The papers have been published in ISBN Book No – 978-93-6186-602-9 of Atharva publication. The book titled “Pratinad Laingik samanta v svednshilta” edited by Dr. V.U. Pochhi, Dr. M. E. Jadhav, Dr. S.S. Gaikwad, Dr. S.M. Kalakhe, Ms. Trupti Shrirame, & Dr. S. I. Jukkalkar.

6. Event/Activity Description:

The Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli, Internal Complaints Committee (ICC) in Collaboration With Department Of Women And Child Development Office, Buldhana has organized a state-level conference on Gender Equality and Sensitivity on 8 March 2025, on the occasion of International Women's Day, sponsored by the Pradhan Mantri Uchchatar Shiksha Abhiyan (PM-USHA) 3.0 of the Central Government's Education Department at Shri Shivaji Science and Arts College.

i. Conference Overview

Inauguration Ceremony Chairpersons:

Hon'ble Kesharao Metkar, Vice-President, Shri Shivaji Education Society, Amravati Hon'ble Mrs. Rekha Tai Khedekar, Inaugural guest, Former MLA, Chikhli

Keynote Address :

Dr. Vidya Deodhar, President, Marathi Sahitya Parishad, Telangana, Hyderabad Dr. Mona Chimote, Dean, Faculty of Humanities, SGBAU, Amravati

Special Guest : Mr. Amol Dighule, Dist. Officer, Department of Women & Child Development Office Buldana Hon'ble. Madhukarji Patil, Life Members of Shri Shivaji Education Society, Amravati. Hon'ble. Advt. Babasaheb Bhonde, Life Members of Shri Shivaji Education Society, Amravati. Dr. P. S. Wayal, Co-opted member Shri Shivaji Education Society, Amravati Mr. Shantanu Patil, C D C Member, Chikhli, Dist. Buldana Dr. Anantkumar Cheke, Principal Shri Shivaji High School & Junior College, Chikhli, Buldana, Dr. V.U. Pochhi, Principal, Shri Shivaji Science & Arts College Chikhli, Dr. M.E. Jadhav, Convener & Presiding Officer ICC, Dr. S. M. Kalakhe, Co-Convener, Dr. S. S Gaikwad, Organizing Secretary, Member ICC, Dr. V. M. Hemke, Organizing Secretary

iii) Prominent resource persons included :

Dr. Vidya Deodhar, President, Marathi Sahitya Parishad, Telangana, Hyderabad

Dr. Mona Chimote, Dean, Faculty of Humanities, SGBAU, Amravati

Mr. Amol Dighule, Dist. Officer, Department of Women & Child Development Office Buldana

iv) Inaugural Ceremony:

The Inaugural guest Hon'ble Mrs. Rekhatrai Khedekar, former MLA of Chikhli, has inaugurated the conference. In inaugural address she said that "behind a successful man there is a woman, but behind a successful woman there is also a man, and if a man is with her, a woman can become a leader in any field. While the journey from teacher to MLA is unfolding, today we see the progress of women from teacher to President at the national level as well.

The first Resource Person for this conference is Dr. Vidya Deodhar, President of Telangana State, Marathi Sahitya Parishad, a resident of Hyderabad, and a social activist. She specified Jyotiba-Savitri, Raja Mohan Roy, Ishwar Chandra in her speech on gender equality and gender awareness. She had focused on Lakshmibai Kelkar (1936) & her work for women for establishing the Rashtra sevika Samiti. She gave guidance on this topic, with special mention of the participation of **Madam Cama, Muthulakshmi Reddy, Sarojini Naidu, Durgabai Deshmukh** and 15 women in the formation of the Constitution.

The second Resource Person on this occasion were Professor **Dr. Mona Chimote**, Dean, Humanities Department, Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati, She said that due to the occurrence of misconceptions in various fields, women have been deprived of natural resources and material benefits. Since the 1960s, the discussion of women's development has truly come to the fore, and special steps have been taken to include gender equality in the United Nations' seventeen, Sustainable Development Goals for gender sensitivity. She said Gender equality requires not only speeches and programs, but also behavior in daily life. And only if every man and woman takes the same steps in that regard will we see equality.

The third Resource Person **Mr. Amol Dighule**, District officer of Women and Child Welfare Development Office, Buldhana.

The President for this conference was **Hon'ble Keshavrao Metkar** the Vice President of Shri Shivaji Education Sanstha Amravati. He has inspired and motivated to the participants in his presidential address. The guest of honor **Dr. Purushottam Wayal**, Co-opted Member of Shri Shivaji Shikshan Sanstha Amravati, was present for the inaugural function.

Hon'ble Advt. Babasaheb Bhonde, Hon'ble Madhukarraoji Patil, Mr. Shantanu Patil, were present for the inaugural function. **Dr. Vanita Pochhi**, Principal Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli, Dist. Buldana. In her principal address she has focused on gender equality and sensitization. Dr. Anantkumar Cheke, Mrs. Jevughale were present. On this occasion, the book "**Pratinad**" was published and inaugurated by the dignitaries. The inaugural session was conducted by Prof. Purushottam Pawar and the vote of thanks was given by Dr. Mukti Jadhav, Convener & Presiding Officer of ICC.

v) Technical Session

In this session the research papers were presented by the participants. There were total 59 research papers presented by research scholars, students and professors from across the state. There were total 14 topics for promotion of gender equality and sensitization were as Women Advance Rights, Promote Gender Equality, Foster Empowerment of Women, Essentials for Impactful Leadership of Women, Embracing Technology for Ease of Compliance, Women in Leadership & Entrepreneurship, Womens Financial Independence & Career Growth, Womens Health, Wellness & Safety, Digital Empowerment & Innovation, A Glimpse of Women Through Literature, Role of Women in Politics, Womens Voices Echoing Through History, Role of Women in Environment Conservation, Role of Women in Sustainable Growth of Country.

The session coordinator was **Dr. I.S. Jukkalkar**, Prof. Pratibha Atram, Shri Pundlik Maharaj College Nandura, Dr. Satish More, SPM College Chikhli Dr. P.B. Nalle were expert for the session. The first prize for the best presentation was awarded to **Dr. Smita Tarale**, second to **Dr. Suchita Dighe** and third to **Dr. Supriya Gedam** from the teachers category.

In the research student category, the first prize was awarded to Mr. **Deepak Kumar Deshmukh**, second prize to **Mrs. Jyoti Ashokrao Khedekar** and third prize to **Ms. Swati Vadhare**. The conference was attended by researchers and experts in the field of gender equality from 11 universities in the state and many private universities.

iii) Valedictory Function

The Chairperson for valedictory function was **Dr. Purushottam Wayal**, Co-opted Member of Shri Shivaji Education Sanstha Amravati. Chief Guest was **Dr. Nilesh N. Gawande**, Principal, Late. Bhaskarrao Shingane Arts, Prof. Narayanrao Gawande Science and Ashalata Gawande Commerce College, Sakharkherda. **Dr. Vanita Pochhi**, Principal Shri Shivaji Science & Arts College, Chikhli, Dist. Buldana were present for valedictory function. Dr. Satish More, SPM College Chikhli was present as guest of honor for this function. Dr. Smita Tarale and Dr. Suchita Dighe have actively participated in oral feedback of conference.

iv) Participation : The conference witnessed active participation from a diverse group of 137 individuals, including 70 faculty 32 Research Scholars 35 Postgraduate (PG) Students. The **State Level Interdisciplinary Conference On Gender Equality & Sensitization** provides a platform for all researchers, faculties and participants to discuss the difficulties in this area. And the issues related to Gender sensitization, equality, womens empowerment, rights, education, health, and leadership.

District wise Participants are shown in the following table :

No. of Participants from Maharashtra	Name of the Districts											
	Buldhana	Akola	Ch. Sambhaj Nagar	Jalgaon	Mumbai	Pune	Washim	Yavatmal	Nagpur	Ahilya Nagar	Beed	Amravati
	87	5	7	5	4	5	4	4	4	2	4	4

The engaging sessions, thought-provoking discussions, and enthusiastic participation marked the Workshop as a resounding success.

1. Outcomes/Achievements

The **State Level Interdisciplinary Conference On Gender Equality & Sensitization** help to the participants to aware about the issues related to Gender sensitization, equality, women empowerment, rights, education, health, and leadership. To develop research skills and knowledge. Below are the outcomes of the activity.

i) Knowledge and skills :

Gender Equality Fundamentals :

Participants can learn the basics of Gender Equality Fundamentals concepts, their issues and problems

Gender Sensitization :

Participants can know about the key aspects of gender sensitization what are the current issues related it. What are the steps to solve issues related it.

ii) Networking :

Collaboration :

Participants can collaborate with other researchers to share practices, good examples, and learn about the latest in this field

Professional development :

Participants can collaborate to improve their competence in designing and implementing projects related with **Gender Equality & Sensitization**

iii) Understand complex work :

The conference can help to the participants to understand complex problem and knowledge processes. It is very useful move on the part of the government to provide financial assistance through schemes like PM-USHA to strengthen colleges and the process of higher education. As a result institutions are likely to organize State Level Interdisciplinary Conference On Gender Equality & Sensitization to aware about the issues related it.

2. Feedback/Response :

Qualitative Analysis of Feedback

The feedback reveals a highly positive perception among participants, emphasizing the event's successful organization, impactful resource persons, and quality arrangements.

1. Organization and Planning

The event received an "Excellent" rating from 91% of participants, showcasing the meticulous planning and seamless execution of the Workshop. Participants appreciated the timely scheduling, structured sessions, and smooth coordination between organizers and attendees. The remaining 6% rated it as "Good," and 3% rated it as adequate. Suggesting minor areas for improvement, possibly related to time management or session duration.

2. Quality of Presenters and Resource Persons

With 87% rating the resource persons as "Excellent" and 10% as "Good," it is evident that the presenters were well-prepared, knowledgeable, and engaging. Participants highlighted the clarity and relevance of the topics covered. The interactive nature of the sessions was particularly appreciated, as it allowed attendees to address their queries and concerns effectively.

3. Lunch and Refreshments

The hospitality aspect of the workshop also received favorable feedback, with 89% rating it as "Excellent" and 5% as "Good." The variety and quality of food were well-received, contributing to a positive overall experience. A minimal 6% found it "Adequate," hinting at possible improvements in service speed or arrangement.

Overall Impression

The workshop was highly successful in meeting its objectives, with participants commending the well-organized sessions, insightful presentations, and good arrangements.

Report on Two Days Workshop on “Career Counselling & Job Opportunities”

Organizing Secretary : Dr. P. B. Nalle, Assistant Professor, Department Physics and Ms. T. S. Shrirame, Assistant Professor, Department Chemistry.

1. Title of the Event/Activity: Two Days Workshop on “Career Counselling & Job Opportunities”

2. Date of the Event/Activity: 28 & 29 March 2025

3. Objective/Purpose:

The purpose of workshop is to offer, and to help participants to offer job opportunities in administrative services and industries. Workshops also help participants to enhance startup and innovation.

1. Learn how to prepare for various competitive examinations: Participants learn about planning for various competitive examinations.

2. Learn to evaluate their skills: Participants learn how to evaluate their skills, select the area of their interest, and develop it.

3. Learn to explore career options: Participants learn how to select the career options.

4. Learn to develop plan for their professional future: Participants learn how to plan for professional achievement.

5. Learn to more informed: Participants become more informative and preparedness.

6. Learn to fulfill career choices: Participants learn about the latest trends in their career options

7. Learn about entrepreneurship: Participants learn about start-up and innovations.

4. Organizing Department/Committee: The Workshop was organized by Career kata, Career Counselling & Guidance Cell in collaboration with Career Katta, Buldana District. The organizing Committee and Organizing Secretary are as follows:

The Organizing Committee

1) Dr. V. U. Pochhi, (Principal) 2) Dr. S. I. Jukkalkar, (PM-USHA Coordinator) 3) Mr. S. N. Pawar, Assistant Professor (Convener), 4) Dr. P. B. Nalle, Assistant Professor (Organizing Secretary), 5) Ms. T. S. Shrirame, Assistant Professor (Organizing Secretary) 6) Dr. V. R. Padwal, Professor, (Member) 7) Dr. S. M. Kalakhe, Associate Professor, (Member) 8) Dr. S. M. Kalakhe, (Member), 9) Mr. D. L. Gavande, Assistant Professor, (Member), 10) Dr. R. B. Gade, Assistant Professor, (Member), 11) Dr. P. P. Padghan, Assistant Professor, (Member), 12) Lt. Mr. Mr. Kiran Padghan, NCC Officer, (Member), Dr. P. P. Pawar (CHB), (Member)

Organizing Secretary

1) Dr. P. B. Nalle, Assistant Professor, Department Physics and Ms. T. S. Shrirame, Assistant Professor, Department Chemistry.

5. Participants:

A total of 185 participants attended the Workshop, representing as a students from different colleges. Among them, there were 180 students, additionally; the event included 05 Career Katta and Career Counselling & Guidance Cell Coordinators.

6. Event/Activity Description:-

Career kata, Career Counselling & Guidance Cell of Shri Shivaji Science and Arts College, Chikhli, District Buldhana in collaboration with Career Katta, Buldana District organized the Two Day Workshop on “Career Counselling & job Opportunities” on 28th and 29th March 2025. This event was sponsored by the PM-USHA Grant Component 3.0 (Strengthen College).

i) Conference Overview

The Workshop commenced on 28th March 2025 at 10:00 am with the registration of participants. The Inaugural Function began at 10:30 am with the university song, followed by the official inauguration. The event was graced by the presence of Dr. R. E. Khadsan, Principal of Shri D. M. Burungale Science & Arts College, Shegaon, who

performed the inauguration as inaugurator. The Chairman of the Workshop, Honorable Shri P. S. Wayal, Co-opted Member of Shri Shrivaji Education Society, Amravati, shared the stage with Dr. V. U. Pochhi, In-charge Principal of the college, and other distinguished dignitaries.

ii) Prominent resource persons included:

- Shri. Dattatray L. Thakare, Assistant Commissioner, Skill Development and Entrepreneurship, Amravati Region
- Dr. Dhananjay S. Talwankar, Principal, G. S. College, Khamgaon Dist. Buldana. Principal Motivator, Career kata, Amravati Region.
- Col. Omesh R. Shukla, Co 13, Maharashtra Batalion, NCC, Khamgaon.
- Dr. Vidhyadhar S. Athwar, Professor, Department of Statistics, G. S. College, Khamgaon, Dist. Buldana, District Coordinator, Career Katta.

iii) Inaugural Ceremony: The program began with an introductory speech delivered by Dr. Vanita U. Pochhi, Principal, IQAC Coordinator and Head of the Department of Botany. Dr. R. E. Khadasan inaugurates the two days workshop on Career Counselling & Job Opportunities.

In his address, Honorable Dr. R. E. Khadasan emphasized the importance of workshops. The Inaugural Function was anchored by Dr. P. P. Pawar and Mr. S. N. Pawar proposed vote of thanks.

iv) First Technical Session : The first session keynote speaker was Col. Omesh R. Shukla. He gave very impactful and informative presentation on the topic “Career Opportunities in Armed Forces”. He explains in detail about the Indian Army, the selection process, and the eligibilities for opportunities in this esteemed defense field. The session was chaired by Lt. Mr. Kiran Padghan, NCC Officer of the college. He provided insightful concluding remarks. The session’s anchoring was handled by Ms. Trupti S. Shrirame, while Mr. S. N. Pawar proposed the vote of thanks.

v) Second Technical Session : The second session was conducted by Dr. Vidhyadhar S. Athwar, who delivered an engaging talk on “Career Guidance & Job Opportunities in Various Sectors”. He friendly guided the participants, how to find out the problems, how to do achieve the career. He also emphasized on counselling offered by Career katta. Anchoring duties were performed by Ms. T. S. Shrirame and Dr. P. B. Nalle proposed the vote of thanks.

vi) Third Technical Session : The third session on 29th March 2025 was conducted by Shri. Dattatray L. Thakre, who delivered an engaging talk on “Startup and Innovation”. He friendly emphasized on concept of startup and innovation. The session was chaired by Dr. Vanita U. Pochhi, Incharge Principal of college, she provided insightful concluding remarks. For this session anchoring duties were performed by Dr. P. B. Nalle and Prof. S. N. Pawar proposed the vote of thanks. The session concluded with an interactive Q & A segment, where participants engaged in meaningful discussions with the resource persons.

vii) Fourth Technical Session : The fourth session on 29th March 2025 was conducted by Dr. Dhananjay S. Talwankar, who delivered an engaging talk on “Career: Achievements and Expectations”. He friendly emphasized on how to achieve goal. He also added an detail information of Career katta an initiative of Government of Maharashtra and Maharashtra Information Technology Support Centre (MIT-SC).

The session was chaired by Dr. Vanita U. Pochhi, Incharge Principal of college, she provided insightful concluding remarks. For this session anchoring duties were performed by Dr. P. B. Nalle and Prof. S. N. Pawar proposed the vote of thanks. The session concluded with an interactive Q & A segment, where participants engaged in meaningful discussions with the resource persons.

viii) Valedictory Function : The valedictory session commenced at 6:00 PM, with Dr. Yogesh P. Wayal, Assistant Professor, Department of Chemistry, Shri D. M. Burungale Science & Arts College, Shegaon presiding over the event. Several participants, including Dr. J. J. Jadhav shared their remarks on the successful organization of the workshop. Dr. V. U. Pochhi delivered the presidential address, expressing gratitude to all participants, organizers, and resource persons. Certificates were distributed to the attendees by the esteemed resource persons. The valedictory session was anchored by Dr. S. M. Kalakhe while Mr. S. N. Pawar proposed the vote of thanks, highlighting the contributions of all stakeholders in making the event a success.

viii) Participation

The conference witnessed active participation from a diverse group of 185 individuals, including:

- 180 Students
- 05 Coordinators of Career kata, Career Counselling & Guidance Cells

The Two Days Workshop on “Career Counselling & Job Opportunities” provided a platform for UG, PG students and all Career Counselling & Guidance Cell Coordinators to discuss the difficulties in the students in their career. The event fostered insightful dialogues and offered open discussions with participants. The engaging sessions, thought- provoking discussions, and enthusiastic participation marked the Workshop as a resounding success.

7. Outcomes/Achievements : Two days workshop can help participants to explore their job skills and knowledge, and build networks with other job seekers. Below are the outcomes of the activity.

i) Knowledge and skills

- Career fundamentals:Participants can learn the basics of career opportunities.
- Entrepreneurship:Participants can learn about startup and how to apply it as job.
- Earning Opportunities:Participants can learn how to start the earning oriented jobs.

ii) Networking

- CollaborationParticipants can collaborate with other jobs seekers and employers to share practices, good examples, and learn about the latest in their field.
- Professional development

Participants can collaborate to improve their competence in securing their career and job opportunities.It is very useful move on the part of the government to provide financial assistance through schemes like PM-USHA to strengthen colleges and the process of higher education. As a result institutions are likely to organize workshop on research methodology for all researchers.

9. Feedback/Response :

Qualitative Analysis of Feedback

The feedback reveals a highly positive perception among participants, emphasizing the event’s successful organization, impactful resource persons, and quality arrangements.

1. Organization and Planning

The event received an “Excellent” rating from 89% of participants, showcasing the meticulous planning and seamless execution of the Workshop. Participants appreciated the timely scheduling, structured sessions, and smooth coordination between organizers and attendees. The remaining 8% rated it as “Good,” and 3% rated it as adequate. Suggesting minor areas for improvement, possibly related to time management or session duration.

2. Quality of Presenters and Resource Persons

With 86% rating the resource persons as “Excellent” and 11% as “Good and 3% as “Adequate”, it is evident that the presenters were well-prepared, knowledgeable, and engaging. Participants highlighted the clarity and relevance of the topics covered. The interactive nature of the sessions was particularly appreciated, as it allowed attendees to address their queries and concerns effectively.

3. Lunch and Refreshments

The hospitality aspect of the workshop also received favorable feedback, with 86% rating it as “Excellent” and 09% as “Good.” And 5% as “Adequate” The variety and quality of food were well-received, contributing to a positive overall experience. A minimal 5% marked it “Adequate,” hinting at possible improvements in service speed or arrangement. Overall Impression

The workshop was highly successful in meeting its objectives, with participants commending the well-organized sessions, insightful presentations, and good arrangements. The feedback suggests a high level of satisfaction while indicating minor opportunities to refine and reframe the future events.

Mr. S. N. Pawar

Convener : Assistant Professor

NCC Achievements : 2024-2025

Lt. K. R. Padghan
ANO

SUO Tanvi Bhalerao
Army Day Pared

SUO Parvej Pathan
IGC RDC Pune

JUO Kiran Mahalnkar
STT Kolhapur

JUO Abhishek Bhitade
IGC RDC Amravati

JUO Suvarna Padale
IGC RDC Pune

SGT Viki Devkule
STT Kolhapur

CDT Shailesh Ghangurde
STT Kolhapur

CDT Samir Khan
III Place in Boxing at
SGBAU Level

SGT Sonal Devmane
Best Firer

CDT Mayur Ambhore
ATC Kampthee

SGT Gaurav More
ATC Kampthee

Cleanliness Drive at Samadhi Sthal (17/9/2024)

Blood Donation Camp (25/12/2024)

World Environment Day (5/6/2024)

